

TESVİYE

HÜR VE KABUL EDİLMİŞ MASONLAR BÜYÜK LOCASININ RESMİ YAYIN ORGANIDIR.

YIL: 14 SAYI: 67 MART 2006

Büyük Üstat
Asım
AKIN

Size özgü...

Size özel Ürünler...

Size özel Kaliteyle...

Size özel Fiyatlarla...

Hür ve Kabul Edilmiş
Masonlar Büyük Locası Derneği

İKTİSADİ İŞLETMESİ

Nur-u Ziya Sk. No: 19 Beyoğlu 34430 İstanbul
Tel: 0212 251 26 50 Web: www.iktisadiisletme.com
e-mail: shop@mason.org.tr

sizin için...

Değerli Kardeşlerim,

Büyük Üstat Asım Akin'le yeni bir döneme giriyoruz, inanıyorum ki bizim için aydınlık günler başlıyor. Türk Masonluğu için hayırlı olacaktır.

Yeni kurulan video konferans sistemi ile İstanbul - Ankara - İzmir arasındaki toplantıları artık sesli ve görüntülü yapabileceğiz. Bu imkân, seyahat etmeden iletişimde bulunma olanağı sağlayacaktır.

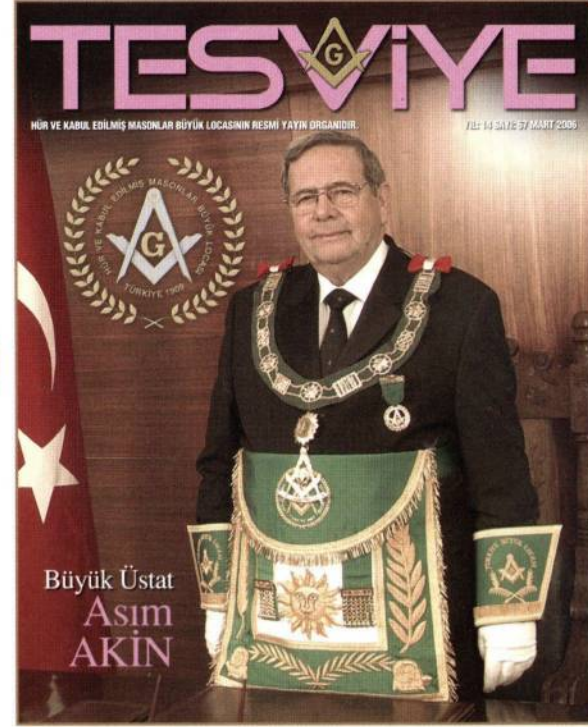
Tesviye'nin bu sayısında, Ahmet Örs'ün Büyük Üstat'la yaptığı röportajı, Konvan haberlerinden hemen sonra okuyabilirsiniz.

Mozart'ın 250. yılına ağırlık verdiğimiz bu sayımızda, Osman Balcıgil ve Üner Birkan kapsamlı bir çalışmayı okurlarımıza sundular (s.20 - 31). Tuluyhan Uğurlu'nun yeni yapıtı "Dünya Başkenti İstanbul" s. 12'de tanıtılıyor. Orhan Birgit yeni kitabı "Evvel Zaman İçinde"de CHP anılarını anlatırken, 1946 seçimlerinde Şişli bölgesinde DP'nin kaybettiği oyları Masonlara yorunca, bakınız neler oldu?! (s.19). Brezilya'da Masonik kent "Paraty" s. 41'de. Amerika Cumhurbaşkanı Büyük Üstat Harry Truman'ı suikastten bir Mason polis kendini feda ederek kurtardı (s.38). St. Petersburg kraliyet sarayında, Masonluğun yasaklı olduğu dönemde bir masonik şapel inşa edildi (s.42). Komplo teorisyenlerinin çok satan kitaplarına konu olan ve Masonlukla ilişkilendirmek istenen tarikatlardan "Skulls and Bones" ve "Strict Observance" ı ele aldık (s.46). Göz sembolizmasını Cevad Gürer işlerken, "İki Gözüm Kardeşim"le İsmail İşmen'i, İsmail Gözcügil imzası altında anma fırsatımız oldu (s.49). Bülent Şenocak Nedim Atilla ile yaptığı röportajla tekrar karşımızda (s.54). İzmir Mason Haftası Etkinlikleri'ni, filateli bölümünde ABD'nin Mason Başkanları'nın pulları takip ediyor.

Tesviye Dergisi'nde bugüne kadar yayınlanan yazıların toplamı bir masonik ansiklopedi değerinde. Şimdi web sitesindeki "Fihrist" butonu ile bu birikime ulaşmak kolaylaştı. Alfabetik cross reference sistemiyle gerçekleştirilen fihriste, Tesviyenin 66 sayısının tümü dahil edildi. Son sayılar, tedricen web sitesine alınırken, eski sayıları kütüphanemizde bulabilirsiniz.

Kardeşçe sevgi ve saygılarımla,

Celil Layikteş celil.layikteş@superonline.com

Hür ve Kabul Edilmiş Masonlar Büyük Locası'na Aralık 2005'de yapılan Konvan'la Büyük Üstat seçilen Asım Akin Kardeş, Ahmet Örs'ün sorularını yanıtladı.

2005 Konvanı'na 604 delege ve 73 ziyaretçi katıldı.

Doğumunun 250. yılında Kardeşimiz Mozart dünyanın her yerinde büyük kutlamalarla anılıyor. Osman Balcıgil, Mozart'ı anlatıyor.

1945'te bombalanan Dresden'in inşası sürüyor. Dresden Katedrali Masonların hem maddi hem de manevi olarak yeniden yapılanmasına katkıda bulundukları mekânlardan biri.

Herşeyi gören göz nedir, ne değildir? Cevat Güler Masonlar için büyük önem taşıyan bu sembolü araştırdı.

İçimizden Biri'nde bu sayımızda Nedim Atilla Kardeş'le, Bülent Şenocak tarafından yapılmış bir röportaj okuyacaksınız.

Haberler

- Tuluyhan Uğurlu'dan bir çağdaş klasik: "Dünya Başkenti İstanbul"
- Sararmış yapraklardaki ışık: Türk Mason Dergisi
- Masonluk nedir, nereye gidiyor?

Araştırma

Cassel's Illustrated Family Paper / 1855'de yayınlanan "Derviş Masonlar" la ilgili yazıyı Yavuz Selim Ağaoğlu derledi.

Tarihi Kökenler

- Macaristan'da Masonluk Tarihi
- Schaw Yasaları
- Harry S. Truman'ı ölümden kim kurtardı?
- Paraty: Hürmasonlar tarafından inşa edilen şehir.
- Rusya'da şaşırtıcı bir Masonik Şapel
- Skulls & Bones
- Strict Observance

Bunları biliyor musunuz?

Nat King Cole Kardeş ABD'de televizyona şov yapan ilk Afrika kökenli sanatçı oldu. Peki ya öteki bilmedikleriniz...

Filateli

Sedat Uygur bu sayımızda 1938 yılında tedavüle çıkan, ABD Başkanları serisini ele aldı.

Briç

Karikatür

Irvin Mandel 'den bir karikatür

Synopsis

Kardeş Obediyanların katılımıyla Hürmasonluk yolunda...

KONVAN 2005

Hilton Otelinin "Convention Center"inde tertip edilen Konvansa 604 delege ve 73 ziyaretçi katıldı. Katılan 29 delegasyonda 23 Büyük Üstat, 2 Büyük Üstat Kaymakamı, 1 Büyük Üstat Yardımcısı ve 3 Büyük Sekreter yer almıştı. Katılan Büyük Localar (*memleket adı ve masonik kıdem sırası ile*): İngiltere, İskoçya, Hollanda, Avusturya, New York, Dünya Konferanslar Başkanlığı (ABD), Connecticut, Washington DC, Main, İsviçre, Küba, Yunanistan, Finlandiya, İsrail, Almanya, Çin, İspanya, Macaristan, Yugoslavya, İtalya, Romanya, Bulgaristan, Rusya, Moldova,

Fas, Kenya, Lituanya, Malta, Makedonya.

Büyük Hatip, Mustafa Kemal Tümay K., özellikle seçim dönemlerinde

alçak gönüllülük ve fedakârlık gibi duyguların önemini vurgulayarak düşünce ve davranışlarımıza akl-u hikmetin rehber olmasını temenni etti ve

2005 Konvan'ı geleneksel Mason Balosu'yla tamamlandı.

Kongo Büyük Locası'ndan bronz mask

Çin Büyük Locası'ndan
porselen at

Goethe'den bir vecizeyle konuşmasını tamamladı: “Pusulanın doğru göstermesini istiyorsan, onu yanındaki mıknaatıslardan koru”. Konuşmanın her dile çevirisi konuklara dağıtıldı. Ziyaretçi Büyük Locaların temsilcileri birer kısa konuşma yaparak Büyük Üstadımıza Müzemize konacak hediye-

lerini sundular.

Daha sonra yapılan Kardeşle-
rin temayülünü belirleyecek önse-
çimde Asım Akin K. Büyük Üstat
seçildi. Geceyi geleneksel Mason
balosu tamamladı. Şubat ayında
yapılan Genel Kurul'da En Muh.
Asım Akin K. bu göreve resmen
getirildi.

Hilton Convention Center'da gerçekleşen 2005 Konvan'ı 604 delegenin katılımıyla gerçekleştirildi.

Basın'da Konvan

İstanbul Hilton Otel'i'nde yapılan toplantıya 31 ülkeden 250 davetli katıldı. Aynı locaya bağlı faaliyet gösteren 19 Büyük Üstat Korvan'a katılmak üzere Türkiye'ye geldi. Fotoğraflar: Uğur CAN

Masonlara yeni Büyük Üstat

Prof. Dr. Asım Akin Hür ve Kabul Edilmiş Masonlar Büyük Locası'nın 30'uncu Büyük Üstadı seçildi. Nükleer tıp alanında önemli bir isim olan Akin 2 yıl görev yapacak.

■ Nevzat ATAL / HABER MERKEZ

Hür ve Kabul Edilmiş Mason Locası'nın 2005 Konvan'ında Prof. Dr. Asım Akın, Büyük Usta seçildi. İstanbul Hilton Otelinde yapılan toplantıya, aynı locaya bağlı faaliyet gösteren 19 Büyük Usta katıldı. 31 ülkeden yaklaşık 250 Mason, eşleriyle birlikte geleneksel kutlama yemeğinde bir araya geldi.

Hür ve Kabul Edilme Masaları
Büyük Locomo tatile iki defa Kaya-
Paskay'ın Büyük Östütlü dönemide kapla-
rını basına ve kamyonuna açtı.
Kaya Paskay'ın yerine seçilen Prof. Akın
de masalarını bu sefaklı politikaşın sürdürüle-
ğini açıkladı. Görev deşimile ilgili olarak "Biz bu
mesalenin tasmamış gibi kabul ederiz" diyen Prof.
Akın Türkiye de Masaların hâli neğatib hür imaj
bulundugunu vurgulayarak yeni dönemide bütün
gücünle bu imaj değıştirmek için uğraşacağını
ifade etti.

AÇIKLIK POLİTİKASINA DEVAM

Geçmişte Masonluk karşı düşünceleriyle bilinenlerin bugün iktidarda olmalarından enişe du madıklarıı kaydeden Prof. Akın "Çünkü hepimiz insanlığı yüceltmek için varolduğumuzu kabul ediyoruz. Ve bunun için bir niyet olmadığımı da görüyoruz. Bu nedenle bütün gücümüzü şimdiye kadar olduğu gibi şimdiden sonra da toplumumuzda oluşmuş olan bu negatif görüşü düzeltmek için uğraşacağız" dedi.

Prof. Akin "Kendimizi topluma lanıtmak, yanlış

Prof. Akin geçmişte Mason karşıtı bilinenlerin iktidarda olmasından endişelenmediklerini söyledi.

Bakırköy Belediye Başkanı Ateş Ünal Erzen de gecenin davetlileri arasındaydı.

2005 Konvan'ı gazetelerde geniş bir şekilde yer buldu. Gazeteler, 2005 Konvan'ını ilk sayfalarında değerlendirdiler.

Büyük Üstat Asım AKİN:

1940 yılında İstanbul'da doğdu. Sen Jozef lisesinden 1959 yılında mezun oldu. İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesinde tıp eğitimine başladı ve 1965 yılında tıp Doktoru oldu. 1975 yılında Doçent ve 1982 yılında Profesörlüğe yükseldi. 1973 yılında Nükleer Tıp'ta uzmanlık eğitimi de yürüterek Nükleer Tıp Uzmanlığı unvanını aldı. 1976 – 1977 yıllarında Fransa Paris Üniversitesi Tıp Fakültesinde görgü ve bilgisini arttırdı. 1978 yılında Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Nükleer Tıp Ana Bilim Dalı'nın kurucusu oldu ve bundan böyle öğretim üyeliği görevini bu dalda yürütmeye başladı. Halen Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Nükleer Tıp Ana Bilim Dalı Başkanı'dır.

Konusunda yazdığı "Temel Nükleer Tıp" adlı bir ders kitabı ve çeşitli iç ve dış bilimsel dergilerde yayınlanmış 200'ü aşkın bilimsel makalesi vardır. Milli Türk Tıp Akademisi, Türkiye Nükleer Tıp Derneği ve "European Association of Nuclear Medicine" dernekleri üyesi olan Büyük Üstat Asım Akin Fransızca ve İngilizce bilmektedir.

Masonik Yaşamı

Masonik yaşamı 1973 yılında Çağ Locasında başladı. 1995 yılında And Locası kurucu kardeşleri arasında yer aldı. Her iki Locada da çeşitli görevlerde bulundu. 1999 – 2001 döneminde And Locası Üstadı Muhteremi oldu. 2001 – 2003 döneminde Büyük Görevliler Kurulu üyesi seçildi. 2003 – 2005 döneminde Büyük Üstat Kaymakamlığı ve Ankara Vadisi Başkanlığı görevini yürüttü. Komite ve komisyon çalışmaları olarak; Ankara Vadisi Kültür Komisyonu başkanlığı, Burs Komitesi başkanlığı, Yayın Komitesi başkan yardımcılığı, Mimar Sinan Dergisi yayın kurulu üyeliği, Basınla İlişkiler Komitesi üyeliği yapmıştır.

Düşünsel ve kültürel masonik çalışmaları arasında "Masonluğun Kökenleri", "Tarih Boyunca Masonluk", "Evrende İnsan", "Masonluk ve/veya Pozitif Düşünmenin Soyağacı", "Masonluğun Kültür ve Mesajı" adlı kitapları yayınlanmıştır. Asım Akin son 4 yıldan bu yana Localarımızda ve Felsefi Localarda yaptığı 89 konuşma, Ankara ve İzmir'de panelist olarak katıldığı dışa açık düzenlenmiş 2 panel, Mimar Sinan dergisinde ve çeşitli Loca yıllıklarında yayınlanmış yazıları ile masonik fikri çalışmalarını Kardeşleriyle paylaşmakta, evrensel ve insanlık yolunda bilgi, bilinç ve sevginin çoğaltmasına katkıda bulunmaktadır.

1964 yılında evlenmiş olan Asım Akin'in mimar bir kızı, cerrah bir oğlu ve 2 torunu vardır.

“Dışa sadece tanıtım amaçlı açılacağız.”

Hür ve Kabul Edilmiş Masonlar Büyük Locası'na Aralık 2005'de yapılan Konvan'la Büyük Üstat seçilen Asım Akin Kardeş, Tesviye Dergisi Yayın Kurulu Üyesi Ahmet Örs'ün sorularını yanıtladı.

A.Ö: Büyük Üstadım Masonluğu hiç kimse, Büyük Üstat bile olsa değiştiremiyor, icat yapmak kimsenin yetkisinde değil. Ama yine de bilinen bir şey var; her Büyük Üstat görev yaptığı süre içinde bu camiaya bir iz bırakıyor. Siz görev süreniz tamamlandığında Türk Masonluğu'na neler bırakmayı arzu ediyorsunuz?

B.Ü: Gördüğüm bir takım noksanlıkları giderebilmek amacıyla Büyük Üstatlığa

adaylığımı koymuştum. Bence bunların içinde en önemlisi Kardeşler arasındaki bağlılığın daha güçlenmesinin gerekliliği. Bu bağ ne kadar güçlü olursa, yapmak istediklerimizi o denli etkin bir şekilde gerçekleştirebiliriz. Evet, Kardeşlik sevgisinin doğurduğu dostluk, insanlık mabedi inşasındaki amaç birliği, dayanışma, vefa, karşılıklı fedakârlıklar bağlılığı giderek artıran unsurlar. Bunlar Localarımızda da değiştiğimiz konuşma konuları. Ama bu yeterli değil. Somut girişimlerde bulunmak gere-

kir; haydi birbirimize bağlanalım demek yeterli olmaz. Mevcut yapılanmamızı biraz daha aktif duruma getirecek olursak bunların kendiliğinden gerçekleşeceğine inanıyorum.

A.Ö: 3 bin, 4 bin üyemizin olduğu dönemler daha dün gibiydi. Şimdi sayımız 14 binlere geldi. Artık her yıl binlerle yeni Kardeş aramıza katılıyor. Eskiden herkes herkesi tanır, sözünü ettiğiniz Kardeşlik bağları kolayca oluşurdu. Bir iki

yılda 20 binlere ve inşallah ileriki dönemlerde daha da büyük sayılara ulaşacak olan bu Kardeşler topluluğunu daha da kaynaştırmak, kenetlenmelerini sağlamak herhalde bir stratejik planlama içinde gerçekleştirilebilecek.

B.Ü: Evet ben de böyle düşünüyorum. Örneğin binalarımızda yapılacak birtakım değişikliklerle Kardeşlerimizin bir araya gelebilecekleri ortamlar yaratmalıyız. Ayrıca Kardeşlerimizin ve Hemşirelerimizin birbirlerine yardımcı olabilmelerini kolaylaştıracak biçimde, Büyük Sekreterlikte mevcut bazı bilgilere Kardeşler kolayca ulaşabilmeli. Gayri Muntazamlığın nedenleri de araştırılmalı ve bu sayıyı en aza indirmek için çözümler aranmalı. Kültürel etkinliklerimizi artırmak suretiyle Kardeşlerimizin buradaki mesailerini daha cazip bir şekle sokacak çalışmalar yapılmalı. Tabii bu anlattıklarım yönetimde bir değişiklik anlamına gelmiyor. Bunları, aslında yapmamız gereken şeylerde eksik olduğumuz noktaları belirtebilmek için söylüyorum. Yani sizin başta söylemiş olduğunuz icatlarla kesinlikle ilgisi yok.

A.Ö: *Yani hedefiniz, meşaleyi başka bir Kardeşimize devrettiğinizde, Türk Masonluğunun birbirine kenetlenmiş, karşılıklı daha çok sevgi, güven ve saygı duyan Kardeşlerden oluşmasını görmek...*

B.Ü: Evet, evet. Sadece Kardeşler değil, örneğin dul hemşirelere yardımın da yeniden gözden geçirilmesi uygun olur. Nitekim tıpkı vefat eden Kardeşlerimize olduğu gibi, vefat eden dul Hemşireler için de ölüm yardımı yapılması konusu masonik mevzuat yönünden araştırılıyor. Tek gelir kaynağımız olan aidatların dışında başka gelir olanakları bulma konusunda da girişimlerde bulunmak şart. İktisadi İşletmemizi istenen düzeye ulaştırmak için komisyonlara görev vermek, danışma kurullarından Localarımıza kadar ulaşarak Kardeşlerin görüşlerini almak ve bunları değerlendirmek gerek. Yine Kardeşler arasında bağlılığı daha da geliştirmek için Büyük Hazine'de daha fazla

“Kardeşler arasındaki bağ ne kadar güçlü olursa, yapmak istediklerimizi o denli etkin bir şekilde gerçekleştirebiliriz.”

saydamlaşmanın gerektiği kanısındayım. İlk Büyük Görevliler Kurulu toplantımızda aldığımız karar sonucunda artık satın alma ve ihale işlemleri Danışma Kurullarının eğilimleri ile belirlenen komisyonların ön incelemesinden

“De Molay, Rainbow gibi muntazam Paramasonik Organizasyonlar için girişimlerde bulunmanın ve oluşturacağımız kuruluşların o örgütlerle iletişim kurmalarını sağlamanın yararlı olacağını düşünüyorum.”

geçecek. Büyük Görevliler Kurulunun aldığı kararların önemli olanları Kardeşlere açıklanacak. Danışma Kurullarından gelecek soruları muhakkak dikkate almak lazım. Bunların önemli olanları Büyük Görevliler Kurulu gündeminde dile getirilecek. Alınacak kararların tekrar Danışma kurullarında açıklanması da yararlı olacak. Vadilerde genişletilmiş Danışma Kurulları toplandı. Buralarda çeşitli komisyonlarda çalışmak isteyen Kardeşlerimiz başvurdu. Vadi Yönetim Kurullarından, bu adaylar arasından, komisyonlara, beş veya yediyi geçmeyecek sayıda Kardeş üye seçmelerini istedim. Komisyonların bu şekilde oluşturulmasının tabandan tavana yönetim sistemine daha işlerlik kazandıracağını düşünmekteyim.

A.Ö: *İstanbul, Ankara, İzmir Vadilerinden üyelerle oluşan komiteler İstanbul'da toplanıyor. İstanbul dışındaki Kardeşlerimiz iş yerlerinden izin alabildikleri takdirde İstanbul'a geldiklerinden, komiteler kısa aralıklarla toplanamıyor ve bir süre sonra da sadece İstanbullu kardeşlerin katılımıyla gerçekleşiyordu. Hemen yürürlüğe koyduğunuz video konferans sistemi artık Vadiler arasındaki coğrafi mesafeleri tamamen ortadan kaldırdı.*

B.Ü: Bu yolla artık üç Vadiden Kardeşlerin kolayca katılabilecekleri komite toplantılarını, Büyük Görevliler Kurulu ara toplantılarını yapabileceğimiz gibi, gerek olursa seçimsiz yıllardaki Konvanlar için de bu teknolojidten yararlanabileceğimizi düşünüyorum. Ayrıca üç Vadiden ikişer Loca seçtim. Bu Localar müşterek bir çalışma hazırlayacaklar ve yapılacak konuşmaya üç Vadiden Kardeşlerimiz katkılarda bulunacaklar.

A.Ö: *Bu, masonik eğitim için de yararlı olabilecek bir yöntem.*

B.Ü: Ritüellerimizin her Vadide aynı biçimde uygulanması için daha etkin mekanizmalar geliştirilmeli. Eğitim Komitesinin oluşturacağı program çerçevesinde üç Vadide de aynı eğitim verilerek bu eş güdüm sağlanabilir. Sanırım burada video konferans sistemi de çok yararlı olacak. Bunun yanında Loca çalışmalarında ritüelik konularda, Kardeşlerin Loca ve Büyük Loca yöneticileri ile ilişkileri konusunda daha etkin eğitim yapılması gerekiyor. Bazı Kardeşler Masonluktan sadece kendilerinin gelişimi için kendi taşlarını yontmanın yeterli olduğunu düşünüyorlar; onların kendi gelişmelerinin Masonlukta bir araç olduğunu, esas amacın İnsanlık Mabedi inşası olduğunu Kardeşlere sık sık hatırlatmakta yarar var. Masonlukta gençleşme de çok önemli. Bunun için Mason çocuklarının aramıza katılmasını daha da kolaylaştırmalıyız. Yılda bir kez yapılan Masonluğu gençlere tanıtmaya toplantılarının birkaç defa tekrarlanmasında yarar olduğu görüşündeyim.

A.Ö: *Her ülkenin Masonluğu kendi ülkesinin adını kullanır. Biz de genel kurul toplantısında yaptığımız dernek tüzüğündeki değişikliklerle, derneğimizin adının başına "Türkiye" ibaresinin konması için başvuruda bulunmayı kararlaştırdık.*

B.Ü: Dünyada tek istisna bizdik. Türkiye Büyük Locası adını almak üzere resmi makamlara gerekli başvuruda bulunmak için genel kurul toplantısında karar çıkardık.

“Masonluk, Laikliği savunan, Atatürk İlkeleri'ne inanmış ve bu ilkeler var olduğu takdirde ayakta kalabilecek bir kuruluştur.”

A.Ö: *Yabancı obediyanlarla ilişkilerimiz hakkında ne düşünüyorsunuz?*

B.Ü: Türk Masonluğunun düzenli Obediyanlar nezdinde iyi temsil edilmesi gerekiyor. Bunun yanında gençlik kuruluşları olan De Molay, Rainbow gibi muntazam para masonik organizasyonlar için girişimlerde bulunmanın ve oluşturacağımız kuruluşların o örgütlerle iletişim kurmalarını sağlamanın yararlı olacağını düşünüyorum. Bir başka önemli husus da Dostluk Kefillerinin muhakkak kefil oldukları ülkenin dilini iyi bilen ve aynı zamanda da Masonluğa hâkim Kardeşler arasından seçilmeleri. Dostluk kefilleri yaptıkları etkinliklerin, girişimlerin sonuçlarını içeren bir raporu yıl sonunda verirlerse, bu Büyük Görevliler Kurulu'na çok yardımcı olur. Kütüphanelerimize baktığımız zaman, son 15-20 yılda Kardeşlerimizin çok sayıda eser kazandırdıklarını görüyoruz. Bunlardan gerekli olanlar tercüme edilerek Dış Obediyanlara gönderilirse, bu Obediyanlarla olan

ilişkilerimiz daha da olumlu etkilenir.

A.Ö: *Bu noktada Türk Masonluğu'nun Mason olmayanlara tanıtımı ile ilgili görüşlerinizi de öğrenebilir miyiz?*

B.Ü: Dış âleme Masonluğu tanıtmada önce, burada tanıtım ve açılım sözcükleri birbirine karıştırılıyor. Açılım, tanıtımda kullandığımız araçlardan sadece bir tanesi. Tarihimize bakarsak, bilinçli ya da bilinçsiz açılımlar sonucu yapılan hataların çoğu kez toplumda iyi değil, kötü tanınmamıza neden olduğu da bir gerçek. Bu yüzden açılım sadece tanıtım gerekliliği kadar yapılmalı.

A.Ö: *Masonluğun, laikliği savunan, Türkiye'de Atatürk ilkelerine inanmış ve bu ilkeler var olduğu takdirde varlığı ayakta kalabilecek bir kuruluş olduğunu her fırsatta vurguluyoruz.*

B.Ü: Bunun özellikle milli bayramlarda sık sık kamuoyuna hatırlatılmasında yarar görüyorum. Bunun yanında Kardeşlerin üye oldukları sivil toplum kuruluşlarında Masonluğu tanıtabilmeleri, dış âlemde çalıştıkları ortamlarda masonik vizyonu iletebilmeleri için gereken davranış ve tutum esaslarının geliştirilmesi de gerekiyor. Bunları da Kardeşlere açıklamak, anlatmak durumundayız. Tanıtım açısından tabii ki Hasenatı da gözden ırak tutmamalıyız. Burs organizasyonumuz daha da yaygınlaştırılmalı. Parasal gücümüz elverdiği oranda yaptıracağımız poliklinik, okul gibi hizmetlerin en uygun şekilde gerçekleşmesi için yardım mekanizmasının geliştirilmesi ve yeniden yapılandırılması şart.

A.Ö: *Büyük Üstadım, size ve Büyük Görevliler Kurulu'na yeni çalışma döneminde bütün Kardeşlerimiz başarılar diler.*

B.Ü: Teşekkür ederim.

Tuluyhan Uğurlu'dan bir çağdaş klasik

Dünya Başkenti İstanbul

*Tuluyhan Uğurlu
Kardeşimiz yeni eserinde
dünden bugüne
kendi İstanbul'unu
anlatırken Napoléon
Bonaparte'ın "Eğer dünya
tek bir ülke olsaydı, başkenti
İstanbul olurdu" sözlerinden
yola çıkarak kentin 3000
yıllık tarihine 2000'li yılların
bakış açısıyla dev bir ayna
tutuyor. Bu aynanın içinde
sanatçının naif dünyasının
pek çoğu hüznü, İstanbul'un koyu mavi
tonlarıyla renklenmiş
öyküleri, birbiriyle
çarpışmadan adeta
dans ediyor.*

DMC etiketiyle Mart 2006'da Türkiye ve dünyada satışa sunulacak Dünya Başkenti İstanbul, İstanbul'da Rumelihisarı'nda doğup büyüyen, erken yaşta eğitim için Viyana'ya gidip, 14 yıl doğduğu kente hasret yaşayan Uğurlu'nun tutkuyla bağlı olduğu İstanbul'a yazdığı çağdaş klasik bir eser.

Tuluyhan Uğurlu, 12 bölümden oluşan bu yeni albümünde her zaman olduğu gibi yöresel olandan evrensel boyutlara ulaşırken, eserde Türk Mü-

ziği, Türk Halk Müziği ve Tasavvuf Müziği enstrümanları canlı olarak kullanılıyor. Sanatçı, Dünya Başkenti İstanbul'da dünyanın en gelişmiş stüdyo teknikleriyle senfonik bir sound yakalarken, yeni kuşaklara rahatlıkla seslenecek ritimlerle eserin genç ve dinamik oluşumuna da özen gösteriyor.

Değerli sanatçılarla

Albümde tüm beste, aranjman ve orkestrasyonları yapan Tuluyhan

Uğurlu'ya canlı kayıtlarda Kültür Bakanlığı ve radyo sanatçılarından oluşan bir sanatçı kadrosu eşlik ediyor:

Rebab: Mehmet Refik KAYA
Kaval: Murat TORAMAN
Ney: Emrah KIRTEPE
Bağlama: Ümit YILMAZ
Piyano ve Tuşlu Çalgılar:
Tuluyhan UĞURLU

Albüme Musevi cemaatinden Yako Taragano ve Kültür Bakanlığı Tasavvuf Müziği korosundan Hafız Yahya Soyyiğit ise sesleriyle katılıyorlar.

Sürprizlerle dolu bir albüm

Tuluyhan Uğurlu bu albümde ilk kez kendi klasik sound'unun dışına çıkıp daha çağdaş denemeler yapıyor. Gelecekteki çalışmalarının ilk sinyallerini verdiği albüm sürprizlerle dolu. Klasik çizgide başlayan bazı eserler, müzik teknolojisinin ulaştığı son noktalara uzanıp, dünya standartlarında elektronik bir biçim kazanıyor. Uğurlu, dünyanın en büyük metropollerinden biri olan İstanbul'un ancak böylesi çeşitlilikle ve mutlaka bir çağdaş yaklaşımla anlatılabileceğine inanıyor.

İthafılar

Dünya Başkenti İstanbul-Minareler ve Kuleler isimli ilk bölüm İstanbul'un en büyük mimarına, Mimar Sinan'a ithaf ediliyor. Uğurlu'ya göre Mimar Sinan bugün yaşasaydı, dünyanın en önemli, en işlevsel gökdelenlerine kendi üslubunu koyar, yine akıl almaz başarırdı.

Sanatçı, "Bir insanlık mabedi" olarak gördüğü Ayasofya için yazdığı eseri ise bu rakipsiz eseri yaratan Trallesli matematikçi Anthemios ile Miletoslu mimar İsidoros'a ithaf ediyor.

Eserde İstanbul'un mistik yönü hiç ihmal edilmiyor. 3 dinin özgürce yaşadığı kent için yazılan "Kutsalların Kutsalı" isimli bölümde İtri'nin Salat-ı Ummiye'sinden ezgiler taşıyor ve büyük besteci İtri'ye armağan ediyor.

Ve İstanbul'un iki büyük devlet adamı... 24 Saat İstanbul, Fatih Sultan Mehmed'e, Cumhuriyet'in Kartalı isimli bölüm ise Mustafa Kemal Atatürk'e adanıyor.

Anadolu ezgileri

Albümde bir de kişisel ithaf var. Anadolu ezgileri taşıyan farklı bir çalışma, İstanbul'da Bir Konyalı, 20'li yaşlarında felsefe eğitimi yapmak için İstanbul'a gelen Uğurlu'nun şair babası Halim Uğurlu'ya adanmış. Bu bölümde Halim Uğurlu'nun kimliğinde, taşradan İstanbul'a gelip, bu büyük kentte tutunmak isteyen tüm Anadolu ve Rumeli kökenli istanbullular için yazılmış.

Dünya Başkenti İstanbul'un İstanbul gala konseri albümde çalışan tüm sanatçıların katılımı ile Aya İrini'de gerçekleşecek.

AVUSTURYA'DAN BİR MEKTUP

*Üstad-ı Muhterem, Pek Muhterem
ve Sevgili Kardeşlerim,*

Bu hafta Avusturya'da 35 yıldır görmediğim bir kış yaşıyoruz, dün ise artık bir kaos durumuna geldi, kar yağışının yoğunluğundan silecekler dahi yetişemiyordu... Bazı güzergâhlarda belediye otobüsleri iptal edildi... Bunlar görülmemiş, yaşanmamış olaylar...

Dün akşam "7 Akıllı Adam" Locasının çalışmasına gittim, Üstad-ı Muhterem Hoffman Kardeş ve tüm Kardeşlerimin sizlere selâmını iletmek istiyorum...

Konferans konusu: "Hür Masonluğun hayatımda yaptığı değişiklikler" idi. İlgi ile dinledim...

Vadi dışında olan Kardeşler dışında, bu hava şartlarına rağmen, ne şartlarda olursa olsun tüm Kardeşler koşarak gelmişlerdi. Bu beni çok etkiledi. Ayrıca bu Loca her hafta toplanıyor. Her yaş grubu var. 1. Nazır 82 yaşında, müziği büyük bir ustalıkla idare eden Kardeşimiz 94, evet 94 yaşında...

Etkilendiğim bir konu daha: Bir Kardeş'in 70. doğum günü, ilân ediliyor ve Üstad-ı Muhterem kısa konuşma yaparken Kardeşlerin gözleri doluyor ve gözlerinden ince ince yaşlar geliyor (30 yıldan fazla Mason Kardeş)... Birden film şeridi gibi gözümün önünden, çırak iken çeşitli yerlerde konuşmam gerektiğinde heyecanlanmam geldi. Gözlerim doluyor ve yutkunuyordum, bu beni biraz rahatsız ediyordu ve kendime "biraz hakim ol" diyordum... Ancak dün iyice anladım ki, bu heyecan hiç bir zaman sönmeyecek... Tarifi çok zor bir huzur...

Sonbaharda, malûmunuz, kendi Locamın çalışmalarına mümkün olduğu kadar muntazam gelmeye çalıştım, böylece buradaki çalışmalara katılamamıştım. Kardeşler beni görünce, hepsinin ayrı ayrı gelip çok özlediklerini söylemeleri beni Muhterem Locam adına çok gururlandırdı.

Kardeş sofrasından sonra vedalaşırken Dünyadaki Masonlar (sadece Avusturya değil) nezdinde etkili bir Kardeşin (tek ayağı yok, 80 yaşın üstünde) koltuk değneğine tutunarak ayağa kalkıp, önünü ilikleyip beni yolcu etmesi, yaşamım boyunca unutamayacağım bir onurdur...

Hislerimi sizlerle paylaşmak istedim...

Uygun görürseniz Loca Kardeşlerime mesajımı iletin...

Kardeş Sevgi ve Saygılarımla

Aykut Uğurlu

Cumhuriyet Yıldızı

55 yıl sonra yaşanacakları gören dergi Sararmış yapraklardaki ışık...

Yıl 1951 Ocak ayı Türk Masonluğu'nda uyanışın sonra ilk derginin neşredilmeğe başladığı aydır. Bu dergi TÜRKMASON DERGİSİ adını taşımakta idi.

Derginin imtiyaz sahibi M. Kemal Öke, Neşriyat Müdürü Sinan Korle, idarehanesi Sıra Selviler, Ayla Apt. kat 3 Taksim'dir.

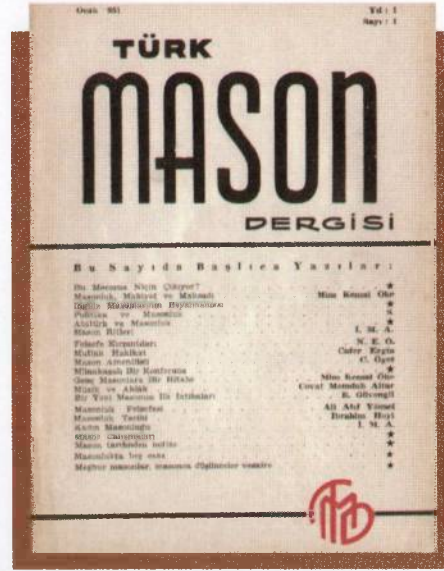
Derginin ön sözünde "Bu mecmua niçin çıkıyor?" başlığı ile derginin çıkış amacı kısaca, " Bu mecmua Türk Masonları tarafından, Masonluk fikirlerini yaymak maksadı ile çıkarılıyor. Masonluk fikirleri, Masonlar kadar münevver vatandaşlar için de yabancı fikirler değildir...." diye açıklanmakta olup, ön söz şöyledir:

" Hülâsa Masonlar insanları ayıran değil birleştiren vasıflara bağlı, bu gayeye giden yolun yolcularıdır. Onun için bu mecmuada ne politikaya ne çeşitli iktisadi sistemlere, ne dine, ne de dinsizliğe ait yazılara tesadüf edilmeyecektir. Bu mecmuada ileri sürülecek insanlık fikirleri daima memleketin yüksek menfaati ile muvazi (paralel) olacaktır. Bizim topluluğa fayda vermeyecek mücadele ve münakaşalarla da münasebetimiz yoktur.

"Aleyhimizdeki neşriyata cevap verecek değiliz. Bu nevi neşriyat, eğer hususi bir maksada müstenit değilse, hakikatin ışığı altında kendiliğinden erimeye mahkûmdur. Maksatlı neşriyat karşısında ise lakayt kalmak şiarımızdır.

Bu mecmuayı takip edecek kardeşlerimizden, münevver vatandaşlarımızdan daha iyi, daha güzel, daha ileri bir dergi için ikaz bekleriz. Her yeni ve taze fikir Masonluk için daima makbuldür."

Derginin bu ilk sayısında ATATÜRK VE MASONLUK başlığı ile yazarı belirtilmemiş olan, yazı kurulunca kaleme alındığı düşünülen önemli bir yazı bulunmaktadır. Bu makalede, o gün için güncel olan üzerinden yarım asırdan

Türk Mason Dergisi'nin yayım hayatına katılışının yıl dönümü vesilesiyle, yarım asrı aşkın yaşlı derginin sararmış yaprakları arasından günümüze hâlâ ışık tutan cümlelerin, bir gün olumsuz düşüncelerin üzerine de aydınlık getireceğini ümit ediyoruz.

• Derleyen: A. Gürkan Aktoluğ

fazla (55 yıl) zaman geçmesine rağmen hala bazı çevrelerce temcit pilavı gibi öne sürülen bir hususa derginin çıktığı tarihten önce yapılan derneğin son genel kurulundaki görüşmelere atıfta bulunularak cevap verilmiştir. Bu yazıdan anlaşıldığına göre ;

Genel kurul müzakereleri sırasında eski Kütahya Valisi Sedat Aziz Erim Kardeşimiz, genel kurul başkanlığına şöyle bir soru yöneltmiştir:

"Topluluğumuz hakkında şurada, burada tuhaf düşünceler izhar ediliyor. Tabiat her bilmediği, idrakine (anlayışına) yetemediği şey hakkında bazı insanları kendi karihasının

(düşünce gücünün) icatlarına göre söz söylemeye sevk eder. Bu insanların yaradılışı iktizasındandır (gereğindendir). Biz ta'n (kınama, ayıplama) ve teşni (kötü görme) değil, iltifat beklerken bazı kimselerin sözleri karanlığa karşı hitap oluyor. Ben bilirim diyorlar. Ne bilirler, bilmiyorum. Gel-sinler, görsünler, sorsunlar, hakikati kendilerine izhar (açığa çıkarma) edelim. İdare heyetinin bu hususta ne düşündüğünü bildirmesini rica edeceğim".

Bunun üzerine genel kurulu yöneten En Muhterem M. Kemal Öke kardeş uzun bir konuşma yapmış, genel kurul öncesi Büyük Millet Meclisinde verilen bir soru önergesine atıfta bulunmuştur:

" ... İç işleri bakanı bu takrime cevap verirken söylediği gibi bizden de bazı noktaların izahını istemiştir. Eğer bu Büyük Millet Meclisinde efkârı umumiyeye (kamu oyu) ye intikal etmemiş olsa idi gene cevap verecek değildim. Biliyorsunuz ki mecliste verilen takrir de " **bu teşekkül kökü dışarıda , beynelmilel ve Siyonist bir teşekküldür. Atatürk 'ün kapattığı bu teşekkülün tekrar açılması onun ruhunu tazip (eziyet verme) eder.**" demek isteniyordu. Bu şual takririnden sonra kuruculardan Bakanlığın sorduğu şudur:

Bu cemiyetin kökü dışarıda mıdır? Arsiulusal mıdır ? Bu teşekkülden ne gibi bir fayda memuldür (beklenir) ?

Şimdi bu sorulara umumi efkâr huzurunda cevap vereyim,

Biz cemiyetler kanununa tevfikân (uygun olarak) açılmış ve faaliyetlerimize devam etmekteyiz. Bu cemiyetin kökü buradaki merkezdedir. Dışarıda değildir. Tamamen kendi memleketi içinde milli ideolojiye sadık olarak teessüs etmiştir. Onun kökü bu memleketi sevenlerin kalbindedir.

Kendilerinden fedakârlık istendiği zaman memleket hizmetine koşan in-

sanlarınız.... Binaenaleyh cemiyetimiz kökü dışarıda cemiyetlerden değildir.

Fayda var mıdır ?

Biz kökü dışarıda olmamakla beraber memleket birliği için çalışırız...

diyerek bakanlığa verilen cevapla ilgili görüşlerini aktarmıştır.

Devamla bu konuyu kapatmadan önce toplantıya katılanlara hitaben :

"Bunu sizin hislerinize tercüman olarak bu gün burada matbuat ve hükümet mümessillerinin huzurunda söylüyorum" demiştir.

Gene M. Kemal Öke bu konuşması sırasında matbuat ve hükümet temsilcilerinin bulunduğu ortamda derneğin faaliyetinin tatiline de değinerek ;

Memleketin siyasi akışları bir an için bizim mesaimizi menetmişti. Bu yalnız bizim değil, Türk ocakları, Kadınlar birliği vesaire gibi teşekküllere de teşmil edilmmişti Bu tatil-i mesai bir kapanış gibi değil, bir ima üzerine olmuştur."

Toplantının burasında delegelerden bir Kardeş tarafından yapılan teklif üzerine Büyük Önder için saygı duruşunda bulunulmuş, bilâhare M. Kemal Öke konuşmasına devamla,

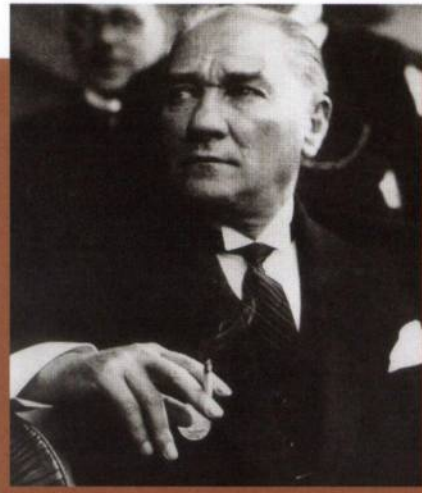
"*Şu dakikada onun ruhunu tazip (üzme) değil taziz (saygı ile anma, yüceltme) ediyoruz. Atatürk mason teşekkülü için çok büyük iltifatta bulunmuş, Ankara'da ki binaya her yıl üç bin lira yardım etmişlerdir. Bu gün başımızdakiler de aynı yardımda bulunmuşlardır.*

Atatürk memleketimizi ziyarete gelen tanınmış şahsiyetleri bu lokalde kabul ve ziyaret etmişlerdir. Mason teşekkülünü Atatürk kapatmamıştır. Siyasi ahval o zaman böyle bir imayı mecburi kılmıştı. O zaman ben başkanlıktan Mareşal Fevzi Çakmak'ın emri üzerine ayrılmıştım. Mareşal askerlerin bu kabil teşekküllerde bulunmamasını emretmiştir."

Ortalığı karıştırmak, şahsi taassuplarını silah gibi kullanmak isteyen baykuşlara bu kürsüden tekrar ediyorum:

"Bu teşekkül Atatürk'ün ruhunu tazip (üzmemiş) etmemiş taziz (yüceltme) etmiştir." diyerek sözlerini bitirmiştir.

Aynı derginin 14. sayfasında M. Kemal Öke'nin yukarıya bir kısmını aktarmış olduğumuz konuşmasında belirttiği İçişleri Bakanlığı'na verilen cevabı yazının metni de yayımlanmıştır. Metnin girişinden anlaşılabacağı üzere,

Türk Masonları'nın Büyük Üstadı ve Türk Mason Dergisi'nin imtiyaz sahibi M. Kemal Öke, aynı zamanda Cumhurbaşkanı Atatürk'ün özel doktoruydu.

İçişleri Bakanlığı İstanbul Valiliği vasıtasıyla derneğe yukarıda bahsi geçen konularda bilgi sormuş, dernek yöneticileri önce şifahi olarak bilgi aktarmışlar, bilâhare bu konu ile ilgili olarak İstanbul valiliği aracılığı ile İç İşleri Bakanlığının sorularını yazılı olarak cevaplamışlardır.

İstanbul Valiliğine verilen yazılı metin aşağıda görüldüğü gibidir.

Metnin hitabı muhtemelen İç İşleri Bakanlığı'na sunulmak üzere İstanbul Valiliği'nedir.

"22 Mart 1949 gününde Türkiye Mason Derneği'nin bu günkü durumu ve ideolojisi hakkında tarafı âlilerinden (yüksek makamınızdan) vaki olan istizaha (istenilen açıklama) şifahen verdiğimiz cevapları hülâsaten (kısaca) yazı ile de tekrar etmeyi münasip bulduk, şöyle ki :

1- Türkiye Mason Derneği cemiyetler kanununun onuncu maddesinde yazılı, merkezi yani kökü dışarıda olan cemiyetlerden değildir. Tamamen müstakil ve milli bir teşekküldür.

2- Teşekkülümüz arsiulusal cemiyetlerden dahi değildir. Bu itibarla dünyada mevcut mason teşekküllerine federe olmadığı gibi, yabancı her hangi bir teşekküle ne direktif verir, ve ne de onlardan emir alır. Binaenaleyh milletler arası beraberlik yapmak hususu mevzuu bahsolamaz.

3- Derneğimiz, milletimiz için ilmi, ahlâki ve içtimai gayeler takip eden bir teşekkül olması itibarıyla bu mevzular dahilinde memleket için faydalı olduğunda şüphe ve tereddüt edilmeyeceği aşikârdır.

4- Yüksek malûmunuzdur ki manası üzerinde yanlış telakkinin bir ifadesi olarak, Mason kelimesi sui te'fehüm (kötü düşünce) ve te'fsirlere yol açmış olduğunu te'sürle görüyoruz. Halbuki mason tabiri çalışkanlığın ve doğruluğun bir sembolü olarak dünyaca kullanılan bir kelimedir. Doktor, Profesör, Avukat gibi bir unvandır.

"Türkiye Mason derneği her vakit ve lüzumunda memlekete hizmet ve sadakatini ispat ve teyid eylemeyi milli bir vazife telakki eder .

"Bu vesile ile saygılarımızı sunarız.

"M. Kemal Öke, M. Hakkı Nalçacı, Muhip Kuran, Hazım Atıf Kuyucak, Mecdi Akay"

Yukarıdaki metinlerin üzerinden yarım yüz yıldan fazla zaman geçmesine rağmen, o tarihten bu güne çok şeyin değiştiğini söylemek maalesef mümkün olamamaktadır.

Bu hususu iki nedene bağlayabiliriz gibi gözüküyor:

Önemli bir neden olarak bilgi eksikliğini düşünebiliriz. Ancak bu nedenden daha önemli olan ikinci neden ise olumsuz düşünce üzerinden politika yaparak siyasi rant elde etmek arzusudur.

Büyük Millet Meclisi'ne zaman, zaman verilen soru önergelerinde, bir siyasi partinin başkanlığına aday olan bir siyasi için yapılan propaganda da, gene bir siyasi liderin resmi ile ilgi fotomontaj da hep siyasi rant elde etmek arzusunu görmekteyiz.

Bu arzu sahipleri genellikle Büyük Önder Atatürk'ün derneği kapatmış olduğu yanlış fikrini kendi düşüncelerine temel almakta ve bu yanlış temel üzerinden konuyu bilmeyen veya yanlış bilen kişilere ulaşılmaya çalışmaktadırlar.

Türk Mason Dergisi'nin yayım hayatına katılışının yıl dönümü vesilesiyle, yarım asrı aşkın yaşlı derginin sararmış yaprakları arasından günümüze hâlâ ışık tutan cümlelerin bir gün olumsuz düşüncelerin üzerine de aydınlık getireceğini ümit etmek istemektedirim.

Sihirbaz Houdini Kardeş'e ait...

Kutsal Kitap

Harry Houdini'nin 1926'da ölümünden sonra eşi Beatrice, sihirbaz sanatçıya ait Kutsal Kitabı dostları Jerold Horwitz'e vermişti.

Charles R. Horwitz, babasından kendisine miras kalan bu değerli emaneti Şikago'da, 855 numaralı King Oscar Locası'nın müzesine hediye etti.

1919 baskısı, 22 x 20 cm boyutlarında, 6 cm kalınlığında, takriben 2.5 kg. ağırlığında, deri kaplı ve kabin üzerinde altın varak harflerle yazılı kitabın içinde "Ex Libris, Houdini" yazısı var.

Kitapla birlikte müzeye Houdini'ye ait fotoğraflar da verildi.

Illinois Freemasonry, 2005 Kış sayısı, cilt 11, No. 4

Houdini Kimdir?

Ehrich Weiss (Weisz) 24 Mart 1874'de Budapeşte'de doğdu.

Ailesiyle birlikte 1878'de Amerika'ya göçtü. Appleton, Wisconsin'e yerleştiler.

Babası, Mayer Samuel Weiss, Zion Reforme Musevi cemaatinde haham olarak görev yaptı.

Aile, 1887'de New York'a gitti. 16 yaşındayken babasını kaybeden Houdini, annesi Cecile'a'ya çok bağlıydı.

Sahne sihirbazı ve kaçış uzmanı (elleri, ayakları bağlı vaziyette kapatıldığı kilitli sandıklardan kolayca çıkabiliyordu) Harry, 1913'de resmen Houdini adını aldı. İyi bir trapezci ve dalgıçtı, dalgıç elbisesini geliştirdi. 1910 yılında

Avustralya'da temsiller verirken çift kanatlı bir uçak satın alarak Avustralya'da uçan ilk pilot oldu.

Houdini, sessiz sinema zamanında, sihirbazlık konulu, kendi de oynadığı birçok film yönetti.

Houdini, 17 Temmuz 1923 tarihinde, New York'da, 568 numaralı St. Cecile Locasında tekris edildi, aynı Locada Kal-falığa geçti ve Üstatlığa yükseldi.

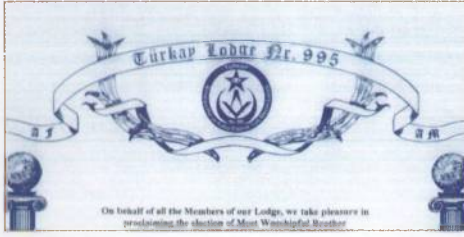
Garrick Tiyatrosu'nda (Detroit) 24 Ekim 1926 tarihli son temsilinden sonra rahatsızlandı, 31 Ekim 1926'da, 52 yaşında, Grace Hospital'de, peritonitten öldü.

İsmail İşmen, Tesviye sayı 27, s. 9

ACGL Büyük Üstat Yardımcılığına Hakan Uysal Kardeşimiz getirildi

Almanya Birleşik Büyük Locaları'nı oluşturan beş Büyük Locadan American – Canadian Büyük Locası (ACGL) Büyük Üstatlığına Önceki

Büyük Üstat ve sonradan Büyük Sekreter olan Jess Minton yeniden seçildi. Jess Minton, Büyük Sekreterlik görevindeyken "Turkay" Locası'nın kuruluşuna karşı tüm engelleri göğüsledi,

Loca'nın oluşumunda büyük yardımda bulundu. Kendisinin tekrar Büyük Üstat seçilmesini sevinçle karşılıyoruz. ACGL

Büyük Üstat Yardımcılığı'na, Turkay Locası Önceki Üstadı Muhteremi Hakan Uysal Kardeşimiz getirildi. Yeni görevinden dolayı Kardeşimizi kutluyor, başarılarının devamını diliyoruz.

Hakan Uysal

Y.Zelanda

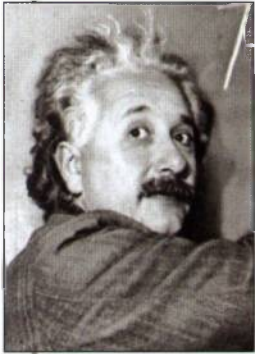

Masonların Sponsorluğunda 2007 Kutup Yılı Araştırmaları

Yeni Zelanda Büyük Locası, Otago Tabii İlimler Üniversitesi Dokümanter Sinema Sanatı dersi ile ilgili yarışmalar tertip ediyor. İlk iki yarışma, "Venüs'ün Dünyamıza Transit Geçiş" ve "E = mc² – Evren'in Hikâyesi" hakkında olmuştur. Bu yıl, Yeni Zelanda Kraliyet Akademisi ile birlikte Büyük Loca'nın sponsorluk ettiği proje, Antartika'da, 2007 Kutup Yılı Araştırmaları'na

katılma şeklinde olacak.

Antartika'da fiilen çalışarak, en iyi 10 dakikalık dokümanter filmi çekecek ekip, ödüllendirilecek. Her ekipte üç öğrenci ve bir hoca bulunacak.

İngiliz Masonlar İzçiliğe önem veriyor Baden Powell Karavanı için 6000 Pound

İngiltere

Genç insanları destekleyen bu tür bağışlar, gençlerin Masonluk gibi oturmuş bir kurumu tanımalarını ve geleceklerini ona doğru inşa etmelerini sağlayacak.

38 Mason Locası'nın bir araya gelmesiyle oluşturulan birlik Baden Powell Karavanı'nın yenilenmesi için izcilere 6000 Pound tutarında bağış yaptı. Bu, İngilizler'in İzcilik Federasyonu'na ait uluslararası kamp ve eğitim merkezi olan Gilwell Parkı'nın yenilenmesi için ayrılan 20 Milyon Poundluk fonun bir parçası.

Gelecek yıl, izciliğin 100. yılı olan 2007'de Dünya Jamboree'si İngiltere'de düzenlenecek. Karavan da düzenlenecek organizasyonun en önemli parçalarından biri.

Kindred Locaları Birliği, İzçiliği desteklemek amacıyla halen veya daha önce gençlik kuruluşlarıyla ilişkide bulunan 38 Locayı ulusal bir fon yaratma programında bir araya getirdi.

Birliğin Yönetim Kurulu Başkanı Steve Gough konuyla ilgili olarak şunları söyledi: "Uluslararası bir üne sahip bu karavan için üyelerimiz geçtiğimiz bir yıl boyunca bağış topladı. İnançla restore edildi ve şimdi korunuyor." İzcilik Birliği'nin Genel Müdürü Derek Twine ise; "Genç insanları destekleyen bu tür bağışlar, gençlerin Masonluk gibi oturmuş bir kurumu tanımalarını ve geleceklerini ona doğru inşa etmelerini sağlayacaktır", dedi.

Olimpiyat Oyunları'ndan daha büyük bir organizasyon olan Jamboree, 2007'nin yaz aylarında İngiltere'de düzenlenecek. Etkinliğe 216 ülkeden, 40 bin izci ve izci liderinin katılması bekleniyor. Dünya üzerinde 25 Milyon civarında izci bulunuyor.

Kindred Localar Birliği yönetim kurulu başkanı Steve Gough, İzcilik Birliği'nin genel müdürü Derek Twine'e 6000 poundluk çeki verirken...

2004 Avrupa Büyük Sekreterler Toplantısı'nda, İrlanda Büyük Sekreteri Michael Walker tarafından sunulan ilginç tebliğ...

Masonluk nedir, nereye gidiyor?

"Hürmasonluğa katılan ve onun öğretilerini harici yaşamında da uygulayacağını kabul eden aday, kendine ve topluma faydalı; yardımseverliğiyle başkalarına örnek olmalıdır. Hürmason harici dünyada birey olarak karşılaştığı haricilere, herhangi bir vatandaş olarak örnek teşkil etmelidir."

H iç durup da Hürmasonluk gerçekten nedir, neyi temsil eder diye düşündünüz mü?

Kolay bir cevap bulamayacaksınız. İkide bir konu açıldığında öne sürülen karışık ve muğlak cevaplara da itibar etmeyin.

İnanıyorum ki, çok sayıda Kardeş konuyu derinlemesine incelemiş olmalarına rağmen, üyeliklerinden memnunlar, toplantılar ve tanıdıkları yeni simalar hayatlarına tasviri mümkün olmayan bir mutluluk katıyor.

Uzun yıllar boyunca, ben de Masonluğun bana ne ifade ettiğini anlamayı ve elemanlarını analiz etmeyi zorlukla denedim. Geçirdiğim bir ameliyat ve sonrasında mecburi uzun bir hareketsizlik döneminde bu konuları irdelemeye vakit buldum.

Tekris için gereken

Tekris esnasında Kardeşlere adayın "dostları arasında ve toplum içinde iyi şöhretli olduğu" ifade edi-

Michael Walker, Avrupa Büyük Sekreterler Toplantısı'nda.

lir. Dolayısıyla, o barışçı, yasalara uyan, başkalarıyla iyi geçinen bir

vatandaştır veya öyle olmalıdır. Biraz sonra, aday cemiyetimiz

hakkında önceden edindiği olumlu bilgilerin ışığında insanlığa daha faydalı bir birey olabilmeyi arzu ettiğini söyleyecektir. Yemin ederken, aday Hürmasonluğun tüm sosyal ve ahlâki erdemlerin uygulaması olduğunu anlayacaktır. Tanrıya, topluma ve kendine karşı olan görevlerini yerine getirmeye, örnek bir vatandaş olmaya, Masonluğun gerçek karakteristikleri olan yardım ve Kardeş sevgisi ilkelerini uygulamaya teşvik edilecektir.

İkinci ve üçüncü derece

İkinci derecede adaya Masonluğun ilkelerine uymayı kabul etmenin yetmediği, bu ilkelerin hayata geçirilmelerinin gerekliliği; son olarak, üçüncü derecede kendi davranışının başkalarına örnek olmasının lüzumu anlatılır.

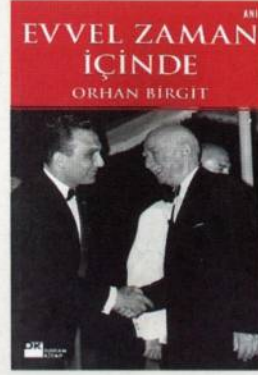
Zaman geçtikçe, Masonluk kariyerinin zirvesine gelen aday, Locanın Üstadı Muhteremliğine getirilir ve tutum ile davranışını bir Üstad'a yakışır şekilde sürdürmesinin önemi üzerinde durulur.

Sonuçta, Hürmasonluğa katılan ve onun öğretilerini harici yaşamında da uygulayacağını kabul eden aday kendine ve topluma faydalı, yardımseverliğiyle başkalarına örnek olmalıdır.

Hürmasonluğunun bu yukarıda tarif edilenleri başarması beklenir. Harici dünyada birey olarak karşılaştığı haricilere, herhangi bir vatandaş olarak örnek olmalıdır.

Gazeteci, Yazar Orhan Birgit tek partili siyasal yaşamdan çoğulcu demokrasiye geçişin sancılarını anlatıyor, süreçte edindiği bilgi ve birikimi günümüz kuşaklarıyla paylaşıyor.

Evvel Zaman İçinde

Kars'ta doğan Orhan Birgit, İstanbul Hukuk Fakültesini bitirerek 1945 yılında gazeteciliğe başladı. 1946 yılında, çok partili hayatın başladığı zaman CHP'ye üye oldu. CHP'nin çeşitli kademelelerinde çalıştı. 1965'te İstanbul'dan milletvekili seçildi. Ecevit'le birlikte, partinin sola açılma girişiminde sorumluluk üstlendi.

CHP'de Meclis Grubu Yönetim Kurulu üyeliği ve sözcülüğü yaptı. Ecevit'in kurduğu ilk hükûmette turizm ve tanıtma bakanı ve hükûmet sözcüsü oldu.

Kitabında, gazeteci yazar Orhan Birgit, Türkiye'nin tek partili siyasî yaşamdan, çoğulcu demokrasiye geçişin sancılarını anlatıyor, bu süreçte

ORHAN BİRGİT
Doğan Kitapçılık
Aralık 2005
ISBN 975-293-412-9

edindiği bilgi ve birikimi günümüz kuşaklarıyla paylaşıyor. Bu arada, Masonluğu ilgilendiren bir kısa bölüm var. 1946 seçimlerinde CHP Şişli bucağında başarılı olmuyor. Bu sonucun nedenlerini tartışmak üzere bir toplantı yapılıyor. Orhan Birgit'in kaleminden bu toplantı ile ilgili bölümü okuyalım: "...Gizli oy ayırımına karşın özellikle, Harbiye, Cumhuriyet Caddesi, Nişantaşı gibi yörelerde yenilgi gizlenemez haldeydi. Söz

sırası bana geldiği zaman, ace mi bir partili olarak içimden geldiği gibi konuştum. Konuşmam bilimsel verilere dayanmıyordu. Duyumlardan oluşuyordu. Ama ben gayrimüslimlerle, Masonların DP'ye oy verdiklerini söylemiştim.

Yerimden konuşuyordum. Buz gibi bir hava oluştu. Bucak başkanımız İsmet Somer kıpkırmızı kesilmişti. Nasıl bir tepki göstereceğini bilmiyordu.

Yaşlı bir üye arkamdan "Ne yaptın delikanlı" diye fısıldadı. Başkanımız ve kurul üyelerinin önemli bir kesimi mason locasına üyemiş ve o tarihte "Büyük Üstat" konumunda bulunan Profesör Doktor Mim Kemal Öke de toplantımızdaymış.

Doğumunun 250. yılında 222 Yıldır BİZİM MOZART

Wolfgang Amadeus Mozart gibi yaratıcı yönü alabildiğine yüksek bir Masonun,

Masonluk Mesleği'nden eserlerine taşıyacağı kuşkusuz çok şey vardır. Mozart, içinde yaşamak imkânı ve fırsatı bulduğu bu "hazine"den gerektiği gibi yararlanacak ve hakkını fazlasıyla verebilecek bir yaratılıştadır. Ve yine kuşkusuz, Masonluk da, Mozart gibi yaratıcı yönü tarifi imkânsız boyutlarda olan

bir Kardeş'ten gerektiğince istifade edebilmenin tüm erdemlerini içinde barındırmak-

tadır. Bu nedenle, onun doğrudan doğruya Masonluk için ya da dolaylı olarak Masonluğu işaret ettiği yapıtlar, yüzyıllar boyunca Dünyanın her yerindeki Mason Mabetlerinde seslendirilecek; böylece bir yandan Masonluk yücelirken, öte yandan bir dâhi Mason hak ettiğince ödüllendirilmiş olacaktır.

• Osman Balcıgil

Gözlerimizi kapatıp, 1700'lerin ortalarındaki Avrupa'yı hayal etmeye çalışalım...

Fransız İhtilâli'nin emareleri ve burjuva sınıfı ufukta görünüyorsa da, Sanayi Devrimi bir proje olarak bile yoktur insanlığın gündeminde henüz.

Avrupa'da, hanedanların borusu ötmekte; mensup olduğu kurumun atlattığı tüm badirelere rağmen Papa, kendisini derinden hissettirip fetva vermeye devam etmektedir hâlâ.

Goethe, yeniçağın simgesi olacak Faust'u, "Aydınlanma"nın mum ışığında kaleme almaktadır. Diderot "Rameau'nun Yeğeni"ne, J. J. Rousseau "Yalnız Gezerin Hayalleri"ne yoğunlaşmış durumdadır. Sıra onlardan epey sonra Victor Hugo'ya gelecektir.

Oliver Twist'in doğup da bir dilim ekmeğe muhtaç, Karındaşen Jack'in gazetelerde manşet, Sherlock Holmes'un entrikalı cinayetleri çözüme ulaştıracağı günlere daha bir asır vardır.

Barok üslup yerini rokokoya bırakmış, dolayısıyla hayat biraz daha renklenmiş neşelenmiştir.

Yine de, sözü edilmeye değer sınırlı sayıdaki kentin uzun dolambaçlı ve engebeli yollarını atlı arabalar bin bir güçlüklerle bağlamaktadır birbirine.

Eğer hanedanlardan birine mensup değilseniz, köylü ya da askersiniz demektir.

Ya da saati bile bulsanız itibar edilmeyecek, paratoneri bile keşfetseniz burun kıvrılacak, büyüçülükten yeni "terfi" etmiş bilim adamısınız.

Veya, açlıktan nefesi kokan bir sanatçısınız olsa olsa.

Bu durumda da müşteriniz bellidir: Sınırlı sayıda kral, kraliçe ve bir avuç mürekkep kokusu tutkunu. Mürekkep kokusu tutkunlarının ceplerindeki birkaç kuruş ancak kendi ihtiyaçları olan kâğıdı almalarına yettiği için, size verebilecekleri alkışlar dışında pek bir şey olmayacaktır.

Bu durumda, kendinize bir Saray bulup Zat-ı Şahaneleri için "Saray'dan Kız Kaçırma"yı bestelemekten başka çareniz yoktur.

Dönemin ressamı ve öteki müzisyenleri gibi Mozart da işte tam bunu yapacaktır.

Babası Leopold Mozart, çağın dinamosu olan "Aydınlanma"nın etkisinde, çok iyi bir müzik adamıdır. Oğlunun dâhiyane yeteneğini keşfedince, koluna bir altın bilezik takmak için, 4 yaşındaki "ufaklığı" rahle-i tedrisatına alır. Hem de ne alış: Mozart'ın eğitim namına, hayatı boyunca görüp göreceği tek rahmet, babasından alacağı ama en âlâsından müzik dersleri olur. Beşgiğideyken dinlemeye başladığı babası ve ablasının çaldığı parçaları, klavsenin başına oturtulduğunda ezberinden çalmaya başlar Mozart. Henüz okuma yazmayı bırakın, harfleri bile bilmeden, bestelerini çiziktirmektedir oyun olsun diye.

Babası, oğlunun bu olağanüstü yeteneklerinden etkilenir ve onu

kolundan tuttuğu gibi atlı bir arabanın içine atar ve "ver elini saraylar" der. Bu yolculuklarda onlara Mozart'ın kısaca "Nannerl" diye seslendiği kendisinden dört yaş büyük ablası Maria Anna de katılacaktır.

Mozart'ın yayınlanan ilk eseri, Prenses Victoire'a ithaf ettiği keman ve piyano için iki sonat olur. Köchel sıralamasına göre "K.V. 10-15 Keman-Piyano Sonatları" Londra'da basıldığında Mozart henüz sekiz yaşındadır. Baba Mozart sonradan bu eserleri British Museum'a "Mozart Ailesi'nin bir hediyesi" olarak takdim edecektir.

Mozart sekiz yaşındayken, umuma açık konserlerden birinde kendisini ünlü filozof Goethe de izler. Goethe'nin, "karşı karşıya olduğu zekâ ve yetenek karşısında düşüğü şaşkınlığı" her fırsatta ifade etmesi, bize Mozart'la ilgili bir fikir vermesi açısından büyük önem taşımaktadır.

On iki yaşına geldiğinde Mozart'ın ilk operası bitmiştir. Bir komik opera olan bu eser "La Finta Semplice" adını taşımaktadır. Bu operasını "Bastien ile Bastienne" takip eder. Yıllar yılları kovalar...

Masonluk ve Mozart

Bu yıl 250. yılını kutladığımız Mozart, 1756'da doğar. Matrikül kayıtları bir Mason olarak doğumunun 1784 yılı olduğunu göstermektedir. Mozart, tekris olmak üzere Mason Locası'nın yolunu tuttuğunda 28 yaşındadır.

Ancak, Frederick Smyth Kardeş'in, Quator Coronati Locası'nda, 10 Ocak 1974 tarihinde yaptığı konuşmada da belirttiği gibi, Mozart Masonlukla 17 yaşındayken tanışmıştır. Bunu, 1773 yılında Baron Tobias von Gebler'in kaleme aldığı "Thomas, König von Aegypten" adlı oyun için yaptığı besteden anlıyoruz. Oyun Mısır'da geçmektedir ve Mozart'ın Mason olduktan sonra yazdığı masonik bir eser olan Sihirli Flüt'le büyük benzerlikler gös-

Salzburg'un Mozart Ailesi için önemi büyüktür.

termektedir. Mozart'ın, mistisizm ve ritüel dolu bu metni okuyup etkisinde kalarak, Masonluğa doğru yol aldığını düşünmek, çok da yanlış olmayacaktır.

Ve bu yol onu, Viyana'da soğuk bir Aralık gecesi, Kırmızı Kerevit Hanı'na götürecektir. Mozart'ın hızlı adımlarla ve heyecan içinde Kırmızı Kerevit'de yapılacak tekris töreninin yolunu tuttuğu gün, takvimler ayın 14'ünü göstermektedir.

Tekris olduğu zur Wohltaetigkeit (İyilikseverlik) Locası, az sayıda üyesi olan bir Locadır. Bu nedenle çalışmalarını 1781 yılında kurulmuş olan ve ikiyüz üyeye sahip Zur Wahren Eintracht Locası ile birlikte yapmaktadır.

1785 yılının Nisan ayında, Mozart'ın babası Leopold Mozart da bu Loca'da tekris olur. Anlatılanlara göre, tekrisi Baba Mozart'ın oğluyla yakınlaşması için, kendisi de 11 Şubat 1785'de aynı Loca'da Masonluğa kabul edilmiş

olan Joseph Haydn sağlamıştır.

Leopold Mozart kısa bir süre sonra Viyana'dan Salzburg'a döner ama Masonluğunu gizler. Daha doğrusu gizlemek zorunda kalır. Çünkü Masonluk Avusturya İmparatorluğu'nda baskı altındadır.

Avusturya İmparatorluğu'nda ilk Mason Locası Prag'da 1726 yılında kurulmuş, gelişme istidadı gösterince defalarca kapatılmış, yeniden açılmıştır.

Takvimler Baba Mozart'ın tekris olduğu yıl olan 1785 yılının Aralık ayını gösterdiğinde, İmparator İkinci Joseph Masonluğa büyük bir baskı getirir. Bu baskılar giderek artacak, 1794 yılında Masonlar çalışmalarına kendi istekleriyle son verip uyku dönemine gireceklerdir.

Wolfgang Amadeus Mozart gibi yaratıcı yönü alabildiğine yüksek bir Masonun, masonluk mesleğinden eserlerine taşıyacağı kuşkusuz çok şey vardır. Mozart, içinde

yaşamak imkânı ve fırsatı bulduğu bu "hazine"den gerektiği gibi yararlanacak ve hakkını fazlasıyla verebilecek bir yaratılıştadır. Ve yine kuşkusuz, Masonluk da Mozart gibi yaratıcı yönü tarifi imkânsız boyutlarda olan bir Kardeş'ten gerektiğince istifade edebilmenin tüm erdemlerini içinde barındırmaktadır. Bu nedenle, onun doğrudan doğruya Masonluk için olsun, dolaylı olarak Masonluğa işaret etsin yaptığı müzikler, yüzyıllar boyunca Dünyanın her yerindeki Mason Mabetlerinde seslendirilecek, böylece bir yandan Masonluk yücelirken öte yandan bir dâhi Mason hak ettiğince ödüllendirilmiş olacaktır.

Masonlukla birlikte

Tekris olduktan sonra Mozart sadece 7 yıl daha yaşayacaktır.

Buna karşılık, Mozart'ın, kaçınılmaz sona yaklaşırken, performansının daha da arttığını görüyoruz. 35 yıllık kısa ömrüne rağmen 600'den fazla yaratıya imza atan Mozart, son beş yılı içinde birbirinden önemli eserler verdi. Figaro'nun Düğünü, Don Giovanni, Così Fan Tutte, Sihirli Flüt bu dönemin operalarıdır. Prag, Jüpiter yine bu dönemin senfonileridir. Ölürken üzerinde çalıştığı, tamamlayamadan öldüğü Requiem'i de bu dönemde yaratmıştır.

1791 yılının Temmuz ayıdır. Biraz esrareniz bir haberci, kendini tanıtmak istemeyen efendisinden Mozart'a bir not getirir. Habercinin efendisi, kendisi için çok değerli birini kaybetmiştir. Bu yakınının bıraktığı anıları sonsuza kadar değerli kılacak bir ölüm duası yazmasını istemektedir Mozart'tan. Yazılacak eser her ölüm yıldönümünde onu yüceltmek için seslendirilecektir. Mozart bunun karşılığında yüklü bir ücret alacaktır.

Mozart'ın ateşli nöbetleri giderek artmaktadır. Ölümün yaklaştığını hisseder. Paraya da ihtiyacı vardır. Hastalığıyla boğuşurken, sanki

2006 Yılında Mozart Etkinlikleri

Dünya'nın her yerinde bu yıl Mozart gözetici etkinliklerle anılıyor. Türkiye'de de Mozart'ın doğum gününde ve haftasında pek çok kutlama yapıldı. Bu kutlamalar yıl boyu devam edecek.

YURTIÇİNDE

Kutlamalar içinde en dikkat çekici olan, İstanbul Kültür ve Sanat Vakfı'nın 8-25 Haziran tarihleri arasında düzenleyeceği Uluslararası İstanbul Müzik Festivali. Festival'in bu yılki teması Mozart. Festival kapsamında verilecek konserlerde ağırlıklı olarak Mozart yapıtları seslendirilecek. Yurt dışından gelecek topluluklar ve sanatçılar arasında şu isimler dikkat çekiyor: Vadim

Repin, Helene Grimaud, Les Arts Florissants, La Petite Bande. Bu arada yine aynı festival kapsamında 6 Türk piyanistin bir araya gelip seslendirecekleri "6 Piyanist 19 sonat" isimli proje dikkat çekici. Ayrıca Chick Corea da kendi oda orkestrası ile söz konusu festivalden sonra "In the Spirit of Mozart" adlı bir projeye imza atacak Avusturya Kültür Ofisi'nin 9 Mayıs'ta gerçekleştireceği programda "Vienna Classical

Players"ı Şef Martin Kreschbaum yönetecek. Solist: Roland Batik. Etkinlik, Aya İrini'de sahne alacak.

Borusan Filarmoni Orkestrası 15 ve 16 Mart'ta Kadıköy Hak Eğitim Merkezi'nde Şef Gürer Aykal yönetiminde "W. A. Mozart 250 yaşında" adlı konser dizisine devam edecek. Devlet Çoksesli Korosu'nun seslendireceği konserlerde "Operalardan Seçmeler ve Requiem K. 626" yer alacak.

YURTDIŞINDA

Viyana'da yıl boyu devam edecek etkinlikler arasında 17 Mart - 20 Eylül arasında "Aydınlanmanın Deneyi- Mozart Sergisi" dikkat çekiyor. Yine Viyana'da Nisan- Eylül ayları

arasında "Çocuklar İçin Mozart Sergisi", Çocuk Müzesi'nde açık olacak.

27- 29 Ocak tarihleri arasında tüm Salzburg'u sahne olarak kullanan "Mozart Festivali"nin bir devamı sayılması gereken "Verona'daki Mozart Sergisi" 17 Ocak 31 Mart arasında kentte açık olacak.

Prag'da 20 Mayıs'ta "Don Giovanni Operası" ve 13 Haziran 8 Ağustos arasında "Filmde Mozart" etkinliği var.

kendi ölümünü düşünerek Requiem'i bestelemeye başlar. Bu esnada librettisti Lorenzo da Ponte'ye yazdığı mektup, onun ne tür duy-

gular içinde olduğunu anlamamızı sağlayacaktır:

"Bilinmeyen'in yüzü, gözümün önünden hiçbir zaman gitmiyor."

Hep görmekteyim onu; yalvarıyor bana, sıkıştırıyor, zorluyor beni; durmadan, sabırsızca, yapıtımı soruyor, onu bitirmemi istiyor benden. İsteğine uyuyorum, çünkü çalışmak, boş durmak gibi yormuyor beni. Korkmakla hiç bir şey elde edemeyeceğim, biliyorum. Durumum, son saatimin yaklaştığını gösteriyor. Yaşamamın sonuna yaklaştım artık, biliyorum. Ancak bu son, yeteneklerimi gösterebileceğim bir sırada geliyor buna üzülüyorum. Her şeye karşın, güzel şeydi yaşamak. Mesleğime ne kadar verimli koşullar içinde başlamıştım oysa. Ama, ne yapalım, kader çizgimizi değiştirmek elimizde değil... Tanrı'nın takdiri neyse o oluyor. Kapatıyorum artık defterimi. Ölümümün şarkısı önümde uzayıp gidiyor. Onu tamamlamadan bu dünyadan ayrılmamalıyım..."

Mozart bu ruh hali içinde Requiem üzerinde çalışırken 2. Leopold Bohemya kralı olur ve tahta çıkışını kutlamak için Mozart'a bir opera ısmarlar. Mozart'ın iki hafta içinde La Clemenza di Tito'yu bestelemesi gerekmektedir. Öğrencisi Süßmayr'ın da yardımlarıyla bu eseri iki haftada tamamlar.

Requiem'e geri döner.

Ölüm döşegindedir. Büyük bir gayret ve yardımcısı Süßmayr'ın destekleriyle Lacrimosa'nın sonuna kadar gelir. Geri kalanı taslak halinde bırakır ve 5 Aralık günü Ebedi Maşrı'ya intikal eder.

Frederick Smyth Kardeş, "Brother Mozart of Vienna" (*) başlıklı yazısında Mozart'ın ölümü ve ardından gerçekleşen Matem Celse-si'yle ilgili olarak şunları söyler:

"Katolik dininde ölmüştür, ancak Masonluğa üyeliği yüzünden, başucuna bir papaz getirmekte zorluk çekilmiştir.

Tabutu mezara götürülürken hiçbir dostunun orada bulunmadığı ve mezar yerinin bilinmediği konusunda çok söz söylenmiştir. Kötü hava şartları bir ölçüde rol oy-

namışsa da şunu hatırlamamız gerekir; o sıralarda kıta Avrupa'sı ve bilhassa Avusturya koyu bir rasyonalizm ve ütilitarianizm dalgası altında çalkalanıyordu. Bunun bir tezahürü de şatafatlı cenaze törenlerine karşı çıkma olarak belirmişti. Dinî merasimden sonra ruhu taşımış olan zarfı onore etmek gerekli görülüyordu".

Zur Neugekrönten Hoffnunge Locasi'nın müteakip celsesinde, Üçüncü Dereceyi takiben bir Matem Celsesi aktedildi. Kitap ve libretto yazarı Karl Friedrich Hensler Bira-derin okuduğu konuşmasından bazı kısımlar şöyle idi:

"E. U. M. Kardeşlik zincirimizden en kıymetli ve en sevgili halkalarından birini koparmayı arzulamıştır. Onu kim tanımazdı? Onu kim takdir etmezdi? Kim sevmezdi, kıymetli Mozart Kardeşimizi?

Daha birkaç hafta evvel aramızda, Mabedimizin takdisini sihirli müziği ile şanlandırıyordu.

Mozart'ın ölümü sanat için yerrine konulmaz bir kayıptır. Daha çocukken meydana çıkan yeteneği onu zamanımızın harikalarından biri yapmıştır. Avrupa'nın yarısı onu takdir eder, büyükler onu sever ve bizler ona Kardeş derdik."

Kuşkusuz Mozart'ı takdir eden, seven ve Kardeş diyenler sadece Avrupalılar ya da Avrupalı Masonlar değildi.

Hattâ, Türk Masonlar'ın Mozart'a olan ilgisinin, bütün öteki ülke Masonlarınınkinden farklı bir anlam taşıdığını söylemek hiç de abartı olmayacaktır.

Çünkü Mozart, Avrupa'da Gluck ve Hendel gibi bestecilerin başlattığı "Türk" konulu müzikâl çalışmaları görmezden gelmemiş, kendisi de bu konuda ürünler vermiştir. Kuşkusuz bunlardan en önemlisi "Saraydan Kız Kaçırma"dır. Bu eseri ve öteki bazı eserlerini dikkatle dinlediğimizde, Mozart'ın Türkler'e iyi duygular besleyerek yaklaştığını görmemek mümkün değildir. Mozart'ın Türkler'le ilgili eserlerini sayarken, kıyıda kalmış eserlerinden Saray Kıskaçlıkları'nı ve yarım kalmış Türk konulu iki operası Kahire Kazı ve Zaide'yi de unutmamak gerekir.

Viyana kapılarına dayanan Türkler'in kullandıkları enstrümanların tınları ve kullandıkları motifleri çalışmalarına "her şeye rağmen" iyilik duygularıyla taşıyan Mozart, Türkler'i konu edinirken kendisini sadece operalarla da sınırlamamış, sözgelimi K.V. 331 La majör Piyano Sonatı'nın Alla Turca bölümünde de değerlendirmiştir. Bu bölüm Kardeşlerimiz'in çok iyi bildikleri gibi, bütün dünyada Türk Marşı olarak tanınmaktadır.

Hangimiz 5 numaralı K.V. 219 Keman Konçertosu'nu dinlerken mehter marşlarını hatırlamayız? Bu eserin tüm dünyada Türk Konçertosu olarak bilinmesi hangimizin göğsünü kabartmaz ve ruhumuzu okşamaz?

Türk Masonları olarak, "hiçbir şeyin ölmediği, her şeyin yaşadığı" düşüncesiyle, doğumunun 250'inci, Kardeşimiz oluşunun 222'inci yılında, Bizim Mozart'ı Kardeş Saygı ve Sevgileri'mizle anıyoruz.

(*) Sözkonusu yazı 1974 yılında Ars Quatuor Coronatorum, Vol. 87'de yayınlandı. Kardeşimiz Mişel Margulies tarafından özetlenip düzenlenerek çevrilen yazının tamamını, Mimar Sinan dergimizin 1982 yılında yayınlanan 46. sayısında okuyabilirsiniz.

Mozart'ın Masonik Eserleri (*)

Gesellenreise

Kalfa Yolculuğu Müziği, KV 468

1 26 Mart 1785 günü, babasının kalfa derecesine yükselmesi dolayısıyla bestelenmiştir. Tenor ses ve org (ya da piyano) eşliği için yazılmıştır. Şu sözlerle başlar:

"Sen ki, sevginin ve anlayışın simgesi olan yeni bir dereceye geçiyorsun..." Yapıtın, aslında, baba Leopold' ün tekrisinden birkaç gün önce, yukarıda belirtilen tarihte yazıldığı, Mozart' ın el yazması notasından anlaşılmaktadır. Buradan çıkarılan anlam şudur: Leopold Mozart, kısa bir süre için, oğlunu ziyaret etmek üzere Viyana' ya gelmiştir, hemen de Salzburg' a dönmesi gerekmektedir. Mozart bu durumu bildiği için, babasının tekris tarihi olan 6 Nisan 1785' ten hemen kısa bir süre sonra ikinci dereceye yükseltileceğini tahmin etmiş, bu yüzden, aceleyle, bu " Geçiş Müziği " ni yazmıştır. Şiir, zamanın ünlü yazarlarından ve yüksek devlet memurlarından Joseph Franz Ratschky' nindir. KV İşareti, Mozart' ın yapıtlarının Ludwig von Köchel (1800 - 1877) tarafından yapılan katalogu içindeki sırayı belirlemektedir.

W. A. Mozart K.' in, masonik törenlerde, toplantıların açılış ve kapanışlarında çalınmak üzere, salt masonik amaçlarla yazdığı yapıtları ve Masonlukla şöyle ya da böyle ilgili olduğu bilinen yaratmaları arasında, Mozart ve Masonluk üzerinde yayınlanmış incelemelerde, ayırım gözetilir.

Biz de aşağıdaki açıklamalarımızda, pek çoğu toplantılarımızda ya da çeşitli törenlerimizde çalınan birinci grup yapıtlarla, ikinci gruba girenler arasındaki bu ayrıma uyacağız. Salt masonik amaçlarla bestelenmiş olan yapıtları kısaca belirtmek istersek, karışımıza 7 başlıktan oluşan bir tablo çıkar...

Die Maurerfreude

Masonların Sevinci, KV 471

2 24 Nisan 1785' te, "Taçlandırılmış Umut " (Gekrönte Hoffnung) adlı locada özel bir kutlama töreni vardır: "Gerçek Ahenk " (Zur Wahren Eintracht) locasının üstadı muhteremi, bütün Viyana masonlarının büyük saygıyla bağlı olduğu, bilim adamı Ignaz von Born' un, on gün önce, İmparator tarafından, bilimsel araştırmaları dolayısıyla nişanla taltif edilmesi kutlanacaktır. Mozart, bu mutlu olaya, tenor solo, koro ve küçük orkestra için yazdığı bu kantatla katılmıştır. Kantatın sözleri şöyle başlar: " Bak, bilge kişilerin keskin gözleri önüne Doğa nasıl yavaş yavaş açar bütün gizlerini..."

Die Maurerische Trauermusik
Masonik Yas Müziği, KV 477

3 5 ve 6 Kasım 1785 günleri, Macar Saray Şansöliyesi Kont Franz Esterhazy ile Dük Georg August' ün, " Taçlandırılmış Umut " locasının iki " soylu " üyesinin arka arkaya ölmeleri dolayısıyla bestelenmiş, bu amaçla düzenlenen (17

Kasım 1785) Matem Celsesinde çalınmıştır. Mozart uzmanlarına, bu arada Otto Jahn' a ve Alfred Einstein' a göre, Mozart' ın yazdığı en güzel, en yüce Masonik Müzik, bu Matem Müziğidir. Yapıt, yaylı çalgılar dördlüsü, iki obua, bir klarinet, üç alto klarinet, iki korno ve bir kontrfagot için yazılmış, Mozart' ın "Masonluğun ebedi Doğu" sundan aldığı parlak ışıqla, mezarın karanlığına yönelişi" olarak nitelendirilmiştir. İlginç bir yanı da, içinde, Hristiyanlığın ve Yahudiliğin ortak dualarından "Cantus Firmus" un yer almakta oluşudur.

Açılış ve Kapanış Duaları

KV 483 - 484

Viyana' daki sekiz Locanın, 1786 yılında aralarında birleşerek, üç yeni Loca halinde çalışmaya başladıkları na yukarıda değinmiştik. Mozart' ın tekris

edildiği "İyilikseverlik" (zur Wohltätigkeit) adlı locanın, diğer iki loca ile birleşmesi sonucu doğan "Yeniden Taçlandırılmış Umut" (Neugekrönte Hoffnung) locası, ilk toplantısını 14 Ocak 1786 günü yapar ve locanın kurucularından olan Mozart K. bu mutlu törende çalınmak üzere, bir Açılış, bir de Kapanış duası besteler. Sözleri, "Gerçek" locasında hatiplik görevini yürüten Augustin von Schlittersberg K. indir. Açılış Duası "Sevgili Kardeşler, neşeli şarkılarınızı söyleyin bugün" diye, Kapanış Duası ise "Ey bizim yeni önderlerimiz, inancınızdan ötürü şükran sizlere..." diye başlamaktadır.

Küçük Bir Mason Kantatı KV 623

Mozart' ın, Sihirli Flüt operasını ve Requiem' i 1791 yılında, 35 yaşında, ölümün hemen eşiğinde yazdığını biliyoruz. İlginç bir özelliği vardır bu son yılın; Mozart K. ölümüne son de-

rece yakın olduğunu sezmişçesine, o yıl inanılmaz bir hızla çalışır, vücudunun hastalıktan harap olduğu bu dönemde birbirinden büyük yapıtlar besteler. Bu ölümsüz bestelerden biri de, Köchel Kataloğu' nda 623 sayısını taşıyan "Küçük Bir Mason Kantatı" adlı yapıttır. Mozart' ın son "tamamlanmış" yaratması olan bu kantatın 18 Kasım 1791 günü, Mozart' ın locası "Yeniden Taçlandırılmış Umut" un yeni mabedinin açılışında çalınması öngörülmüş, Mozart' ın katıldığı son masonik toplantı olan bu törende, bir "Şükran Duası" olarak sunulmuştur. Mozart' ın bu kantatı besteleyip tamamladığı 15 Kasım tarihinden yalnızca üç hafta sonra ebedi meşrika göçtüğünü hatırlamak, O'nun Masonluğu nasıl benimsediğini, yaşadığını ve yaşattığını gösteren en güzel kanıtlardan biridir.

Kettenlied

Kardeşlik Zinciri Şarkısı, K 623 A

Viyana'da Masonların, toplantıyı kapatacakları sırada Kardeşlik Zinciri kurmaları bir gelenektir. Bu şarkı, işte o sırada söylenmek üzere bestelenmiştir. "Küçük Kantat" ın ekidir. Bu müzik, 1946 yılından bu yana, Avusturya Cumhuriyeti'nin ulusal marşıdır, değişik sözlerle söylenmektedir. Mozart' ın bestelediği biçimdeki sözleri, "Kardeşler, ellerimizi birleştirerek, neşeli seslerle bitirelim çalışmamızı..." diye başlamaktadır.

Sihirli Flüt Operası KV 620

Mozart K.' in, Masonik sembolleri bütün yoğunluğuyla kullandığı Sihirli Flüt operası, 1791 yılında, büyük bestecinin ölümün eşiğinde bestelediği bir başyapıttır. Librettosu, Emanuel Schikaneder adında, "Eksantrik" davranışlı bir

tiyatro adamının kaleminden çıkmıştır. Bu şahıs, 1788 yılında - her nasılsa - mason olmuş, bir yıl sonra da, çıkardığı skandallar yüzünden, "toplantılara altı ay süreyle katılmama" cezası almıştır! Sihirli Flüt, ayrı bir yazı içinde, uzun uzadıya incelenmesi gereken bir yapıttır. Şu kadarını söyleyelim ki, bu operada geçen olaylar ve operanın kişileri, birer masonik anlam taşırlar. Bu yüzden, işin aslını bilmeyen seyirci için, anlaşılması son derece güç bir metindir, Sihirli Flüt. Kahramanlardan Tamino, bir Mason adaydır, sevgilisi Pamina ile birlikte, çeşitli "Masonik" sınavlardan geçirilir. Sıradan, iyi kalpli, benliğine aşırı ölçüde düşkün halk adamını "kuşçu" Papageno; Masonluğa düşman İmparatoriçe Maria Theresia' yı Gece Kraliçesi Astrofiamante; kirli hevesli, vahşi, kötü insanı zenci Monostates; Üstadı Muhterem Başrahip Sarastro, nazırları onun yardımcıları... temsil ederler. Yapıtta, Masonluğa özgü "üçlü vuruş" ve üç rakamıyla temsil edilen çocuklar, genç kızlar, sembollerin tamamlayıcılarıdır. Sihirli Flüt, Mozart K.'in ölümünden çok kısa bir süre önce, Kasım 1791'de temsil edilmiştir. W. A. Mozart' ın, masonik anlamı olan, ama Mason törenleri ve toplantıları için bestelenmemiş yapıtları ise, adları ve Köchel dizisi içindeki yerleriyle, aşağıda gösterilmiştir:

- Psalm 130, De Profundis Clamavi, KV 93
- O Heiliges Band, KV 148
- Sancta Maria, Mater Dei, KV 273
- O Gottes Lamm Als aus Aegypten Israel, KV 434
- Dir, Seele des Weltalls, KV 429
- Adagio ve Fuga, Do minör, KV 546
- Adagio ve Rondo (Flüt, obua, viyola, çello ve glassharmonica için) KV 617
- Ave verum Corpus, KV 618
- Die ihr des untermesslichen Weltalls, KV 619

Mozart'ın Öteki Masonik Operası (*)

Yazının başlığında herhangi bir yanlış yok; evet, Mozart'ın operalarından o çok iyi bildiğimiz "Sihirli Flüt" ün yanı sıra, bir başkası da masonik konuları içeriyor. Ancak, bu konu bu güne kadar pek işlenmiş değil. Nedeni de, bir yandan araştırma eksikliği, öte yandan konunun iyiden iyiye uzmanlık gerektirmesi. Mozart'ın, "Saraydan Kız Kaçırma"nın da masonik müziği üzerinde yorum yapan mason yazarlar, onun Masonlukla ilgili eserle-

rini belirli bir takım kıstaslar içinde incelerler, bu ilginin açıkça belli olduğu eserleri, örneğin "Masonik Matem Müziği"ni, "Küçük Masonik Kantat"ı, bir de elbette son operası olan "Sihirli Flüt"ü sayarlar bunlar arasında.

Bizse, bir başka Mozart operası-
nın, "Saraydan Kız Kaçırma"nın da masonik açıdan yorumlanmaya değer özel-
likler taşıdığı kanısındayız.

Saraydan Kız Kaçırma

• Yazan: Dr. Roger Firestone • Çeviren: Üner Birkan

Saraydan Kız Kaçırma'nın (Almanca özgün adıyla Die Entführung aus dem Serail) metin yazarı, Gottlieb Stefanie'dir. Başvurduğum kaynaklar, bu kişinin mason olup olmadığı konusunda bilgi vermiyorlar. Aynı yazar, Mozart'ın bir başka operasının "Tiyatro Müdürü"nün (Der Schauspiel Director) metnini de yazmıştır. Stefanie'nin kişilik özellikleri bir yana, Saraydan Kız Kaçırma'nın, Mozart'ın ulaştığı Üstat Mason derecesinden izler, düşünceler taşıdığı açıkça belli olmaktadır.

Saraydan Kız Kaçırma'nın metninin yazıldığı dönemde Avrupa, Türklerin etkisi altındaydı, bu güçlü etkiyle adeta büyülenmiş gibiydi. Osmanlı İmparatorluğu, Balkanlar'dan Orta Avrupa'ya uzanıyor, buradaki güçlü devletleri egemenliği

Saraydan Kız Kaçırma'da olay Türkiye'de, Selim Paşa'nın sarayında geçer.

altına alıyordu. Bu politik gelişmenin yanı sıra, "Gizemli Doğu" nun estirdiği yeni moda, halkın büyük ölçüde ilgisini çekmekteydi. Uzun

yıllar sürüp gitti bu ilgi, sanat türlerinin her biri üzerinde anlamlı, derin etkiler bıraktı.

Mozart'la birlikte, o günlerin birçok bestecisi de bu "Doğu Çekiciliği"nin etkisi altında kaldılar. Bu etkinin belli başlı örneklerini, Beethoven'ın "Atina Öğenleri" sahne müziğinde, Rossini'nin "Korent'in Kuşatılması" adlı operasında Ludwing Spohr'ün "Üfleme Çalgılar ve Yenicileri Bando'su için Müzik" adlı eserinde bulabiliriz.

Saraydan Kız Kaçırma'da olay Türkiye'de, Selim Paşa'nın sarayında geçer. Bir İspanyol Soylusu olan Constanze, İngiliz nedimesi Blonda, uşağı Pedrillo bu sarayda tutukludurlar. Bir deniz kazası geçirmişler, korsanlarca kaçırılıp esir edilmişlerdir. Operanın metni, perdenin açılmasından önce geçen bu olaylar

(*) Tesviye, Sayı:4 sf: 21

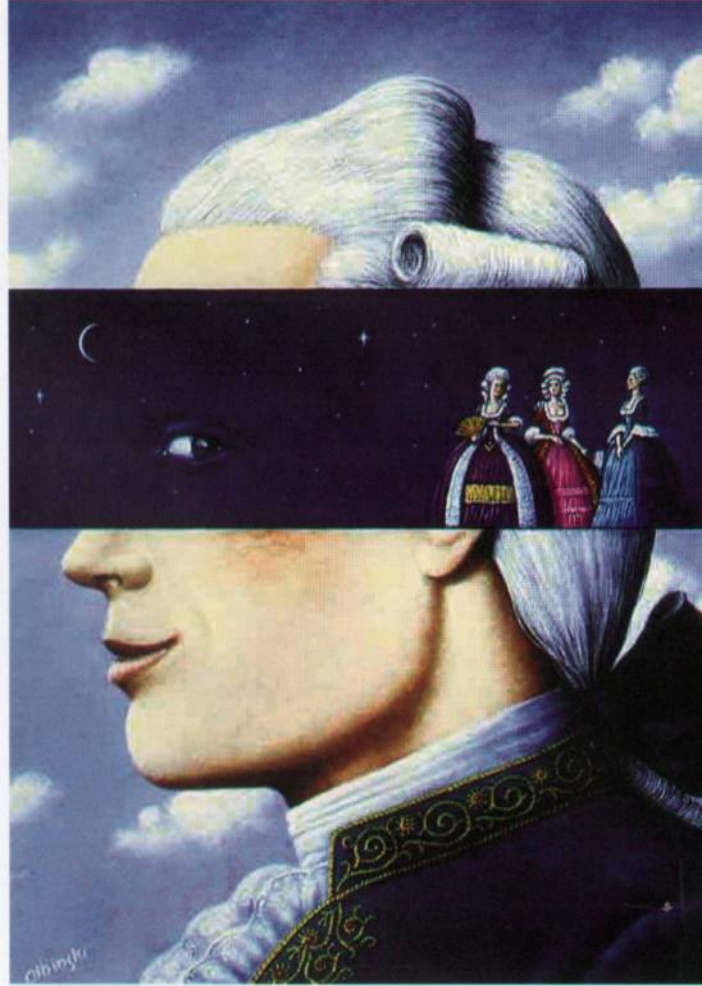
üzerinde ayrıntı vermemekte, bu yüzden, tutuklanmalarının gerçekten bir kaza sonucu mu, yoksa kor-sanlarca kaçınılma sonucu mu olduğu açıklık kazanamamaktadır.

Selim Paşa' nın isteği, Constanze' nin kendisiyle evlenmesidir, vekilharcı Osmin (Osman) ise, Blonda'yı seçmiştir kendisine. Opera başladığında, Constanze' nin nişanlısı Belmonte'nin, tutukluları kurtarmak üzere bir çıkar yol aramak için saraya gelmiş olduğu görülür. Pedrillo'nun varlığından zaten yeteri kadar kuşkulu olan Osmin, Belmonte'nin de işin içine girmesiyle iyiden iyiye tedirgin olur. Belmonte' nin saraya girmesini Pedrillo sağlar, onu Selim Paşa'ya bir mimar olarak tanıtarak sağlar bunu.

Bu noktadan sonra, birçok masonik öğe girer araya; Belmonte, Batı' dan İspanya'dan Doğu' ya, Türkiye' ye kaybolan bir şeyi aramak üzere gelmiştir. Bir yabancı ülkede kendisini, Üstat Mason anlamına gelen bir meslek mensubu, bir "Mimar"olarak tanıtmaktadır.

Aslında, masonik gözle incelendiğinde, Belmonte ile Pedrillo'nun sinsice, dürüstlükle ilgisi olmayan bir yol izledikleri açıkça anlaşılacaktır. Daha Paşa ile karşılaşmadan, durum ona anlatılmadan, Belmonte bir takım yalanlar kıvrırmakta, hileli yollar düşünmektedir. Belmonte' nin zayıf yaradılışı ile ilgili olgular, daha sonra da birbirini izler. Sevgilisi Constanze'yle başbaşa kaldığı bir anda ona, Paşa' nın onca çekiciliğine karşın kendisine halâ bağlı

olup olmadığını sorar. Yaptığı uzun, yorucu yolculuğa, karşı karşıya olduğu tehlikelere aldırmaksızın, bu "zahmet" in karşılığında alacağı bedel ilgilendirmektedir onu. Hangi Mason, eriştiği derecenin kendisine verilmesinden sonra, böyle bir davranışa yeltenir de, "Hepsi hepsi bu kadar mı vereceğiniz?" diye sorar. Belmonte, sıradan bir kimsedir, sü-

rü adamıdır, neyi seçeceğini, neye karar vereceğini bilmeyen, olan biteni anlayamayan, yaşamın anlamını, amacını kavrayamayan, dolayısıyla, ömrünü boşuna harcayıp mezara giden, zayıf, zavallı biridir.

Constanze, kararlılığından kuşkulandığı için, haklı olarak içerlemektedir ona. " Martern Aller Artten " sözleriyle başlayan dramatik

aryasında, her tür işkenceye karşın, Paşa'ya boyun eğmeyeceğini anlatır. Blonda da, şehvet düşkünü Osmin' in tehditlerine kulak asmayaya karardır. Mozart'ın Sihirli Flüt'ünde kadınlar, aydınlanmaya, önderliğe karşı zayıf, yeteneksiz yaratıklar olarak tanıtılır. Saraydan Kız Kaçırma'daysa, oldukça değişik bir görüş işlenmekte, kadınlar,

kendilerini baskı altında tutan erkeklere boyun eğmeme yürekliğini göstermektedirler. Yukarıda belirttiğimiz sahnelerden sonra, Belmonte ile Pedrillo, planlarını yürütmeye başlarlar; kadınlara o gece, pencerelerine uzatılacak merdivenleri kullanarak kaçmaları tembih edilir. Pedrillo, Osmin'le bir şarap içme yarışmasına girecek, Osmin'in şarapla yeterli ölçüde kendinden geçmemesi olasılığı karşısında, onun bardağına uyku ilacı koyacaktır. Burada, operanın kahramanlarının masonik olmayan davranışları gene göstermektedir kendini; taşkınlık, ayyaşlık, hile, düzen, yalancılık... Ayrıca, bir Müslümanı, bağlı olduğu dinin koyduğu kesin bir kurala, içki kullanma yasasına aykırı davranmaya zorlamak...Os-

min de hiç olumlu, sevimli bir karakter değildir bu operada; ancak, iki İspanyalı' nın pek güvenilir kimseler olmadığı da açıktır.

Sonunda, beklenen olur; tasarlanan kaçırma planı suya düşer, dört Avrupalı ile saraydakiler arasında, bir kaçıp kovalamadır başlar. Belmonte, köşeye sıkıştırıldığını anlayınca, hiç de hoş olmayan bir

Saraydan Kız Kaçırma'da, Sihirli Flüt'teki kadar olmasa da Masonluğun bazı önemli, temel kavramlarına değinildiğini görürüz.

çareye, rüşvete başvurmak ister:

"Soylu bir İspanyol ailesinden gelmekteyim ben" der. "Ne kadar isterseniz o kadar fidye ödeyebilirim. Lostados'tur adım."

"Lostados mu?" diye sorar Paşa. Sonra ekler:

"Kau Kalesi komutanını tanır mısın?"

Belmonte, "Kendisi babamdır" diye yanıtlar.

"Ne diyorsun!" diye bağırır Paşa. "Baban olacak o alçağın, yanındaki güruhla birlikte, beni yurdundan sürdüğünü, bütün sevdiklerimi elimden aldığını, servetime el koyduğunu biliyor musun? Şükürler olsun Allahıma, en azılı düşmanımın oğlunu işte böylece kucağıma attı..."

Selim'le Osman, tasarladıkları işkence ve öldürme planını uygulayacaklardır artık. Dört Avrupalı, kötü talihlerini hüznü bir "Dörtlü" ile anlatmaya başlarlar!

Ama opera bu noktada son bulmaz. Selim Paşa sahneye tekrar girişinde, opera-

nın en dokunaklı, en dramatik sahnesinde "dörtlü" için şaşırtıcı kararlar verdiğini açıklar:

"Babandan nefret ederim" der, "O derece ki, nereye gitse arkasından kovalamam gerekir onu. Şimdi, dönüş kâğıtlarınızı alın bakalım. Hanım arkadaşlarınızın ellerinden tutun. Özgürsünüz. Geminiz limanda sizi bekliyor. Sen şimdi git o baban olacak adama, Selim Paşa'nın eline düştük ama bizi bıraktı de,

anlat her şeyi."

Osmin bu karardan hiç hoşlanmamıştır, karşılaştığı onca kötülüğün böylece bağışlanmasını bir türlü kabullenmek istemez. Ama Selim Paşa ona da şu akıllıca sözleri söyler:

"İyilikle elde edemediğin şeyi, zor kullanarak almaya kalkışma!"

Operanın bu hareketli sahnesinde (finalinde) Selim Paşa, Belmonte'ye gerçek Masonluk dersleri ver-

mekte, ona iyimserliğin, Yüce gönüllülüğün, Hoşgörülü olmanın erdemlerini açıklamaktadır. Olayların böyle tersine dönmüş olması, Constanze'yi şaşırtmıştır; "Acaba yanlış seçim mi yaptım?" diye düşünmektedir kızcağız. Ama, orada, Selim Paşa'nın sarayında kalma kararını vermekte çok gecikmiştir artık... Opera, dört kahramanımızın Paşa'ya şükranlarını bildirmeleri, onun bilgeliliğini, cömertliğini, iyi kalpliliğini her gittikleri yerde anlatacaklarına söz vermeleriyle son bulur. Dörtlü ile birlikte, bir Ye-

niçeri Korosu da Paşa' ya övgüler yağdırmaktadır.

Sihirli Flüt'teki sembolizma kadar açık seçik değilse de, bu operada Masonluğun bazı önemli, temel kavramlarına değinildiğini görürüz. Bir Üstat Mason'un nasıl davranması gerektiği açıklanmaktadır, Saraydan Kız Kaçırma' da. Belmonte' de, bir Üstat Mason adayından hangi özelliklerin beklendiğini görür gibi oluruz. Paşa ise, kendisini bu derece için hazır, bu dereceye erişme gücüne sahipmiş gibi gören bir adaya gerekli eğitimi vermeyi üstlenen Üstadı Muhterem'in ta kendisidir. Gerçekten, bir locada Üstadı Muhterem her şeyden önce, Selim Paşa gibi mutlak otorite sahibi olmalıdır; locanın üyeleri de Üstadı Muhterem'in, locasını Selim Paşa' nın son sahnede gösterdiği erdemli davranışlar içinde yöneteceğinden kuşku duymamalıdır.

Operanın finali bize ayrıca, dünya işleriyle ilgili olarak tasarlanan düzenlerin ne kadar boş, ne kadar saçma olduğunu, hangi ölçüde olursa olsun, bunların bizi önünde sonunda katı gerçeğe yüzyüze getirdiğini öğretmektedir.

Evrenin Ulu Mimarı' na olan derin, yürekten inancımız bizi unutulmaktan kurtaracak, yüce gönüllülüğe erişmek bizim son amacımız, umudumuz olacaktır. Böylece, operanın sonunda dört Avrupalı'nın yaptıkları gibi, işimiz Tanrı' ya şükranlarımızı sunmak, gemimize demir aldırarak, uzaklarda, sığınabileceğimiz bir kıyı buluncaya kadar, bilinmeyen denizlerde mesafe almak olacaktır.

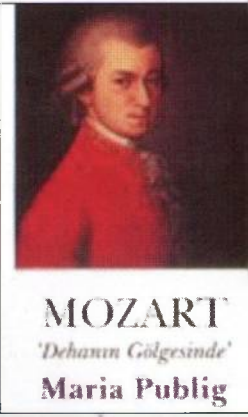
Bu yorumların ışığında, Saraydan Kız Kaçırma'nın, Mozart'ın "Öteki Masonik Operası" olduğundan kuşku duyabilir miyiz?

Raflarda 250. Yıl

1

Mozart: Dehanın Gölgesinde

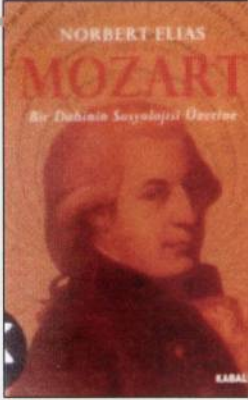
Maria Publig
Çeviren: İlknur Özdemir
Can Yayınları

2

Mozart: Bir Dâhinin Sosyolojisi Üzerine

Norbert Elias
Çeviren Yeşim Tükel
Kabalci Yayınları

3

Mozart'ın Yapıtlarındaki Masonik Övgü

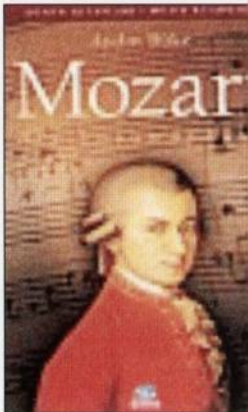
Katharine Thomson
Çeviren: Halim Spatar
Pencere Yayınları

4

Mozart: Bir Yaşam Öyküsü

Aydın Büke

Mozart'ı kendi çağının kültür tarihi içinde ele alan, yapıtların yorumunu ön plana çıkarmadan geçerli bir kişilik tanımlamasını amaçlayan, genç bestecinin hem büyük bir saygıyla bağlı olduğu babasıyla, hem de hayatındaki kadınlarla olan mektuplaşmalarına dayanan bir biyografi. Maria Publig, farklı bir görüş açısıyla hazırladığı kitabında, daha çok Mozart'ın iç dünyasını, zaafalarını ve erdemlerini, toplumla olan uyumunu ve uyumsuzluğunu, ha-

yal kırıklıklarını, hayatındaki kadınlarla olan bağlarını ele alarak besteciği daha kişisel bir açıdan tanıtıyor. Hedeflerine azimle ilerleyen, başına buyruk, sarsılmaz iradeli, zaman zaman rahatsız edecek ölçüde açık sözlü, babası tarafından sonsuz bir hoşgörüyle, manevi bağımsızlığını koruyacak bir disiplinle eğitilmiş, Aydınlanma Çağı'nın düşünsel olanakları içinde yetiştirilmiş bir Mozart portresi sunuyor.

"Bana göre sosyoloji toplumsal yaşamımızın anlaşılabilir yönlerini daha anlaşılır kılmaya, açıklamaya yardımcı olmalıdır. Bu nedenle görünüşte paradoksal olan Bir Dâhinin Sosyolojisi Üzerine alt başlığını seçtim. Amacım elbette ki bir dâhiyi yok etmek ya da onu indirgemek değil, onun insana özgü durumunu anlaşılır kılmak ve belki biraz da Mozart'inki gibi bir yazgıya engel olmak için ne yapılabilirdi, sorusuna bir parça açıklık getirebilmektir."

Ünlü Alman sosyolog Norbert Elias, 1781 yılında henüz bir "dâhi" kavramını tanımayan bir toplumda "dâhi"nin yaşadığı karşıtlıkları saptarken, diğer yandan da doymak bilmeyen bir sevgi ihtiyacı duyan Mozart'ı insana özgü nitelikleri açısından ele alıyor. Kısacası, iki sosyal dünya arasında, saray aristokrasisi ve burjuvazi arasında hareket eden bir dâhinin, Mozart'ın sosyolojisini anlatıyor.

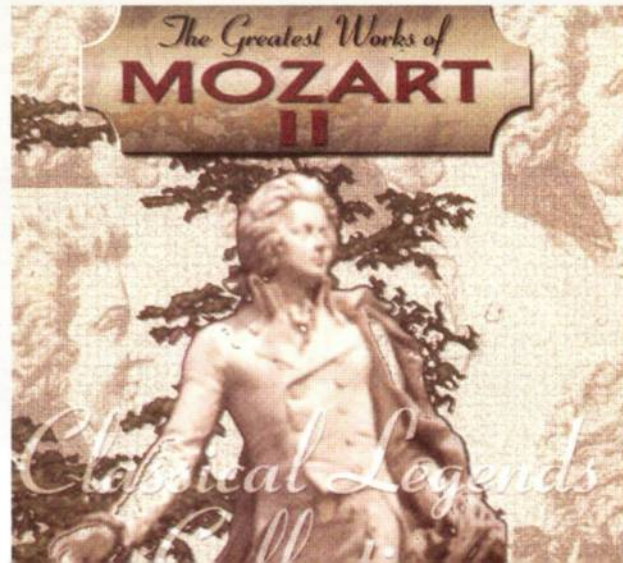
Mozart, yaşamının son yılında, sıradan insanların hemen anlayabilecekleri biçimde derin insanlık sevgisini dile getiren daha yüksek bir yalınlık ve huzur düzeyine ulaştı. Mozart, delikanlılığı sırasında "Şiir yazamam, çünkü şair değilim. Sözcük türlerine ışık-gölge etkisi yaratacak bir sanatla düzen veremem, çünkü ressam değilim. Hattâ, düşünce ve duygularımı vücut hareketleriyle, yüz işaretleriyle dile getiremem, çünkü dansçı değilim. Ama bütün bunları sesler

aracılığıyla gerçekleştirebilirim, çünkü müzikçiyim," demişti. Yaşamının son yıllarında sık sık mektuplaştığı, borç para aldığı Mason Michael Puchber'e de değinen kitaptan, Mozart'ın Masonluğa büyük bir sempati duyduğu anlaşılıyor. Bir İngiliz komünist tarafından yazılan ve dilimize bir sosyalist tarafından çevrilen kitapta Masonluk hiç yerilmiyor, opera eserlerindeki masonik semboller araştırılıyor.

Bugüne kadar yazılmış ve genel kabul gören Mozart yaşam öykülerinden yola çıkarak yazılmış bir eser. Doğumunun 250. yılı için Aydın Büke tarafından kaleme alınan Mozart - Bir Yaşamöyküsü, müziğe ilgi duyan, on sekizinci yüzyılın bu dâhi bestecisinin yaşamını merak eden herkese

sesleniyor. Sanatçıların, efendilerine verdikleri hizmetle değer kazandıkları bir çağda, bir dâhinin oluşum öyküsü bu kitapta adım adım işleniyor. Bestecinin ailesi, aşkları, önemli eserlerinin bestelediği öyküleri anlatılıyor. Avrupa'da bir dönemin kültür-sanat ortamı yansıtılıyor.

Cassell's Illustrated Family Paper /1855

Cassell's Illustrated Family Paper, döneminin en önemli dergilerinden birisi olup John Cassell tarafından Londra'da hazırlanıp yayınlanmaktaydı. İlk sayısı 31 Aralık 1853 tarihinde yayınlanmış olan Cassell's Illustrated Family Paper, gerek içinde yer alan illüstrasyonlar ve gerekse boyutları ile dikkat çeken sekiz sayfalı bir yayındı.

“Derviş” Masonlar

1826 tarihinde Sultan II.

Mahmud, Yeniçeri

Ocağı'nı ortadan

kaldırırken Bektaşî

Tarikatı'nı da

yasaklamıştı. Bu tarihten

hemen sonra Bektaşî

tekkeleri Mason Locaları

ile işbirliği içine girdiler

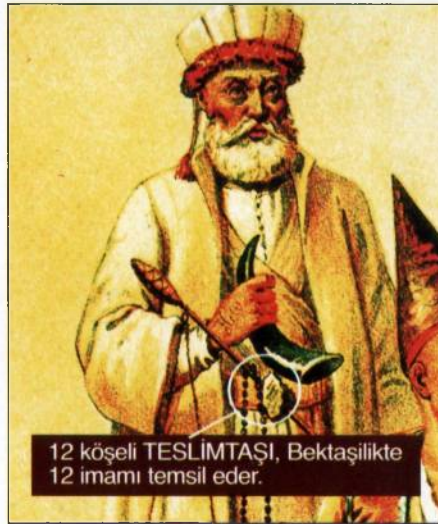
ve Bektaşî şeyhlerinin

çoğu da bu Localara

kaydoldular

• Derleyen:

Yavuz Selim Ağaoğlu

12 köşeli TESLİMTAŞI, Bektaşilikte
12 imamı temsil eder.

bu çerçevede değerlendirmek faydalı olabilir. Her ne kadar metinde yer alan bilgiler çok tartışmalı görünse de o tarihlerde bir yabancı- nın, tarikatlara ve Masonluğa iliş-

kin izlenimlerini içermesi açısından kayda değerdir.

Orijinal bir nüshası, İngiltere'deki bir müzayecedan Ercüment Tahtakıran Kardeş tarafından satın alınan ve İzmir Vadisi'ne hediye edilen, 9 Haziran 1855 tarihli "Cassell's Illustrated Family Paper" (3) adlı dergide yer alan yazının tercümesi:

"Son 30 yıldır Türkiye'de Farmasonluğun var olduğu varsayılmaktaysa da bu konu hakkında ancak 5 yıl önce kesin bir kanaat elde edildi. O tarihlerde, aynı zamanda Farmason olan bir tüccar, seyahati sırasında Belgrat'ta iken Hristiyan bir profesör tarafından bir Türk Locasına tanıtıldı ve orada kardeşçe duygularla karşılandı. Türk Farmasonlar kendilerini "Derviş" olarak isimlendirirler ve Müslüman olmalarına rağmen Avrupa Farmasonlarının kullandığı işaretleri ve törenleri kullanırlar ve insanlığın hayırına yönelik amaçları takip ederler. Çok eşliliğe izin verilmemesi ve Loca yemeklerine katılan kadınların peçe takmamalarından dolayı İslamî önyargılarından sıyrılmış görünmektedirler. Belgrat'taki Ali Koç Locası (4) yetmiş üyeden müteşekkildir. Üstad'ı, Cânî İsmail Çolak Mehmet Said (5) aynı zamanda Türkiye'nin Avrupa'daki Localarının Büyük Üstadı'dır. Bu zat Türkiye İmparatorluğu'ndaki (6) tüm Localarla ve İran ile Arabistan'daki

Masonluğun Osmanlı topraklarına esas girişinin Kırım Savaşı (1856) ile birlikte başladığı (1) dile getirilmekle beraber, bundan önceki tarihlerde Osmanlı topraklarında Masonluğun ne şekilde görüldüğü ve değerlendirildiği merak konusu olmuştur. Özellikle yabancıların bu husustaki izlenimleri hep merak edilmiştir.

Londra'da yayınlanan 9 Haziran 1855 tarihli önemli bir dergide yer alan ve Türk Masonluğu ile ilgili bilgiler veren bir yazı bu açıdan ilginç bulunabilir.

1855 tarihli bu yazıdan anlaşıldığı kadarıyla, metni kaleme alan kişi bir Hristiyan aracılığı ile Belgrat'ta bir Bektaşî tekkesine götürülmüş ve orada edindiği izlenimlerle öğrendiği bilgileri bu metinde kullanmıştır. Bilindiği üzere 1826 tarihinde Sultan II. Mahmud, Yeniçeri Ocağı'nı ortadan kaldırırken Bektaşî Tarikatı'nı da yasaklamıştı. Bu tarihten hemen sonra Bektaşî tekkelerinin Mason Locaları ile işbirliği içine girdikleri ve Bektaşî şeyhlerinin çoğunun da bu Localara kaydoldukları belirtilmektedir. (2) Diğer taraftan Bektaşiliğin farklı dinî inanç ve değerlendirmelere hoşgörülü yaklaşımı öteden beri, özellikle Rumeli'de, tarikatın yaygın bir şekilde kabul görmesine ve özellikle Ortodoksluğa muhalif Hristiyan unsurlarla iyi ilişkiler kurulmasına zemin hazırladığı da bilinmektedir. Bahis konusu yazıyı

Sema eden Dervişler

Localarla ilişki halindedir. Osmanlı İmparatorluğu'nda çok sayıda Loca vardır. Yalnızca İstanbul'da dokuz Loca mevcuttur. Bunların en meşhuru sema eden dervişlerin Sirkeci Tekkesi'dir.⁽⁷⁾ İran'daki üye sayısı 50.000 kadardır. Türk Farmasonlar işaret olarak çeşitli şekillerle süslenmiş küçük kahverengi bir şal⁽⁸⁾ kullanırlar ve Türkiye'ye Farmasonluğu getirdiği için ölümle cezalandırılan Ali'nin⁽⁹⁾ hatırasına atfen üzerinde kan damlalarını simgeleyen kırmızı benekler bulunan, yaklaşık iki inç⁽¹⁰⁾ çapında ve son derece iyi cilalanmış beyaz mermerden bir teslim taşı⁽¹¹⁾ takarlar."

Kaynakça / Dipnotlar:

- (1) Layikteş, Celil, Türkiye' de Masonluk Tarihi, Cilt:1, sayfa: 17
- (2) İslam Ansiklopedisi, cilt:5, sayfa: 378; Melikoff, Turcica, XV, sayfa: 160 -162
- (3) Cassell's Illustrated Family Paper,döneminin en önemli dergilerinden birisi olup John Cassell tarafından Londra'da hazırlanıp yayınlanmaktaydı. İlk sayısı 31 Aralık 1853 tarihinde yayınlanmış olan Cassell's Illustrated Family Paper, gerek içinde yer alan illüstrasyonlar ve gerekse boyutları ile dikkat çeken sekiz sayfalı bir yayındı.
- (4) Bektaşiliğin Rumeli'deki Ali Koç Baba kolu kastediliyor olabilir.
- (5) Metnin yazarı, Türkçe isimleri İngilizce telaffuz kurallarına göre yazmıştır. Ancak bu isimde birine kayıtlarda rastlanamamıştır.
- (6) Metin içerisinde kimi yerde Türkiye İmparatorluğu, kimi yerde de Osmanlı İmparatorluğu ifadeleri geçmektedir.
- (7) Metinde geçen "sema eden dervişler" ifadesinden, bahsedilen tekkenin bir Mevlevi tekkesi olduğu anlaşılmaktadır. Tekkenin ismi İngilizce telaffuzuna göre yazılmış Sirkeci olarak okunmaktadır. Ancak İstanbul Sirkeci' de böyle bir Mevlevi tekkesi hiçbir zaman olmamıştır.
- (8) Orijinal metinde "shawl" olarak geçmektedir. (9) Hz. Ali (10) Bir inç (inch)= 2,54 cm.
- (11) Orijinal metinde, dodekahedron yani on iki yüzlü olarak geçen Teslim Taşı, Bektaşilikte 12 imamı temsil eder.

Macaristan'da Masonluk Tarihi

Bugüne kolay gelinmedi

Bugüne kolay gelinmedi. Macaristan'da 15'ci yüzyılda operatif Mason Localarının bulunduğu, bazı kilise ve mezar taşları üzerindeki yazı ve sembollerden anlaşıyor. İlk Spekülatif Loca, 1740 yılında, Bratislava'da Viyana'lı Kardeşler tarafından kuruldu. Zaman içinde Macar aristokratları da Masonluğa rağbet etmeye başladı ve Localar giderek çoğaldı. Ancak Masonluk, öteki Avrupa ülkelerinde olduğu gibi Macaristan'da siyasal değişiklikler ve savaşlar nedeniyle çalkantılı yıllar geçirdi...

Macaristan'da son iki yüzyıl içinde vuku bulan siyasi karışıklıklar Masonluğu etkiledi, istikrarlı gelişimine izin vermedi. 400 yıl Osmanlı egemenliğinde kalan Macaristan, sonradan Avusturya'nın egemenliğine geçerek, 1. Dünya Savaşı'nın sonuna kadar Avusturya-Macaristan İmparatorluğu'nun bir parçası oldu. 1918'de

Cumhuriyet ilân edildi. Önce Bela Kun yönetiminde solcu rejim iş başına geldi, sonra da 1920'de, tekrar krallık ilan edildi. 2. Dünya Savaşı'ndan sonra Macar toprakla-

rının bir bölümü komşularına dağıtıldı ve yönetim Sovyetler Birliği'nin kontrolünde bir Halk Cumhuriyeti şekli aldı.

Macaristan'da 15'ci yüzyılda operatif Mason Localarının bulunduğu, bazı kilise ve mezar taşları üzerindeki yazı ve sembollerden anlaşıyor. İlk Spekülatif Loca, 1740 yılında, Bratislava'da Viyana'lı Kardeşler tarafından kuruldu, Macar aristokratları da Masonluğa

rağbet etmeye başladı ve Localar giderek çoğaldı.

Çalkantılı dönem

24 Nisan 1784'te Kont György Banffy Avusturya Büyük Locası'na bağlı bir Bölge Büyük Locası kurdu. 1785'te bu Büyük Locaya 125 Kardeş kayıtlıydı. 2. Leopold'un (1790-1792) imparatorluğunda Bölge Büyük Locası ve Transilvanya'daki bütün Localar kapatıldı. Bu arada, Buda'da ikinci bir Loca kuruldu. Rusya Çarının oğlu 1. Pavlov bu Locanın üyesiydi.

1781'de Büyük Üstat Draskovich Avusturya ve Macar Localarını tek bir Büyük Loca olarak birleştirmesinden sonra, Macar lisan ve kültürü Avusturyalı Kardeşleri etkilemeye başladı, sonuçta, milli bir Masonluk ile Macar kültürü birlikte yayılmaya başladı.

İlk Macarca dergiler, Macar İlim Akademisi, Tiyatro ve Mimari eserler Macar Kardeşler tarafından gerçekleştirildi. Localarda

İmparator 2. Franz'ın icraatı tenkit edilince, çalışmalar kısıtlandı. 1795'te de Localar kapatıldı. Bu arada Avusturya egemenliğine karşı vuku bulan ayaklanmanın sonrasında Masonluk tümüyle yasaklandı, bazı Kardeşler idam edildi.

Yasaklı dönemde, Almanya'da bir Macar Locası kuruldu: 1845-"Zur Wahrheit und Freundschaft" (Hakikat ve Kardeşlik). 26 Mayıs 1848'de İmparatorluğa karşı isyanın kahramanı, Kossuth Lajos adına, Peşte'de "Kossuth Lajos a Disco Feny Haynalhoz" (Kutsal Işık Doğarken Kossuth Lajos) Locası kuruldu. 1849'da Rusların müdahalesi ile Avusturya isyanı bastırıldı ve Büyük Loca kurma çalışmaları akim kaldı.

Macaristan Büyük Locası
Büyük Ustası Janos Ort

Almanlar'ın şartları

1861 yılında Macaristan kısmi özerklik kazandı. Parlamentosunun kurulmasından sonra, 12 Kardeş "Szent Istvan" Locasını kurdular ve bu Locaya yardım toplamak

Bektashi Gül Baba heykeli,
Macaristan.

için Lewis Lajos'u Hamburg'a gönderdiler. Alman Masonlar yardım için aşağıdaki şartları koştular:

- *Loca kuruluşu için hükümetten izin istenmesi,*
- *Politika ve din konularının Localarda tartışılmaması,*
- *Çalışmaların Almanca olması.*

Loca Macarca çalışmakta ısrar ettiğinden görüşmeler kesildi. Bu arada İmparator Meclisi feshetti ve Masonluk tekrar yasaklandı.

1867'de Macaristan İmparatorluk bünyesinde, iç işlerinde özerk bir Kraliyet şeklini aldı. Artık Merkezi Hükümetin dışında, kendi hükümeti ve parlamentosu vardı. Mason Kont Gyula Andrássy başbakan oldu ve Masonluk rahatça teşkilatlanmaya başladı.

1869 Ekiminde Hürmasonluğun yönetmeliklerini Hükümet onayladı. Aynı yıl "Einigkeit in Vaterland" (Anavatanında Birlik) Locası kuruldu, bu Loca İngiltere Birleşik Büyük Locası tarafından tanınınca Temesvar, Sopron, Bratislava, Buda ve Peşte'de yeni Localar kuruldu. Ocak 1870'de yedi Loca Bavyera Büyük Locasından aldıkları beratla bir Büyük Loca kurdular. Komşu ülkelerdeki Büyük Localar bu kuruluşu tanıdı.

Bu defa rit konusu tartışılmaya başlandı. Dış memleketlerde uzun müddet bulunmuş Kardeşler alıştıkları "Saint Jean" ritinde çalışmayı arzu ediyorlardı. Grand Orient de France'dan berat alan "Matyas Corvin" Locası ise, İskoç ritinde çalışmaya başladı.

İki ayrı ritin kullanılması, hükümetle kilisenin karşı çıkması ve kabul edilen Kardeşlerde nitelik yerine nicelik aranması huzursuzluğa neden oldu. 1871 yılında çift ritin kullanılması kabul edildi. 1886 yılında Saint Jean Ritinde 26, İskoç Ritinde de 13 Locada toplam 1831 Kardeş çalışıyordu.

Büyük Loca dönemi

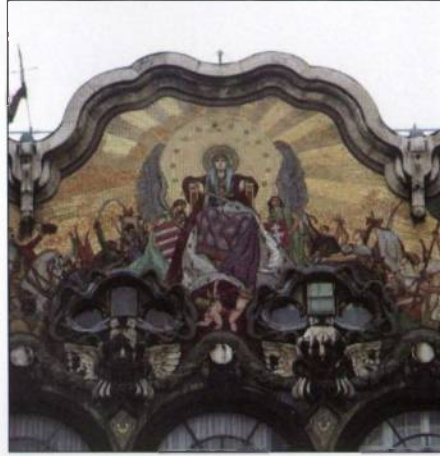
Büyük Locanın kuruluşu ile Macaristan'da Masonluk hızla gelişmeye başladı. Yeni inşa edilen bir Mabet 1896'da, törenle tahsis edildi. Tahsis törenine Portekiz, Mısır, Belçika ve birkaç ABD Büyük Locası delegelerini yolladılar.

Sosyal, Kültürel ve Hasenat faaliyetlerini geliştirmek üzere günlük gazete, dergi yayınlanmaya, Halk Eğitim Birliği Cemiyeti, Gençler Kardeşlik Cemiyeti, Fakirlere Yardım ve Bir Öğün Yemek Cemiyeti, Çocuklar İçin Tatil Cemiyeti gibi Hayır Cemiyetleri kurulmaya başlandı.

Bu Cemiyetlerden bazıları faaliyetlerine halen devam ediyor. 1900 yılında bütün Localara üzerinde çalışılacak bir sosyal program talimatı verildi. Bu sosyal programın ana başlıkları şöyleydi:

- *Milli kanunların tatbik şekli,*
- *Sosyalizm ilkeleri,*
- *Çalışma kanunu,*
- *Yüksek Hakimler Kurulu reformu,*
- *Düelloya karşı mücadele,*
- *Dini yetkililere reform,*
- *Serbest ve kapalı oy kullanımı,*
- *Her dine sahip kişi için bedelsiz eğitim,*
- *Kadın hakları,*
- *Tarım reformları.*

Birinci Dünya Savaşı sonunda Peşte'de 30, Buda'da 2 ve diğer

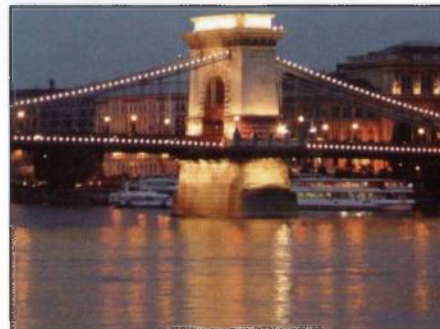
kentlerde 51 Locada toplam 6000 Kardeş kayıtlıydı. Üç ayrı gazete yayınlanıyordu (Doğu, Güney ve Dünya). Savaş sonrası barış görüşmelerinde ülke yararına kararların çıkması için, hükümet Büyük Locanın yardımını istemişti.

21 Mart 1919 karşı devrimi ve Romen işgali ile Localar yasaklandı.

14 Mayıs 1920'de askerler Büyük Loca binasını yağma ettiler, arşivler yok oldu, kurtarılabilen evrak Milli Müze'ye teslim edildi.

Masonluk tekrar yasaklandı ve masonluğa karşı geniş bir kampanya başlatıldı. Bu dönemde masonik faaliyetin gizli olarak devam ettiği ni görüyoruz.

Macaristan'da Masonluğun uy-

kuya girmesiyle 1920 ila 1938 seneleri arasında, Avusturya ve Çekoslovakya'da birçok Macar Locası kuruldu.

Uyku devri İkinci Dünya Savaşı'nın sonuna kadar devam etti. 1945'te Hükümeti kurmuş olan Köylü Partisi Masonlukla iyi ilişkiler kuracağını beyan ederek el konmuş mülkleri sahiplerine iade etti.

Restorasyon çalışmaları 1947 yılına kadar sürdü. Eski Büyük Üstatlar vefat ettiğinden, 1946'da yeni seçimler yapıldı, Amerikan Localarının desteği ile 16 Loca faaliyete geçti.

Solcuların tekeris edilmeleri ile Localarda politikaya kayma ve solcu ilkelerin kabulü için faaliyet başlayınca, yaşlı Kardeşler memnuniyetsizliklerini ifade ederek komünizm ile aşırı solculuğun Masonluk bünyesine aykırı olduğunu ilân ettiler.

Yeniden yasaklama

Haziran 1950 tarihinde, Hükümet, Masonluğun ilkeleri olan "Eşitlik, Kardeşlik ve Hürriyet"i Sosyalist Devrim'in gerçekleştirdiğini, Masonluğa gerek kalmadığını ifade ederek Masonluğu yasa dışı ilan etti. Büyük Loca binasına da el konularak Yabancılar Şubesi olarak kullanılmaya başlandı

Berlin duvarının yıkılmasından sonra, Masonluk Macaristan'da yeniden uyandı. Üye seçiminde seçici davranan Macar Masonlar, savaş esnasında Almanlarla işbirliğinde bulunan ve komünist dönemde resmi görev kabul edenleri bünyesine kabul etmemek üzere azami titizliği gösterdi. 2005 istatistiklerine göre Macaristan Büyük Locasına bağlı 10 Loca çalışıyor ve toplam üye sayısı 250. Locaların dokuzu Budapeşte'de, biri de Szeged'de çalışmalarını sürdürüyor. Bunların içinde, Almanca, İngilizce ve Fransızca çalışan birer Loca da var.

Schaw Yasaları

• Celil Layikteş

Schaw, İskoçya'nın Sauchie köyünden tanınmış bir ailenin soyadıdır. William Schaw 1550 de doğmuş, çocuk yaşta kraliyet sarayında görev almış, henüz 10 yaşındayken, Danimarkalı Ann'in gelin olarak Edlnburg'a getirilmesi için Kopenhag'a giden heyette bulunmuştu.

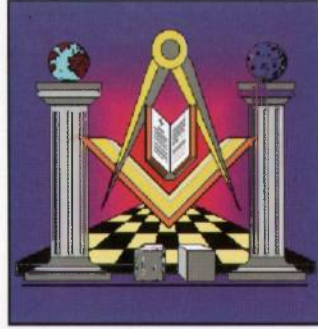
Schaw 1584'de İskoçya'nın baş mimarı sonra da başbakanı olmuştu. Bu arada ticarete ve esnaf loncalarına getirmiş olduğu düzen nedeniyle daima anılacaktır.

Otoriter bir kişiliğe sahip olan Schaw İskoçya'nın en güçlü adamı olabilmış, 1602 de, henüz 52 yaşındayken hayata gözlerini yummuştu. Herhangi bir locaya kaydının olup olmadığı bilinmemektedir. Ancak, Mimarbaşı ve Masonların Başkanı sıfatıyla, Schaw 1598 ve 1599 da iki dizi yasa yayınlamıştı. İlk dizide İskoçya'da Mason mesleği düzenlenmişti; ikinci dizide ise, Kilwinning Locası'na Batı İskoçya'da bulunan tüm localar üzerinde murakabe görevi verilmişti.

Birinci ve İkinci Yasalar (Schaw Elyazması)

Schaw Yasaları'nın ilk dizisinde Kardeşlere nizamla uymayı, Nazırlara (Loca başkanı), Deacon'lara (yardımcı görevliler) ve Ustalara karşı itaatkâr olmayı, dürüst, gayretli, çalışkan ve başıdik durmayı emreder. Bu yasaya göre, hiç kimse başarıyla sonuçlandıramayacağı bir işi üzerine alamaz ve hiç bir Usta da, bir önceki Ustanın izni olmadan onun yerine geçemez veya bitmemiş bir işi teslim alamaz. Nazırlar her yıl yeniden seçilirler, hiç bir Ustanın, ömrü boyunca, üçten fazla çırağı olamaz. Çırakların en az bağlı kalacakları süre yedi yıldır ve ikinci bir yedi yıllık hizmet süresini geçirmeden Kalfa olamazlar. Ustalar, tersimata geçirilmek üze-

Schaw Yasaları, Kardeşlere nizamla uymayı, Nazırlara (Loca başkanı), Deacon'lara (yardımcı görevliler) ve Ustalara karşı itaatkâr olmayı, dürüst, gayretli, çalışkan ve başıdik durmayı emreder. Bu yasaya göre, hiç kimse başarıyla sonuçlandıramayacağı bir işi üzerine alamaz.

re, loca nazırına (Başkanına) bilgi vermeden çıraklarını satamazlar veya yeni çırak alamazlar.

Bir Usta veya Kalfa'nın kabulü veya tebennisi, biri Nazır olmak üzere, en az altı usta ve iki çırağın huzurunda yapılmalıdır. Merasimin tarihi ile usta veya kalfanın isim ve yonttuğu taşın üzerine kazındığı markası, şahit altı usta, iki çırak ve rehberin isimleriyle birlikte tersimat kitabına kaydedilir. Hiç kimse ustalığı sinanmadan tebenni edemez.

Bir usta başka bir zanaatkârın hesabına çalışamaz, çıraklık eğitiminden geçmemiş bir hariciyi kullanamaz, uşaklarını çırak veya kalfaların yanında çalıştıramaz. Çırakların on pound değerinden fazla bir iş almaları yasaktır.

Usta, uşak veya çıraklar arasında olabilecek herhangi bir ihtilâf locaya yirmi dört saat içinde bildirilecek ve locanın yargısı aynen kabul edilecektir. Usta ve yardımcıları iskele kurarken tüm gerekli tedbirleri

alacaklar ve ihmallerinden dolayı kaza vukuunda, Ustalık vasfı geri alınacak, usta tekrar başkalarına tâbi olarak çalışacaktır.

Ustalar kaçak Çırak kabul edemezler. Yasal tebligat yapıldığında, tüm üyeler toplantılara katılmalı, ve toplantıda hazır bulunan, tüm ustalar, birbirlerine ve iş sahibine karşı yapabilmış oldukları hataları itiraf etmek üzere "büyük yemin" lerini tekrarlamalıdır. Son olarak, kesilen para cezaları loca görevlileri tarafından tahsil edilir ve gerekli dağıtım yapılır.

İkinci yasalar Edinburgh Locası'nın ilk ve asıl İskoçya Locası, ikincisinin Kilwinning, üçüncüsünün de Stirling Locası olduğunu teyid eder. Bu yasalara göre Loca Nazırları (Başkanları), localarına bağlı masonlar hakkında bölgeleindeki ihtiyarlar heyetine karşı sorumlu tutulurlardı, Nazırların seçimi de bu heyetin denetiminde yapılırdı. Bu yasalar, ayrıca, Kilwinning Locası Nazırlarına bölgelerindeki Kalfaları "sanat, zanaat, bilim ve gelenekler" üzerine sinamaya yetki vererek onlar hakkında kendilerine sorumluluk tanırdı. Kalfalar, kabul edilmeden önce Locaya ziyafet masrafına karşılık on pound, on şiling değerinde de eldiven vermeliydiler. Ayrıca Kalfalar "yeterli deneme" ve "mesleki sanat hafızası" konularında sinanırlar, bilgilerini ispatlamadan kabul edilemezlerdi.

Çıraklar kabul edildiklerinde altı pound ödemeli veya ziyafet masrafını karşılamalıydılar. Kilwinning Locası Nazırları ve Görevlileri sorumluluklarında bulunan tüm usta ve kalfalara senelik yeminlerini ettirmekle görevliydi. Üyeler ve uşakların eğitimden geçmemiş haricilerle (cowan) birlikte çalışmalarına izin verilmezdi.

Kaderin cilvesi...

Bir iyi Mason kurtuldu, diğer iyi Mason öldü...

Suikast girişiminden üç gün sonra Harry Truman yine Arlington Ulusal Mezarlığı'ndaydı. Bu defa bir konuşma yapmak veya heykel açmak için orada bulunmuyordu. Memur Leslie Coffelt'in cenaze törenine katılıyordu. Fort Myer Şapel'inde dini tören yapıldı. Töreni Washington Ulusal Katedrali'nden John W. Suter yönetti. Kardeş Coffelt en yüksek askeri rütbelerle onurlandırıldı. Son olarak Loca tarafından Masonik Tören düzenlendi.

• Yazan: Dean S. Clatterbuck • Çeviren: Osman Balcıgil

1950 yılı. 1 Kasım Çarşamba.

John Adams'ın Beyaz Saray'a "ilk Başkan" sıfatıyla adını attığı günden tam 150 yıl sonra. Henry S. Truman, ABD'nin 33. Başkanı'dır ve Beyaz Saray'da yapılacak büyük bir tamirat nedeniyle Pennsylvania Caddesi'ndeki Blair House'a taşınmak zorunda kalmıştır. Bu ev, zaman zaman gelecek hatırlı ziyaretçiler için hazır tutulmaktadır. Ev, Truman ve Ailesi için neredeyse tüm Başkanlık süresince asıl ikâmetgah haline gelecek ve "Truman Beyaz Sarayı" olarak adlandırılacaktır.

1 Kasım günü, Harry Truman için ötekilerle kıyaslandığında aslında daha az yoğun bir gün olacaktı. Saat 13.00 sularında randevuları tamamlanacaktı. Blair House'a gidecek, ailesi ile yemek yiyecekler ve biraz şekerleme yapacaktı. Akşamüstü için Potamac'taki Arlington Ulusal Mezarlığı'nı ziyaret edecek, orada İngiltere Büyükelçisi'nin de katılacağı törenle Sir John Dill'in heykelinin açılış törenine katılacaktı. Dill, Washing-

ton'da görev başında can veren bir görevliydi.

Truman, yemekten sonra Blair House'un ikinci katındaki yatak odasına çekildi. Saat 14.00'tü. 14.50'de evden çıkması gerekiyordu. Sadece 50 dakika dinlenebilecekti. Fakat o Çarşamba gününün sonraki 30 dakikasını hayatının sonuna kadar hiç unutamayacaktı.

Hatırlayacaktı çünkü; Griselio Torresola ve Oscar Collazo isimli iki Porto Riko'lu milliyetçinin suikast girişimine uğrayacaktı. Her iki milliyetçinin de şahsi olduğu kadar politik nedenleri vardı. Kendileri ve aileleri Porto Riko'da çeşitli baskılara maruz kalmışlardı. Amaçları, Porto Riko'daki Yankee'lerin baskısına Kamuoyu'nun dikkatini çekmekti. Büyük bir iş becermeliydiler; Amerikan Başkanı'nı öldürmek gibi...

Kaderin cilveleri

31 Ekim 1950'de Oscar ve Griselio New York'da, Penn İstasyonu'nda buluştular. Washington D.C trenine bindiler. Union İstasyonu'ndan itibaren yürüdüler ve Massachusetts Caddesi'nde Hotel Harris'te saat 22.00 sularında sahte isimlerle kendilerine bir oda kiraladılar. Ertesi sabah otellerinden yürüyerek U.S Capitol'e gidip sakin şekilde bir tur yaptılar. Otellerine dönüş yemeklerini yediler. Bu arada

Griselio, Oscar'a bazı bilgiler ve bir Walther P38 verdi.

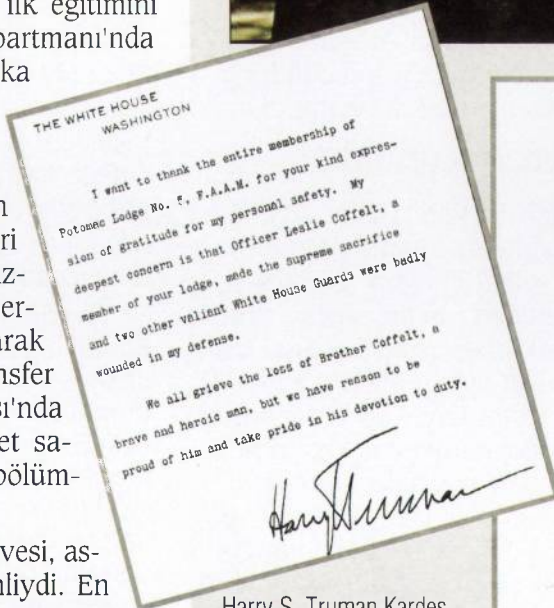
Bir taksiye atlayıp Beyaz Saray'a Başkan Truman'ı görmeye gittiklerini söylediler. Taksi şoförü onlara Beyaz Saray'ın tamirde olduğunu, Truman'ın caddenin karşısında Blair House'da yaşadığını söyledi.

Blair House'un bulunduğu yere geldiklerinde durumu yeniden gözden geçirdiler. Bir dakika önce adını bile bilmedikleri Blair House'a göre planlarını geliştirdiler. Karşılarındaki duruma baktıklarında, her biri, bir ucunda olmak üzere iki Beyaz Saray polisinin evi koruduklarını görüyorlardı.

Bu polislerden biri 40 yaşındaki Leslie Coffelt idi. Leslie, Strassburg'un dışında bulunan küçük bir kasabada yetişmiş gerçek bir Virginia'lıydı. Polis olarak ilk eğitimini Metropolitan Polis Departmanı'nda almıştı. Bir ara başka yeteneklerini hayata geçirmek için polis olmaktan vazgeçmiş, sonra mesleğe kalpten bağlı olduğu için geri dönmüştü. 8 yıllık hizmetten sonra Gizli Servis'te üniformalı olarak Koruma Şubesi'ne transfer oldu. 2. Dünya Savaşı'nda Ordu'ya verdiği hizmet sayılmazsa, 7 yıldır bu bölümde hizmet veriyordu.

Kaderin garip bir cilvesi, aslında Leslie o gün izinliydi. En iyi arkadaşının evini boyayacağı tutmuş, o da arkadaşına günlerini değiştirebileceklerini söylemişti. Les, 5 numaralı Potomac Locası'na üye, düzenli bir Mason'du. 28 Eylül 1945'te tekris olmuştu. 1951 yılından itibaren Locanın görevlileri arasında yer almayı umuyordu. Umu du gerçekleşmeyecekti.

İki koruma polisi, aslında iki ev sayılması gereken ama sonradan birleştirilmiş Blair ve Lee Evleri'nin iki ucunda konumlandırılmışlardı.

Harry S. Truman Kardeş A.B.D'nin 33. Devlet Başkanıydı. Onu hayatı pahasına ölümden kurtaran Leslie Coffelt Kardeş ölümünden sonra en yüksek askeri rütbe ile onurlandırıldı.

Biri Lee Evi'nin batısını, öteki Blair Evi'nin doğusunu kolluyordu. Saat 14.00'te Leslie Coffelt koruma kulübünün en batısındaydı. 30 dakikadan kısa bir süre içinde ölümcül bir

şekilde yaralanmış olacaktı. Memur Joe Davidson doğu tarafının en sonundaydı. Beyaz Saray polis memuru Donald Birdzell, Blair House'un ön kapısını kolluyordu.

Saat 14.20'de Griselio ve Oscar, Blair House'un önünden ters istikamette yaklaştılar. Gizli Servis Ajanı Floyd Boring rutin kontrol için Blair House'dan dışarıya çıktı. Les'le konuştu, evin öteki köşesine doğru yöneldi. Oscar Collazo onlara doğru yürürken Joe Davidson'la konuşuyordu.

Saniyesi saniyesine saldırı

Memur Birdzell yüzünü Blair House'e dönmüştü ki aniden keskin bir "klik" sesi duydu. Bu ona doğal olarak hedefe odaklanmış bir ateşli silahın mekanizmasının kuruluşunu çağrıştırdı. Collazo'nun silahı, Birdzell'e yöneldi ama hedef kör noktada olduğu için vuramadı. Aksilik karşısında, ateş alsın diye Collazo, Walther P38'ini sol eline geçirdi. Kurşun Birdzell'in sağ dizine isabet etti. Birdzell acı içinde topallayarak kendisine ateş eden Pennsylvania Caddesi'ndeki Collazo'ya döndü. Memur Davidson Collazo'ya doğru ateş etmeye hazırlandı. Ajan Boring ona katıldı. Collazo ikinci merdivene erişti, oturdu ve iki görevliye ateş etmeye başladı. İkisini de iskaladı.

Ajan Stewart Stout silahların sesini duydu, evin iç kapısında makineli tüfeğiyle mevzilendi. Ajan Vince Mroz, Boring ve Davidson'ın arkasında bulunan giriş kapısından yetişti ve Collazo'ya bir el ateş etti, gelebilecek herhangi bir saldırıyı karşılamak üzere Lee House'un giriş kapısına yerleşti. Silah seslerini duyar duymaz, Griselio Torresola batı tarafından, batıda bulunan koruma kulübesine yaklaştı. Öğle yemeğinden dönen Beyaz Saray polis memuru Joe Downs'un tam arkasındaydı. Genellikle bilgi alma isteyen turistlerle muhatap olan Coffelt için bu tam bir sürprizdi. Griselio üç el ateş ederek, Coffelt'i göğsünden, kalçasından ve bacağından vurdu. Les ölümcül şekilde aldığı yaralarla iskemlesine çöküp kaldı ama yi-

ne de bilinci yerindeydi ve silahını çekmeyi başardı. Kapı girişindeki Downs da silahını çekmeye teşebbüs ettiyse de, Griselio onu üç el ateş ederek vurdu.

Bu arada Birdzell'in Collazo'yu vurmaya çalıştığını gören Griselio Birdzell'e ateş açtı. Onu dizinden vurarak etkisiz hale getirdi. Ajan Mroz ve Gizli Servis Ajanı Stout Başkan'ı koruma pozisyonunda kaldılar ama Coffelt kendinden geçmeden önce müthiş bir çabayla hedef aldı ve silahını ateşledi. Hedefi tutturdu ve Griselio'yu başından vurarak anında öldürdü.

Aynı anda Boring hedefi sıfırladı ve Collazo'ya nişan aldı. Collazo göğsünden yaralanarak etkisiz hale geldi. (Daha sonra yapılan testler merminin memur Davidson'un silahından ateşlendiğini gösterdi.) Bitmişti ! Her şey bir anda olmuştu. Daha sonra tüm bunların 40 saniye ile 3 dakika sürdüğü tespit edildi. Şaşma süresi 1 dakika kadardı.

Truman Kurtuldu...

Silah sesleri Harry Truman'ı uykusundan uyandırdı. Kalkıp, neler olup bittiğini görmek için pencereden baktı. Les Coffelt ölümcül ateşi açmadan önce dışarıya baktı ama o anda Griselio Alman 9 mm Luger'ini boşaltmış ve tekrar dolduruyordu. Katilin hedefi bir anda açık hale gelmişti.

Gizli Servis ajanı Floyd Boring, Truman'ın pencerede olduğunu farkettiler ve ona çekilmesini söyledi. Griselio'nun Truman'ı görüp görmediği bilinmiyor ama Coffelt'in son hareketi bu soruyu geçersiz hale getirdi. Şimdi Gizli Servis Şefi U.E. Baughman da sahnede ve bunun münferit bir olay mı, planlı bir saldırının parçası mı olduğunu bilmediği için Truman'a Arlington Ulusal Mezarlığı'na gitmemesini önerdi. Truman bu öneriyi reddederek dört katına çıkartılmış korumaları içinde Mezarlığa gitti.

Birdzell'in hayati tehlikesi bu-

lunmuyordu. Downs ciddi biçimde yaralanmıştı ama yaşadı. Leslie Coffelt ise hastaneye götürüldü ama vurulmasından yaklaşık dört saat sonra hayatını kaybetti. O, görevi başında hayatını kaybeden ilk resmi giysili gizli servis elemanıydı.

Collazo iyileşti ve ölüm cezasına mahkûm edildi. Başkan Truman, Collazo'nun bir "şehit" olmasını istemediği için cezasını ömür boyu hapse çevirdi. Daha sonra Başkan Carter yaşlı Collazo'nun serbest bırakılıp Porto Riko'ya dönmesini sağladı ve Collazo orada doğal nedenlerle 1994 yılında öldü.

Suikast girişiminden üç gün sonra Harry Truman yine Arlington Ulusal Mezarlığı'ndaydı. Bu defa bir konuşma yapmak veya heykel açmak için orada bulunmuyordu. Memur Leslie Coffelt'in cenaze törenine katılıyordu. Fort Myer Şapel'inde dini tören yapıldı. Töreni Washington Ulusal Katedrali'nden John W. Suter yönetti. Coffelt Kardeş en yüksek askeri rütbelerle onurlandırıldı. Son olarak Loca tarafından Masonik Tören düzenlendi.

Törene katılan asıl yedi kişi Beyaz Saray polisleriydi. Hepsisi de Mason'du. Bunlardan ikisi 21 numaralı Anacostia Locası, diğer ikisi 5 numaralı Potomac Locası, biri 47 numaralı Petworth Locası, ikisi ise diğer yetki alanlarındandı. 6 onursal katılımcının ise tamamı Coffelt'in arkadaşı olan emekli memurlardı. Bunlardan üçü 5 numaralı Potomac locası, ikisi 10 numaralı Hiram Locası ve biri de 21 numaralı Anacostia Locası üyesiydiler.

NOT: Steven Hunter ve John Bainbridge Jr.'ın bu tarihi suikast girişimiyle ilgili harika bir çalışmaları var. Kitapları "American Gunfight, The Plot to Kill Harry Truman and the Shootout they Stopped" Simon & Schuster tarafından yayınlandı. Söz konusu kitap bu makaleyi hazırlamak için kullanılan dokümanlar arasında.

Hürmasonlar tarafından inşa edilen şehir^(*)

Paraty ("Paraçi" biçiminde telaffuz ediliyor) Brezilya'daki en eski şehirlerden biri. Brezilya'nın içlerine kadar giden 1200 kilometrelik taş döşemeli 'Caminho do Ouro' 'Altın Yol'un diğer ucundaki önemli bir liman şehri. On sekizinci asırdan bir avuç ev kalmışken, Paraty şehrinin büyük bir bölümü on dokuzuncu asrın başından itibaren tekrar inşa edilmeye başlanmış ve Hürmasonlar bu inşaata kendi damgalarını vurmuşlardır. Şehir Meclisi üzerinde sahip oldukları etki, Hürmasonları şehrin geleceği konusunda söz sahibi kılmuştur.

Hürmasonluk, Fransız Grand Oryan'a bağlı ilk locanın kurulması ile Brezilya'ya resmen 1801'de gelmiş olmasına karşın Paraty'de bu tarihten önce Masonluk mevcut imiş. Portekiz'e karşı Brezilya bağımsızlık hareketi Localarda gelişmiş. Hürmasonluk, 1806'da baskıya maruz kalmış, yasaklanmış, 1815-18 arasında kısa bir dönem için çalışmasına izin verilmiş ise de sonra tekrar yasaklanmış. Brezilya Grand Oryan'ı 1822'de kurulmuş ancak 1832'ye kadar uykuda kalmaya zorlanmış.

Paraty'de ilk ve tek düzenli Loca "União e Beleza" (Birlik ve Güzellik) 1833'de kurulmuş. Locanın toplantıları şehrin merkezindeki Comércio ve Cadeia sokaklarının kesiştiği köşedeki tek katlı binada yapılmış. Yeni şehir, 33 bloktan oluşacak biçimde düzenlenmiş ve her biri bir resmi görevlinin sorumlulu-

Şehir, 33 bloktan oluşacak biçimde düzenlenmiş ve her biri bir resmi görevlinin sorumluluğuna verilmiş. 33 görevliden oluşan bir yönetim öngörülmüş. Evlerin egemen rengi 'Sembolik Masonluğun' renkleri olan mavi ve beyazmış.

- **Yazan: Michael Baigent**
- **Çeviren: Cevad Gürer**

ğuna verilmiş. Diğer bir ifade ile 33 görevliden oluşan bir yönetim öngörülmüştü. Evlerin egemen rengi 'Sembolik Masonluğun' renkleri olan mavi ve beyazmış. Bu 33 bloktaki evlerin planları 1:33.33. ölçekli olarak çizilmiş. Hürmasonlar'ın evleri diğer evlerden farklı imiş; bunlar sokağa bakan cephelerindeki kapının iki yanındaki sembolik çini sütunlarla tanınıyormuş.

Masonik sembolizmanın en şaşırtıcı örneği ise her kavşakta bulunan ve üçgen oluşturan üç evin köşesindeki taş sütundur. Pektabii bunları herkes görmektedir ama pek az kişi teşhis ede-

bilmektedir. Bu tür bir düzenleme, yalnız Masonluğun önemli bir sembolü olan üçgeni betimlemiyor ve fakat bir Mason Locasını taşıyan aklı hikmet, kuvvet ve güzellik adlı üç sütunu sembolize etmektedir. İşin ilginç yanı; bu düzenlemenin Hürmasonlar tarafından yapıldığını bilen Masonlar ile Paraty'yi ziyaret edenlerden, sayıları az da olsa bu konuda fikri olanların herkesin gördüğü bu sırta sahip olmalarıdır.

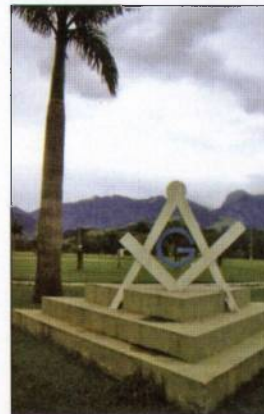
Bununla beraber ipucu verilmediği takdirde bu taş sütunlar kimseye bir şey ifade etmez. Bu masonik

sırrı sembolize etmektedir, yani anahtar olmadan bu masonik sembolleri (üç sütunu) Masonların bile görmesi mümkün olmaz.

Paraty'deki Hürmasonluğun bugünü

Ben orada iken Paraty uluslararası bir edebiyat festivaline ev sahipliği yaptı. Bir kaç gün kaldığım Paraty'de festivale katılan bazı yazarlarla eserleri ile ilgili olarak görüşme imkânım oldu. Şehrin masonik efsanesi ilgimi çektiği için şehirdeki Masonlarla da temas kurdum. Hepsi Rio de Janeiro Eyaleti Büyük Locası'na bağlı 88 numaralı "União e Beleza" Locası'nın mensupları idi. Bana çok yakınlık ve dostluk gösterdiler. Oğlum iyi Portekizce bildiği için görüşmelerimizde yardımcı oldu.

Bulduğum süre içinde, İtfaiye Teşkilatı Merkezi'nin törenle açılışına şahit oldum. Bu törene aynı zamanda Hürmason olan İtfaiye Teşkilatı'nın üyeleri davetliydi. Bando samba ritminde müzik çaldı, politikacılar uzun konuşmalar yaptılar, şefleri itfaiyecileri övdüler, velhasıl kelimeler keyifli bir öğleden sonra geçirdim. Böyle mahalli ve önemli bir etkinliğe şahit olmayı, yaşamayı bir ayrıcalık olarak görmekteyim. Eğer uluslararası Kardeşliğin bir parçası olmasaydım böyle bir etkinlikten mahrum kalacaktım. Paraty'ye yeniden gitmeyi ve bu dostluğu devam ettirmeyi dört gözle bekliyorum.

(*) Freemasonry Today, Ağustos 2005, S. 34

Rusya'da şaşırtıcı bir Masonik Şapel Gotik Şapel mi, Mason Mabedi mi?

Rusya'da, meşrutiyet ve serflerin özgürlüğüne dönük beklentileri karşılanmayan askerler arasında 1820'de huzursuzluk başladı ve ayaklanmalar oldu. Bu dönemde, Batı'nın devrimci akımlarından etkilenmiş olan askerlerden yalnızca Semenovsky Alayı subaylarının dörtte üçünün Mason oldukları saptanmıştır. Meydana gelen ayaklanmaların liderlerinin tümünün Mason oldukları da tespit edilince, Localar devrimci hareketin kaynağı olarak kabul edildi ve 1822 yılında Masonluk Rusya'da yasaklandı.

• Yazan: C. DeForest Trexler (*) • Derleyen: Celil Layiktez

Kuzey'in Venedik'i diye de adlandırılan St. Petersburg'a giden turistler, kentin güneyinde Puşkin yerleşim bölgesini de ziyaret ederler. Puşkin'in cazibe noktası, havuzlu teraslı bahçeler ve korular içinde, 18. yüzyılda barok stilde inşa edilen Katerina Sarayı'dır. Bu saray sahasının ücra bir noktasında, koruluğun içinde gizlenmiş, turist güzergâhının dışında, kuleli bir Mason Mabedi vardır. Mason Mabedi olarak inşa edilen ve günümüzde Gotik Şapel diye bilinen bu yapı, 1917 Devriminden bu yana bakımsız kalmıştır.

Napoléon ordularının yenilgisinden sonra, 1815'de, Rusya'ya Batı'nın devrimci akımlarından etkilenmiş olarak dönen muzaffer askerler, meşrutiyet ve serflerin özgürlüğü gibi siyasi düşüncelere sahip olmuşlardı. Büyük Katerina'nın torunu Çar 1. Aleksandr da liberal görüşlü bir hükümdar görünümündeydi.

Askerler, siyasi düşüncelerinin beraberinde Hürmasonluğa da taze bir ilgi getirmişlerdi.

Beklentilerin aksine, Çar, liberal hareketten ürkererek Rus monarşisinin alışlagelmiş otokratik yönetim tarzına döndü. 1820'de beklentileri karşılanmayan askerlerin arasında huzursuzluk başladı ve ayaklanmalar oldu. Yalnızca Semenovsky Ala-

yı subaylarının dörtte üçünün Mason oldukları saptanmıştır. Ayaklanmaların liderlerinin tümü Mason olduklarından, doğal olarak Localar devrimci hareketin kaynağı olarak kabul edildiler ve 1822 yılında Masonluk yasaklandı. Ancak, huzursuzluğun devam etmesi ve 1825'de Aralık Devrimi diye bilinen hareketin oluşu ile alınan tedbirlerin sonuç vermediği anlaşıncaya yasaklama kararı kaldırıldı.

Masonik Şapelin tasarlanması

1825 yılında, sonradan Puşkin olarak anılacak Tsarskoe Selo saray sahasında yalnızca "Şapel" diye adlandırılan bir inşaat başladı. Bir Hürmason mimarın planlarını çizdiği şapelin inşaat masrafını tüm Rus Locaları karşıladı. Yıl bitmeden Çar Aleksandr öldü, halefi ve kardeşi olan 1. Nikola inşaatı tamamladı.

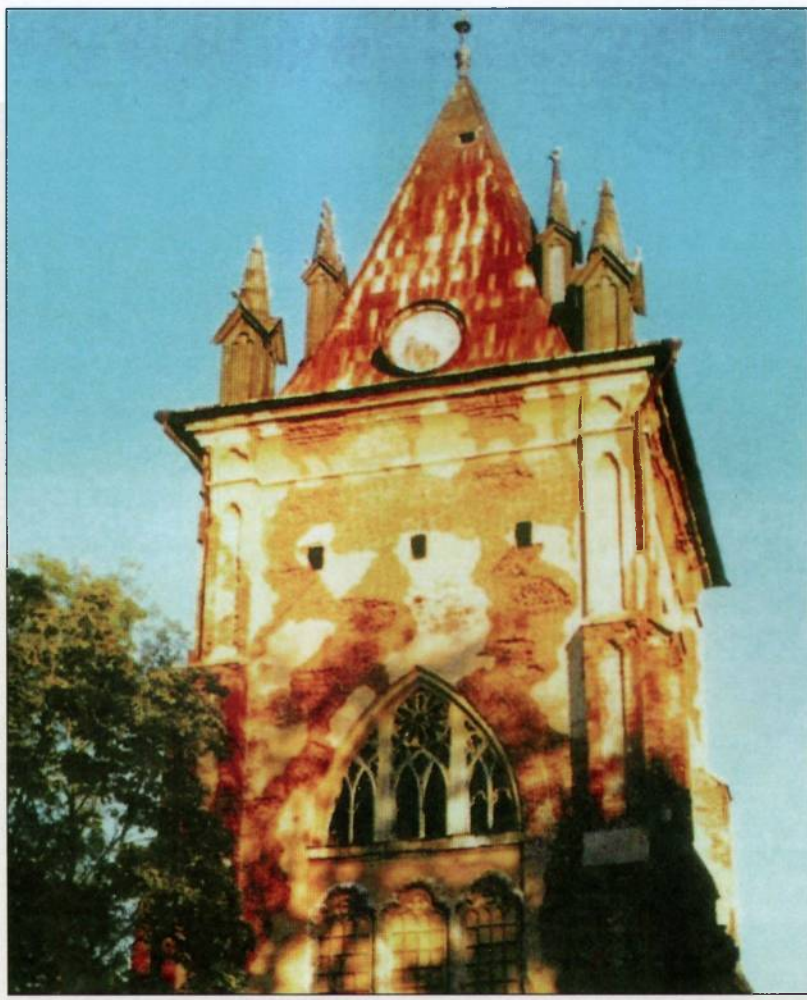
Çarlar, Masonluğun ve Localar-da beslenen düşüncelerin devrimci mahiyette olduklarına dair kanaat sahibi olmalarına rağmen, kendi saraylarının bahçesinde böyle bir masonik sembolün inşa edilmesine neden göz yumdukları, hattâ destekledikleri anlaşılamamıştır. Belki hedef Masonluğun Çar'a bağlılığını temin etmektir. Belki de, Çarlar, Masonluğun gizlilikten çıkartılıp gözetimlerinin altına alınmasının, kapatılmasından daha etkili olacağını düşünüyorlardı. Bu son düşüncüyü doğrulayan başka bir öge, devlet adamlarının yetiştirildiği Saray okulunda 1827-1843 yılları arasında, ders programında "Masonik Etüt"lerin bulunmasıdır.

Şapel'in müdavimleri arasında, yazdıklarını yayınlamadan önce Saray'ın sansüründen geçirmeye mecbur olan ve sonradan yöreye adını veren, ünlü şair, devrimci, Hürmason Aleksandr Puşkin vardı.

1837 yılında Rusya'nın ilk demir yolu, muhtemelen Masonların etkisiyle, St. Petersburg ile Puşkin arasında inşa edildi. Şapel mabet olarak kullanılmadığı zamanlar başka amaçlara da hizmet etmiştir. Örneğin, Çar kabinesini burada toplardı. 1905 yılında Fransa Grand Orient'ından gelen heyetle 1905 yılında Şapel'de yapılan toplantı Saray zabıtlarına geçmiştir.

Şapel'in iç mimarisi

Şapel, Baedeker turizm rehberine göre, Neo-Gotik tarzda inşa edilmiştir. Giriş katı bir nöbetçi kulübesine benzer. Maksat üst katlara girişi kontrol etmektir. Dar bir taş merdivenden 8.5 m. yüksekliğinde kubbeli tavanı olan parviye çıkılıyor. Tepedeki tek pencereden ışık alan kubbenin yan duvarlarında sahte pencereler var. Grand Orient Masonları'nın Loca açılışındaki selam işareti gibi, sol eli kalbinin üstünde, sağ eli de yumruğu sıkılmış olarak ileriye uzatılmış bir bronz Hazreti İsa heykeli parviye girişleri karşılıyor.

Şapel'in piramit şeklindeki damının etrafını sivri kuleler süslüyor. Piramidin tepesinde tek ayak üzerinde duran bir pelikan heykeli var. Pelikanın kalkık ikinci ayağı bir çekiç tutuyor.

Üçüncü kat mabet olarak kullanılan tek bir salon içeriyor. Bu salona ancak parviye sarkıtılan bir ip merdivenle, veya iplerle yukarı çekilen bir koltukla çıkılabiliyordu. Toplantı başladığında, ip merdiven yukarı çekilerek güvenlik sağlanıyordu. Salonun dört duvarının üst taraflarında üçer küçük pencere ile Doğu ve Batı'da dar uzun birer pencere aydınlanmayı sağlıyordu. Parvi gibi, bu salonun da tezyinatı çok sade idi. Yerde saraydan gelen halılar, duvarlarda da masonik sembollerle süslenmiş sancakları asmaya yayan barlar var. Bir metal soba ısınmayı sağlıyordu.

Şapel'in piramit şeklindeki damının etrafını sivri kuleler süslüyor. Piramidin tepesinde tek ayak üzerinde duran bir pelikan⁽¹⁾ heykeli

var. Pelikanın kalkık ikinci ayağı bir çekiç tutuyor.

Şapel'in son defa kullanımı, Şubat 1917 Devrimi'nden sonra, 2 Mart (15 Mart) 1917'de olmuştur. O gün, geçiş dönemi burjuva hükümetinin adalet bakanı, daha sonra Başbakanı, Hürmason Aleksandr Kerenski⁽²⁾, Şapel'deki toplantıda, Çar 2. Nikola'yı tahtından feragat etmeye zorladı. Kerenski'nin heyetinde, toplantıdan iki ay kadar önce, Aralık 1916'da mistik büyücü Grigori Rasputin'i öldüren aristokrat Feliks Yusupov da vardı.

1-Trexler'in metninde "karabatak".

2- Kerenski Hükümetinin tüm bakanları masondu. Ekim 1917 Bolşevik devrimi ile iktidardan uzaklaştırılan Kerenski İngiltere ve Fransa'da bir süre kaldıktan sonra ABD'ye yerleşerek kendisini demokrasi idealinin temsilcisi olarak tanıttı. Kerenski 1919'da "Bolşevizm'e Yolu Açan Kornilov'un İsyanı", 1927'de "Katastrof", 1934'de "Özgürlüğün Çarmıha Gerilmesi" ve 1966'da "Hatırat"ını yayınladı.

Dresden bombardımanından yükselen Yardımlaşma ruhu

Kuzey'in Floransa'sı veya Elbe Nehri üzerindeki Floransa diye de anılan, Saksonya Eyaletinin başkenti, Alman aydınlanmasının merkezi Dresden, barok mimarisi ile de ünlüdür. Mimar Georg Bähr, kentin mührü ve Avrupa'nın en ünlü Protestan kilisesi Frauenkirche'yi 1743'de tamamladı.

İkinci Dünya Savaşı'nda Alman mezalimine cevap vermek isteyen Müttefik hava kuvvetleri Dresden'i acımasızca bombaladı. 13 ve 15 Şubat 1945'de İngiliz uçakları Dresden'e 650.000 adet yangın bombası ile 2978 ton patlayıcı bomba yağdırdı. 16 Şubat günü de Amerikan hava kuvvetleri ayakta kalmış binaları ve kaçan halkı hedef aldı. 135.000 ölü ile insan kaybı Hiroşima'dan fazla oldu. Kentin 13 km2 lik bölümü yerle bir oldu, 200.000 binanın 90.000'i yıkıldı. Dresden, Hiroşima'dakinden daha yüksek ölü sayısıyla, salt sivil hedeflere yönelik bombardıman savaşı acımasızlığını simgeleyen bir kent olarak tarihte yer aldı. Londra'daki St Paul Katedralinin kubbesi kadar yüksek Frauenkirche Kilisesi kubbesi bombardımanın bitmesinden iki gün sonra yıkıldı.

Doğu Almanya'nın Demir Perde gerisi döneminde, özellikle kilise restorasyon çalışmaları yapılmadı. 1961'de Berlin Duvarı'nın inşasından sonra, Frauenkirche'nin ayakta kalan duvarları pasif direnişin merkezi oldu. Görünüşte ölüleri anmak, aslında baskı rejimine protesto olarak, kilise-de her gece yüzlerce mum yakıldı.

1989'da Duvar'ın yıkılmasından sonra, bombardımanın yıldönümü 13 Şubat 1990'da Dresden Katedrali'nin barış abidesi olarak restore

1945'de İngiliz uçakları Dresden'e 650.000 adet yangın bombası ile 2978 ton patlayıcı bomba yağdırdı. 16 Şubat günü de Amerikan Hava Kuvvetleri ayakta kalmış binaları ve kaçan halkı hedef aldı. 135.000 ölü ile insan kaybı Hiroşima'dan fazla oldu. Kentin 13 km2 lik bölümü yerle bir oldu.

edilmesi için bir vakıf kuruldu. Gerekli izinler alındıktan sonra, 1993'de restorasyon çalışmaları fiilen başladı. Bu projeye fon yaratmak için, aynı yıl, İngiltere'de Dresden Vakfı'nı Alan Russell Kardeş kurdu ve Büyük Üstat, Kent Dükü Vakfın başkanlığına seçildi. Alan Russell'in ifadesine göre, "Londra'da savaşta ölen pilotların anısına dikilen anıtın karşılığı olarak, Dresden'de ölen siviller için bir anıt yapılmalıydı".

1995'de, inşaat çalışmaları yürütülürken, bombardımanın 50. yıldönümü için anma törenleri düzenlendi. Elllerinde çiçeklerle on binler-

ce ziyaretçinin geldiği kilisede, günlerce mumlar yakıldı.

Orijinal yapıda kullanılmış olan taşların değerlendirilmesi esnasında, her taşın üzerinde onu yontan Masonun işaretinin kazılmış olduğu görüldü. Böylece, 270 yıl önce inşaatçı çalışan taşı ustalarının kimliğinin saptanmasının dışında, her taşın kendi yerine konması da sağlandı.

Hem spekülatif, hem operatif

1999'da Almanya Hür ve Kabul Edilmiş Masonlar Büyük Locası Alan Russell'e Alman Hürmasonlarının İnsanlık Ödülünü verdi. Dresden'de üç numaralı "Üç Kılıç" Locasının, mesleki olarak da taş yontucu olan, şimdiki Üstad-ı Muhterem Elmar Vogel restoras-

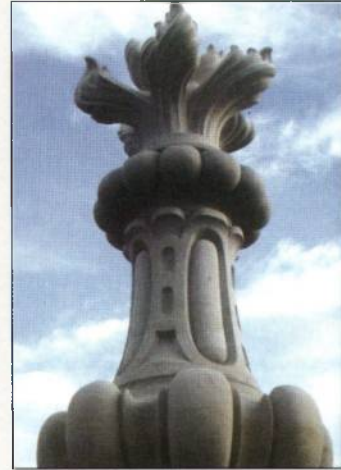

yon çalışmalarına fiilen katıldı, resmini sayfalarımıza taşıdığımız "Alevli Vazo" yu restore etti.

Kilisenin iç tezyinatı, eski fotoğraflar ve yaşlı vatandaşların anıları kullanılarak restore edildi. Orgun ve tabloların restorasyonu 18. yüzyıl malzemesi ve teknikleri kullanılarak gerçekleştirildi. İngiltere ve Amerika vatandaşları dahil olmak üzere 600.000'den fazla kişi restorasyon çalışmaları için 100 milyon euro bağışta bulundu.

Ekim 2004'de Kilisenin yeniden tahsis merasimine, Alman ve İngiliz Piskoposları, Almanya Cumhurbaşkanı Horst Koehler, Şansölye Gerhard Schroeder, Angela Merkel, Kent Dükü, İkinci Dünya Savaşı Müttefik Devletleri Büyük Elçi ve diplomatları dahil olmak üzere 1700 kişi katıldı. Davetliler arasında "Freemasonry Today"nin editörü de vardı. Saksonya Başbakanı Kent Dükünü "Federal Order of Merit" nişanı ile ödüllendirdi.

Freemasonry Today'in 35.sayıından derlenmiştir.

Dresden'de üç numaralı "Üç Kılıç" Locası'nın, mesleki olarak da taş yontucu olan şimdiki Üstad-ı Muhteremi Elmar Vogel restorasyon çalışmalarına fiilen katıldı, resmini solda ve üstte gördüğünüz "Alevli Vazo" yu da restore etti.

SKULLS & BONES

Skulls and Bones (Kurukafa ve Kemikler) derneği üyeleri ABD'nin istihbarat (CIA ve FBI) ile devlet yönetiminin tüm üst kademelerinde yer alırlar. Derneğin başlangıcı Yale Üniversitesinin George Washington'dan bu yana istihbarat işlerine yönetici vermesiyle başlamıştır.

Kuruluş, Illuminati'nin etkisinde ve muhtemelen işbirliği ile gerçekleşmiştir. 19. yy. ın başında Hegel Illuminati Tarikatına katıldı. Hegel milli ve küresel olayları etkileyerek, tez ve antitezi çarpıştırarak yeni dünya düzenini oluşturacak senteze varmak istiyordu. Amerika'da, Yale Üniversitesinde odaklanan "Kuru Kafa ve Kemikler" cemiyeti bu düşüncenin mirasçısı olmuştur.

Nathan Hale adındaki Yale mezununun heykeli Üniversitenin eski kampusunda, kopyası da Langley'de CIA karargâhının önünde bulunmaktadır. Nathan Hale, üç Yale mezunu arkadaşıyla Amerika'nın ilk istihbarat teşkilatı, George Washington'un kurduğu "Culper Ring" in üyesiydi. Amerikan İstiklâl Savaşından bu yana Yale Üniversitesi ile devlet istihbarat teşkilatları arasında ilişkiler hep en yüksek düzeyde seyretmiştir.

1823 yılında Yale mezunu Samuel Russell Türkiye'den opium satın alarak Çin'e yollamak üzere şirket kurdu. Ortakları arasında Franklin Roosevelt'in büyük babası Warren Delano Jr., Princeton Üniversitesini finanse eden John Cleve Green, Columbia Üniversitesinin inşaatını finanse eden Abiel Low, Joseph Coolidge (torunu Dış İşleri Konseyini kurmuştur) ünlü Perkins, Sturgis ve Forbes ailelerini sayabiliriz.

Samuel Russel'in kuzeni William Huntington Russell 1831-1832 yıllarında Almanya'da tahsil gördü. O tarihte Almanya yeni fikirlerin yeşerdiği mümbit bir sahaydı. Bilimsel metot her sahada uygulanıyordu. 1806'da Napoleon'un ordularına yenilen Prusya'da, yenilginin faturası kendilerinden başka bir şeyi düşünmeyen askerlere çıkarılmış ve gelecek nesillerin daha başarılı olmaları için, Johan Fitche kürsüsünden çocukların eğitiminin devlet tarafından ele alınmasını ve beyinlerinin yıkanmasının gerektiğini söylüyordu.

Georg Wilhelm Friedrich Hegel 1817'de, Berlin Üniversitesinde Fitche'nin kürsüsünü devraldı ve öldüğü 1831 yılına kadar kürsünün başında kaldı. Hegel, Immanuel Kant'ın idealist felsefe okulunu doruk noktasına çıkardı. Hegel'e göre dünyamız bir akıl ve mantık dünyasıdır (reason). Devlet mutlak akıl ve mantıktır ve vatandaşlar ancak devlete hizmet etmekle özgür olabilirler. Hegel Devlet için "Tanrı'nın dünyada yürümesi" veya "nihai sonuç" derdi. Hegel'e göre bu devlet bireye karşı sonsuz hak tanırken, bireyin de görevi devletin bir ferdi olmaktır. Komünizm ve Faşizmin kökleri aynı şekilde Hegelciliktedir.

Russell, Almanya'da, me-

zuniyetinden önce Illuminati cemiyyetine katıldı ve 1832'de Yale'e döndüğünde Alfonso Taft'la birlikte, Almanya'dan aldığı yetki ile, bir son sınıf (senior) cemiyyetini, 14 sınıf arkadaşı ile birlikte kurdu. Bu 15 kişi Kuru Kafa ve Kemikler Cemiyyetinin kurucu üyeleri oldu.

Gizliliğe fevkalade önem veren Kuru Kafa ve Kemikler Cemiyyeti yalnızca Yale Üniversitesinde vardır. Son sınıf öğrencileri, her yıl cemiyyete kabul edilecek aday olarak 15 Junior (üniversitenin üçüncü sınıfı) öğrenciyi seçerler. Bu öğrenciler mezuniyetten önceki yılda cemiyyete bir tekris töreniyle kabul edilirler. Bir söylentiye göre, her öğrenciye 15000 \$ ve bir ayaklı pandül saat verilir. Bu grup bir üniversiteliler arası eğlence grubundan uzak kalarak, mezuniyet sonrasında ülke politikasında egemen olacak gençleri yetiştirir. Cemiyyet üyeleri, hayatları pahasına birbirlerini korumaya yemin ederler. Cemiyyete üye olanlardan bir kaç ünlü kişi: Taft, Harriman, Rockefeller, Goodyear, Sloane, Perkins, Kellogg, Vander-

WASHINGTON

ROOSEVELT

bilt, baba-oğul Bush'lar, Bush'un son seçimlerdeki rakibi Kerry. Bu son seçimlerde, tarihte ilk defa Kuru Kafa ve Kemikler üyesi iki kişi seçimlere rakip olarak girdiler.

1856'dan itibaren Cemiyyet, eski kampüs üzerinde "Mezar" tabir edilen penceresiz bir mabette her Perşembe ve Pazar günü toplanır. İnsanın fani

olduğunu hatırlatan, zaman zaman üçüncü derece toplantılarını andıran bir ritüel ile çalışırlar. Almanca, 'Wer War Der Thor, Wer Weiser, Wer Bettler Oder, Kaiser?' ve "Ob Arm, Ob Reich, im Tode gleich" yazıları mabedin duvarlarını süsler. Illuminati'lerde olduğu gibi, cemiyyete yeni kabul edilenler bir kod adı alırlar.

STRICT OBSERVANCE

Hund ve Altengrochau (Silezya) Baronu Karl Gotthelf, "Stricte Observance Templière" Ritini kurdu. Baron Hund Ocak 1742'de Frankfurt'ta bir Locada tekris edildi. 1752'de Stuart Hanedanından Charles-Edouard Stuart kendisine Tampliye Masonluğunun sırlarını vermiş. 1764 öncesi HundUnwerden'de bir Loca ve Droysich'de bir Şapitr kurdu ve kendini Tampliye Masonluğunun bölge başkanı ilân ederek "Carolus Eques ab Ense" unvanını aldı. 1764 yılında Kohlo Konvanında Stricte Observance, "Régime Ecossais Rectifié" adını aldı.

Rit yedi dereceden oluşuyordu: 1. Çırak; 2. Kalfa; 3. Üstat; 4. İskoç Üstadı; 5. Acemi; 6. Tampliye; 7. Bilge Şövalye. Ritin yaratıcısı Baron von Hund'un sistemine ve efsanesine göre, Tampliyelerin Büyük Üstadı Jacques de Molay'ın ölümü üzerine, Auvergne Bölge Büyük Üstadı Pierre d'Aumont, iki Kumandan (Commander) ve beş Şövalye ile, Operatif Mason kisvesinde, İskoçya'ya sığındı. Orada, Büyük Kumandan (Grand Commander) George Harris ve Şövalyeleri ile tanışarak, Tampliye tarikatını devam ettirmeye karar verdiler.

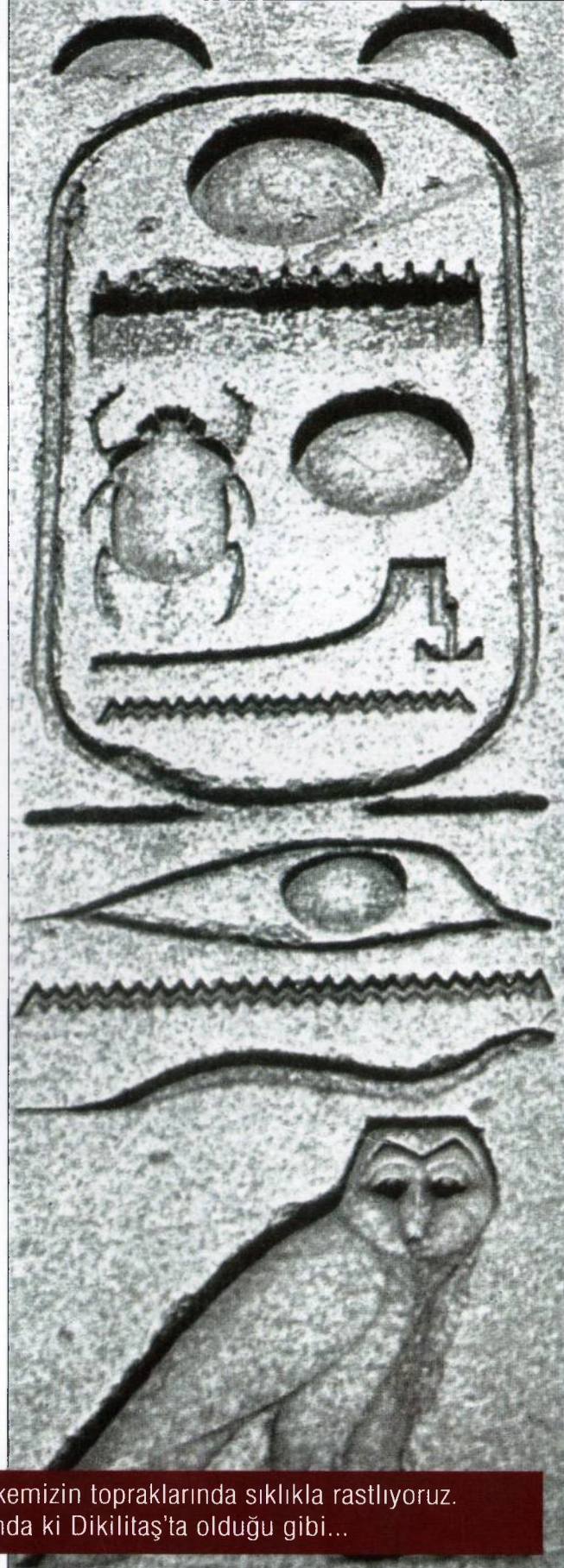
Şövalyeler aforozun neden olduğu takipten kurtulmak üzere, 1313 yılında Aziz Yuhana günü toplanan Şapitr'de, Hürmason olmaya karar verdiler. 1361'de Tampliyelerin Büyük Üstadı tarikatın merkezini Eski Aberdeen kentine götürdü ve o tarihten itibaren, Hürmasonluk kisvesi altında, Fransa, Almanya, İspanya ve Portekiz'de hızla yayıldı.

Bu olaylar "Strict Observance" Riti derecelerinin ana konularıdır. Diğer konular ise, ilm-i simya, sihir ve benzer batıl uygulamalarla ilgiliydi. Ana doktrinlerine göre, her Mason aslında bir Tampliye Şövalyesiydi. Sözde "Gizli Yöneticilerin" inisiye olanlara saklı ezoterik sırlar ileteceklerine dair inanış Rit'in sonunun başlangıcı oldu. Tabidir ki hiç böyle bir sır verilemedi, "Gizli Yönetici" olduğunu iddia edip şövalyeleri 1763'te dolandıran Johnson'u (asıl adı Becker veya Leucht idi) takiben, 1775 yılında Fransız Gugumos Kontu da şövalyeleri tekrar dolandırınca kopan skandal üzerine, zaten 1764 Kohlo Konvanında bölünen rit dağıldı, arada da Zinnendorf Kont'u benzer mitlerle İsveç Ritini kurdu.

*Herşeyi Gören Göz
her kültürde ve
dönemde vardı. Genel
olarak uyanıklığın ve
Tanrının koruyucu
gücünün sembolüdür.*

*Nazar veya kem göz
kültürünün yaygın
olduğu yerlerde
bu tehlikeye karşı
kullanılan bir çeşit
uğurdur. Bizdeki
nazar boncuğu da bu
sınıfa giren
örneklerdendir. El
içinde göz şeklindeki
nazarlıklar Türkiye,
Yunanistan Kuzey
Afrika, Orta Doğu ve
Hindistan'da
kullanılmaktadır.*

*Taşıyanı
kötülüklerden
koruyan üzerinde
Her Şeyi Gören Göz
amblemi bulunan
Kuzey Amerika uğur
parası, Eski Mısır'daki
Horus'un Gözü,
Hindistan'da
Budha'nın Üçüncü
Gözü, Meksika'daki
Şaman inancından
kalma ojo de venado
nazarlığı, nazara
karşı koruyucu
nesnelerin diğer
örnekleridir.*

Herşeyi gören göz'e ülkemizin topraklarında sıklıkla rastlıyoruz.
Sultanahmet Meydanı'nda ki Dikilitaş'ta olduğu gibi...

Herşeyi gören göz

Nedir, ne değildir?

• Derleyen: Cevad Gürer

Göz sembolü, ikonografisi

Gözün sembolik veya ikonografik olarak kullanımının birçok türü vardır. İlk olarak tek başına “göz”ü ele alalım: bu kullanımı çok geniş bir alanı kapsadığı için doğal olarak doğru ya da yanlış yorumları da içinde barındırabilir. Yani, bu şekilde resmedilmiş göz, Tanrı'nın her şeye kadir, kerim ve hayırsever olduğunu ifade ettiği gibi dünyevi anlamlarda kullanılabilir. Sözcüğümü Manly Hall bir çalışmasında Gözün insanın entelektüel gücü olduğunu ve açık bir gözle temsil edildiğini ve sembolik olarak siklop gözü (tepegöz) ile gösterildiğini yazmış. Günlük hayatımızda sıkça gördüğümüz güvenlik şirketlerinin amblemlerinde güvenlik ve korumayı sembolize eden şekliyle de karşımıza çıkabilir.

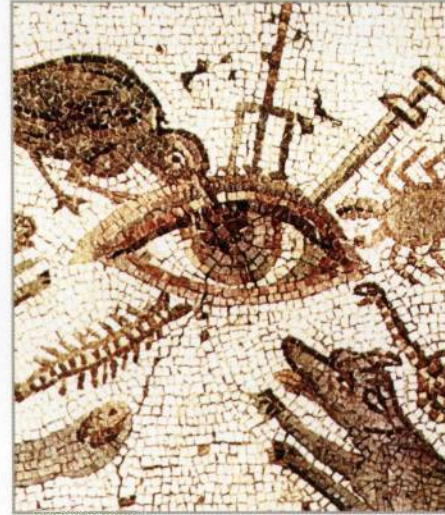
İkinci en çok kullanılan sembol üçgenin içindeki gözdür. Eşkenar üçgen içindeki göz, teslis (üçü bir arada) özelliği olan Tanrıya inan kültürlerde ilahi varlığı temsil eder.

Etrafında ışık hûzmeleri olan bir hâle içindeki göz, vicdanın herşeyi gören gözünü ifade eder. Daha ziyade yoğun olarak Rönesans dönemi sanatında ve erken litografide kullanılmış bir semboldür.

“Hamsa” veya avuç içinde resmedilmiş göz ise Arap ve Yahudilerde kem gözden koruyan, ırak tutan bir tür nazarlıktır. Hamse veya hamış sözcüğü elin beş parmağını ifade eder. Aynı zamanda Hz. Muhammet'in kızı Fatma'nın veya Meriem'in eli anlamına gelir. Arkeolojik buluntular “hamsa”nın Yudaizm'den ve İslam'dan önce de var olduğunu

göstermektedir. Roma sanatında ve Güney Amerika ikonografilerinde de rastlanan hamsanın Masonik bir özelliği bulunmamaktadır.

Piramit içindeki veya üstündeki göz Dolar banknotu üzerinde bulunan önemli bir Amerikan amblemidir. 1783 yılına kadar piramit ile gözü bir araya getiren belgelenmiş bir ilüstrasyon (resim) yoktur. Bir kaç Büyük Loca mühürlerinde kullanılmış olsalar da ne göz ne de piramit hiç bir zaman tek başlarına Masonik sembol olarak kullanılmamıştır.

Antakya Müzesi: Kemgöz (mozaik)

Mason araştırmacılar, masonik sembollerin hakiki anlamını ve menşei anlamak için çoğu zaman eski zamanlara giderek, en önemli kaynaklar olarak gördüğümüz eski mistiklere başvurmuşlardır. Bunlardan bizim en çok bildiklerimiz ise eski Mısır'a ait olanlardır. Hiç şüphe yoktur ki Mısırlı bir prens ve rahip olarak eğitilen Musa bu misterleri gayet iyi bilmekteydi ve bildiklerini İbrani rahiplerine aktarmıştı. Misterlerde sembolle- rin kullanımı önemli ve evrensel- di.

Her Şeyi Gören Göz sembolü dinler kadar eskidir. Kuşkusuz kökleri tarih öncesine, güneşe Tanrı diye tapıldığı günlere ait dinlere dayanmaktadır.

Rig-Veda'da, ki bazı bölümleri 10 bin senelik olup Osiris efsanesinden bile eskidir, Güneş-Tanrı Surya'ya söylenen ilahilerde “Her Şeyi Gören Göz” yer almıştır.

İşte bak yukarılarda öncülük eden Şafağın ışıkları/ Güneş, insanlar (onda) Her Şeyi Bilen Tanrıyı görebilirler/Yıldızlar hırsızlar gibi sıvışıyorlar, gecenin eşliğinde,/Her Şeyi Gören Gözün önünde, ki nuru onun varlığını açıklıyor,kavimden kavime parlak alevler gibi parlıyor.

Bu sembolizma yıllar içinde gelişerek Mısır, Pers ve Yunan felsefesi ve telojisinde yer aldı. Muhtemelen her şeyi gören gözü bize ilk ima eden Osiris efsanesidir. Osiris açık bir gözle temsil edilirdi. Bu hiyeroglif bütün mabet ve mezarlarında mevcuttur. Bu sembol İsraililer tarafından vaad edilen topraklara taşınmıştır ve buna dair referanslar İncil'de başından sonuna yer alır.

Masonik sembol

Her şeyi gören göz sembolü konusunda bilinen en eski Masonik referansa 1772 yılında yayınlanan William Preston'un “Üstat Mason Derecesi Konferansları” nda rastlıyoruz. Preston konferansında Her Şeyi Gören Gözden şöyle bahsediyor: “Çıplak kalbe doğrultulmuş kılıç, adaletin er geç bizi yakalayacağını göstermektedir; düşüncelerimiz, sözlerimiz ve davranışlarımız insanların gözünden saklı kalabilse de, güneşin, ayın ve dahi yıldızların itaat ettiği, kuyruklu yıldızların o müthiş

dönüşlerini gözetiminde yaptığı, insan kalbinin derinliklerine hakim olan ve liyakati ödüllendiren o Her Şeyi Gören Göz'den saklı kalmaz."

Göz hiç bir zaman uyumaz. Bu anlamıyla bazı obediyanlarda Üstadı Muhterem ve Önceki Üstadı Muhteremlerin önlüğünde yer alır. En eski Her Şeyi Gören Gözün yer aldığı önlük, Marquise de Lafayette tarafından el işlemleri yapılmış (aslında bir Fransız Manastırında rahibeler tarafından yapılmıştır) ve Marki tarafından Amerika'ya getirilerek General George Washington'a 1784 yılında hediye edilmiş olanıdır. Bu olay da göstermektedir bu amblem o tarihe kadar masonik bir amblem olarak tanınmamaktadır. Masonik önlüklerin o dönemde ayak bileğine kadar inen deri önlükler olduğunu ve üzerini her hangi bir amblemle süslemenin çok güç olduğunu unutmamamız gerekir. Ancak Spekülatif Masonların sayılarının ve etkilerinin ağır basması ile kumaştan veya başka materyallerden yapılan önlükler kullanılmaya başlanmış ve bundan sonra önlüklerin üzerinde amblemler görülmeye başlamıştır.

Öte yandan Mackey Ansiklopedisi'nde, Her Şeyi Gören Göz'ün dinsel içeriği yanında daha farklı "omniscience" (her şeyi görme ve bilme, gözetme, izleme) kavramlarının bulunduğu, hukuk ve yönetime ilişkin dünyasal anlamlarının da olduğu, sözelimi Kanun'un izleyen ve her şeyi gören, bilen özelliğinden de bahsedildiği, aynı şeyin Devlet için de söz konusu olduğu ifade ediliyor. Eğer ilk Hürmasonların "omniscience" sembolü var idiyse bunun illa da ilâhi bir "omniscience" olması gerekmez" deniliyor. Her Şeyi Gören Göz'ü, ilâhi gözetim sembolü olarak düşündüğümüzde, bu gözetimin amacının insanoğlunun gizlediği suçları yargılamak değil de, gizlediği erdemleri mükâfatlandırmak olduğunu düşünmek daha doğru olur. Her Şeyi Gören Göz'ü, Kardeşimiz Locaya devam etmese de, hastalık veya bir kaza nedeni ile evinde hapis kalsa da veya başka bir yere taşınmış olsa da onu hiç gözümüzden irak tutmamak ve gözetimimiz altında tutmak anlamın-

da Masonik "omniscience" gözetim olarak da kullanabiliriz

Burun kısmında "göz" bulunan Ortaçağ Portekiz gemisi

Dinsel sembol

Her Şeyi Gören Göz 17 ve 18 nci asırlarda çokça kullanılan kültürel ikonografinin bir bölümü idi. Üçgenin içine konduğunda güçlü bir teslis doktriniyi ifade ederdi. Masonik ritüel ve sembolizmanın evrimi bu döneme rastlaması nedeniyle toplum tarafından çok iyi bilinen ve tanınan bu sembolün bir şekilde Masonluğa girmesi pek şaşırtıcı değildir. Belki de 3 rakamının önemi veya çok kullanımı nedeni ile üçgen tercih edilmiştir. Üç derece, Locanın asıl görevlilerinin üç kişi olması, vs gibi...

Göz ve piramit

Piramit içindeki göz sembolünü Amerikan doları üzerinde görmekteyiz. Aslında bu sembol Amerikan Birleşik Devletleri Devlet Mührü'nde bulunmaktadır. İlk bakışta, Amerika Birleşik Devletleri'nin kurucularının birçoğunun Mason oldukları için bu sembolün kullanıldığı akla gelmektedir. Ancak, Masonik Yazar S. Brent

Morris bunun böyle olmadığını, bu düşüncenin komplo teorisyenleri tarafından Masonlar aleyhine kullanıldığını ifade ediyor. Onlara göre, diyor, ABD Devlet Mühründeki sembol Masonların dünyayı yönettiklerini veya "Yeni Dünya Düzeni" ni dünyaya dayattıklarını gösteren şeytani bir işaretir.

Müellif, söz konusu mührü tasarımlaması için kurulan üç komiteden yalnız 1776 kurulan birinci komitede yer alan Benjamin Franklin'in Mason üye olduğunu ve dolayısıyla amblemin tasarlanmasında Masonik etkinin bulunmadığını ifade ediyor. 1782'de Kongre tarafından kabul edilen mührdeki sembolün anlamını o zamanki Kongre Sekreteri Charles Thomson ile Sanatçı Danışman William Barton şöyle açıklıyor: Piramit, kuvveti ve kalıcılığı, üzerindeki göz ise Tanrının Amerikan davasına rehberliğini, davanın koruyucusu olduğunu remz eder.

Her şeyi Gören Gözün, Masonik sembol olarak resmen ilk kullanımı ve tanımlanması 1797 yılına rastlamaktadır, yani Kongrenin bu sembolü kabul etmesinden 14 sene sonrasına. Bunun yanında bu amblemi ilk tanımlayan Thomas Smith Webb'in sembolizması Mührdeki sembol tanımından farklıdır. Kaldı ki, Webb'in tanımlamasında göz üçgen içinde değil yarım bir hâle içindedir.

Çeşitli kültürlerde göz sembolizması

Her Şeyi Gören Göz Masonik sembolizmaya sonradan dahil edilmiştir. 1390 dan 1730 kadar olan dönemde yazılan gotik anayasalarda bu sembolizma görülmemektedir. 18. asrın ikinci yarısında, göz bazen üçgen içinde, bazen bulutlar arasında fakat hemen, hemen her zaman ışıklı hâle içindeki gösterilir. Bu Masonik bir sembol olmaktan ziyade, Tanrının her şeyi bilme niteliğinin artistik (sanatsal) ifadesi olarak anlaşıldı.

Diğer yandan piramit, tamamlanmış veya tamamlanmamış şekliyle, hiç bir zaman Masonik bir

sembol olmamıştır. Tamamlanmamış bir piramit ve göz tamamen bir Amerikan sembolizmasıdır ve tasarımcılarının düşündüğü şekilde yorumlanmalıdır.

Her Şeyi Gören Göz her kültürde ve dönemde vardı. Genel olarak uyanıklığın ve Tanrının koruyucu gücünün sembolüdür. Nazar veya kem göz kültürünün yaygın olduğu yerlerde bu tehlikeye karşı kullanılan bir çeşit uğurdur. Bizdeki nazar boncuğu da bu sınıfa giren örneklerdendir. El içinde göz şeklindeki nazarlıklar Türkiye, Yunanistan Kuzey Afrika ve Orta Doğu ve Hindistan'da kullanılmaktadır. Taşınan kötülüklerden koruyan üzerinde Her Şeyi Gören Göz amblemi bulunan Kuzey Amerika uğur parası, Eski Mısır'daki Horus'un Gözü, Hindistan'da Budha'nın Üçüncü Gözü, Meksika'daki Şaman inancından kalma ojo de venado nazarlığı, nazara karşı koruyucu nesnelerin diğer örnekleridir.

Eski Mısırlılar, göz sembolünü nazarlık olarak kullanmaları yanında yeraltındaki dünyayı yani ölümler ve ruhlar dünyasını görme gücünü de göz sembolü ile ifade etmişlerdi. Bilindiği gibi Osiris ve Isis'in oğlu olan Horus'un güneşi temsil eden sağ gözü beyaz, Ayı temsil eden sol gözü siyahtı. Horus'un kötü kardeşi Seth kavgada kardeşinin sol gözünü çıkarmıştı ama Thoth onu iyileştirmişti. Horus bu gözünü babasına verdi ve bu suretle Osiris yeraltını görebilme yetisine kavuştu. Bu nedenle mezarlara tabutlara ve hatta mumyalara kıymetli taşlardan yapılmış gözler yerleştirilmiştir.

Kaynakça:

1. Masonic Papers Volume Pub. by IV Walter F. Meier Lodge of Research no 281 F&AM Seattle Washington An Address by Raymond J. Brown P.M.
2. Fifty Questions Answered Wbro. Harry Mendoza
3. <http://www.crystalinks.com/allseeingeye.html>
4. <http://www.luckymojo.com/allseeingeye.html>
5. http://freemasonry.bcy.ca/symbolism/all_seeing_eye.html The iconographic eye
6. <http://www.calodges.org/no406/ALLCEYE.HTM> The All-Seeing-Eye on the dollar bill
7. Brent Morris, 33°, <http://www.masonicinfo.com/eye.htm> Eye in the Pyramid

GÖZLÜ SÖZLÜ BİR MEKTUP

• İsmail İşmen

Tesviye'nin 18. sayısında, İsmail İşmen Kardeşimizin derin kültürü ve mizah anlayışıyla yazdığı "göz"le ilgili incelemesini ve mizahi mektubunu burada tekrarlamamızın uygun olacağını düşündük. Tesviye

İki gözüm kardeşim,

Günlerdir gözlerim yolda, mektubunu bekledim, gelmedi, gelmedi. Oturdum, sana birkaç satır yazayım dedim. Gözden ırak memleketlerde göz alıcı o kadar çok uğraşın var ki, bizleri her halde gözden çıkarmış olacaksınız. Ne yapalım, gözümüz yok ama, gelince gördüklerini bize anlatırsın. Ne ise orada göz karartıcı binalar varsın olsun, burada da göz kamaştırıcı güzellikler var.

Hatırlarsın herhalde, geçen yıl sen seyahate çıkmazdan önce Büyükkada'daki o muhteşem baloya gitmiştik... Orasını bir göz önüne ge-

tir, sen o kara gözlü dilbere göz koymuştun, onun gözüne girmek için ne delilikler yapmıştın. Süheylâ ile ben üst kattaki terasta idik, sen ve Leylâ bahçede... ayrı ayrı birer köşede dolaşıyor, sözüm ona sanki birbirinizi görmezlikten geliyordunuz. Önce gözetlemek bana biraz tuhaf geldi, gözden kaybolacaktım, lakin Süheylâ bana "Allah insana göz vermiş, böyle bir gösteri göz göre göre kaçırılmaz" dedi. İster istemez peki dedim. Mehtapta etrafı rahatça görebiliyorduk.

Sen Leylâ'ya yan gözle baktın, o sana göz ucuyla baktı, sen gözle süzdün, onun gözlerinin içi bile

gülüyordu, sen başka gözle baktın, o bunu gözden kaçırmadı, sadece gözlerini yere indirdi, sonra kaldırdı, göz göze geldiniz. Biz olup bitenleri göz kulak olmuş sessizce izliyorduk.

Süheylâ bana "Aralarında bir göz aşinalığı varmış diye duymuştum, ama bunu gözlerimle görmek istiyordum" dedi. O sıralarda ağır bir bulut mehtabı karartı, göz gözü görmüyordu, biz içeri girdik, sizi de gözden kaybettik. Zaten gözetlemekten vazgeçmiştik artık...

Biraz da bugünlerde buralarda olup bitenlere bir göz atalım, sana göz doldurucu havadisler vereyim. Geçen hafta, Göztepede Abdürrezzak Beyle eşi Suzidil hanıma davetli idik, hatırlarsın, Tepegöz Sokağındaki eski tarihi konakta otururlar, muhitin gözdebir ailesi olmalarına rağmen, öyle ortada fazla gözükmezler. Davetin nedeni mutlu bir olay. Aile, gözbebekleri gibi sevdikleri kızları Ayşeyi bir göz dokto-

ru olan Ahmet Beyle baş göz ettiler. Geleneklere çok bağlı bir ailedir Abdürrezzak beyler, damadın kızlarına ne yüzgörümlüğü verdiğini söylemediler, onların deyimi ile "ifşa edilirse imiş göze gelirmiş" ne ise kendi bilecekleri iş, bizi ilgilendirmez, zaten ne verilirse verilsin, gözümüz yok.

Gelinle damadı Ankara'ya göndermezden önce, (zira Ahmet bey orada bir göz kliniğinin baş asistanı imiş), Göz Bağı diye anılan köşkerinde bir ziyafet verdiler. Yemeğin sonunda aşçı kadının meşhur gözenek tatlısı masaya konurken çok gülünç bir olay oldu. Abdürrezzak Beyin oğlu Erol'u bilirsin, çok haşarı bir çocuktur, adeta malın gözüdür, insanın gözünden sürmeyi çalar. Erol kediye mutfaktaki dolabın alt gözüne kilitlemiş, evin aşçısı Esmâ Hatun gözeneklerinin beğenildiğini duyup meyva tabağı almak üzere dolabın kapağını açınca kedi fırlar, korkudan Esmâ hanımın bir gözü çarşambada bir gözü perşembede ciyak ciyak bağırma-ya başlar, ne ise teskin ettiler, neşe ile yemeğimizi bitirdik.

İlginç bir haber daha, Belediye, bazı yollara, trafiğe yardımcı olsun diye "kedigözü" denilen kırmızı işaretleri asfaltın ortasına bir sıra dizi vermiş, gecede parlayınca yolun solu sağı belli olsun diye.. İş görmek isteyen açık gözün biri, bunları gözüne kestirmiş, gözönünde durmasın diye toplayıp bir kenara saklayayım demiş, ama gözü açık, keskin gözlü polis tabii bu olaya göz yummamış, adamı yakalayıp karakola götürmüşler, duyduğumuza göre ona esaslı bir gözdağı vermişler.

Şimdilik hoşça kal, iki gözümün bir teki, mektubunu bekliyorum, yazmazsan gözükme gözüme.

Binlerce selamlar, gözlerinden Öperim.

İsmail Gözcügil

Göze ve Görmeye dair

Göze gelmek, nazar değmek, kem gözle bakılmak anlamına gelir. Bazı hallerde gözün ne de güçlü olduğunu belirten bir deyimdir. Göz kelimesine eklenen bir fiil o kadar çeşitli anlamlar taşır ki...

• İsmail İşmen

Türkçe'miz çok zengin bir dildir. Etimolojik olarak bazı örnekler vermek gerekirse, "göz" ve "görmek" kökünden gelen ne kadar çok sözcük, deyim ve atasözü bulabiliriz. Araştıralım:

Göz, gözcü, gözlük, görücü, görgü, gözleme, gözenek, gözbağı, göz pınarı, göz kuyruğu, tepegöz, görenek, gözde, gösteri, gösteriş, görünüş, görüntü...

Görmek, görüşmek, görünmek, gözükmek, görülmek, gözetmek, gözetmek, gözetlemek, gözlemek, gördürmek, göstermek...

Cesur bir adama "gözü kara" derler, "kara gözlü" gözleri siyah bir dilberdir, "Karagöz" ise Hacıvat'ın arkadaşıdır.

Göz bağı, göze sarılan bir örtü değildir, göz bağı, el çabukluğu ve ustalıklı gerçekte olmayan bir şeyi oluyor gibi göstermektir. Göz bağı bir illüzyonisttir.

Kedigözü, kedinin gözü değildir, yol boyunca yerleştirilen parlak trafik işaretidir.

Göztaşı, gözün taşı değildir, göztaşı mavi renkli bakır sülfata verilen addır.

Eskiden kocaman 25 kuruşluk madeni paralara Manda Gözü denilirdi.

Gözün dağı olmaz ama, insanları korkutmak ya da yıldırma için onlara gözdağı verilir.

Gözün demiri olmaz ama, gemilerin baş tarafında bulunan ve her zaman kullanılan büyük çapa

gözdemiri' dir.

Anne çocuğunu parkta gezdirir, ancak derinlemesine incelemeden okumak anlamında olursa gezdirmenin anlamı değişir. "Masanın üzerinde bir başka gazete var, biraz evvel ona göz gezdirdiğim zaman birbiri ardı sıra üç havadis görmüştüm" (Reşat Nuri Güntekin).

Çok kısa bir zamanda olan bir olay gözü açıp kapayınca kadar gelişir: "Daha ilerde denizin yüzünü allak bulak eden akıntıya benzer bir çırpıntı oluyor, bu çırpıntı gözü açıp kapayınca kadar kesiliyor" (Sait Faik Abasıyanık).

Göz kelimesinin o kadar çok manası var ki; Göz, görme organıdır, bakış demektir, görüş demektir. Göz aynı zamanda delik ve boşluktur, iğnenin gözü, dolabın çekmeceleri veya gözleri, çantanın gözü gibi, Sait Faik Abasıyanık bir köprüden söz ederken "Köprü'nün gözleri karış karış kazılmıştır" deyimini kullanmaktadır.

Göze gelmek, nazar değmek, kem gözle bakılmak anlamına gelir, bazı hallerde gözün ne de güçlü olduğunu belirten bir deyimdir. Göz kelimesine eklenen bir fiil o kadar çeşitli anlamlar taşır ki, bazı örnekler verelim: göze almak, göze batmak, göze girmek, gözden düşmek, gözünü kapamak, gözü tutmamak, gözüne kestirmek, gözünde büyütme v.s.

Öte yandan göz göre göre de-

yimi belli ve apaçık olarak herkesin gözü önünde bir olayın cereyan ettiğini ifade eder. Haldun Taner bir öyküsünde "Geçen hafta göz göre göre daha ucuzunu kacırdım" cümlesini yazmıştır.

Kıskançlık sebebiyle herkesin ilgisini çekmek; göz ile uygulanan bir deyim vardır: Memduh Şevket Esendal bir yazısında "O, dükkânı sana vereyim dedi, ben istemedim. Neme lâzım, bin kişinin gözü üstünde kalacak" demektedir.

Göz ile sevmek bazen birleştirebilir. "Gözünü sevdiğim" okşama, "Gözünü seveyim" rica olarak kullanılır. Gözde, önemli bir kimsenin sevdiği bir kadın ya da benzerleri arasında nitelikleri sebebiyle üstün tutulan, beğenilen, önem verilen kimse veya şey. "O zamanların gözde mesleği kâtiplikti ve şarkıların çoğu Kâtibim türküsü ile biterdi." (Halide Edip Adivar).

Necati Cumalı'nın bir romanından: "Kendi deyişiyle otuzu geçtiği halde isteyenler arasında kendine uygun birisini gözü kesmediği için evlenmemiştir" cümlesi beğenip seçememeyi ne güzel anlatıyor.

Göz ve görmekle ilgili yazılar ve sözler şairlerin mısralarında da pek çok yer tutmaktadır. Bazı örnekler verelim:

*Hem-meclisin olduğum zamanlar
Gözden çıkararak bütün cihanlar
Bir başka cihan olurdu manzûr
Ta'rif olunur mı âlem-i nur*

Muallim Naci

*Şol gözlerim dola dola
Salar beni uzak yola
Dertli halinden kim bile
Yüreği sağ olan kişi*

Yunus Emre

*Sabahtan gittim suya
Dolmadı kovacığım
Göz görmeyince gönül
Katlanır ufacığım*

Karadeniz Türküsü

*Gölgelerin alçaldığı saatler
Gözümüze çarpmış olmalı
Sessiz panik darmadağın eder
adamları
Gece baskını yer yer*

Behçet Necatigil

*Dizimize kara sular inmeden
Gözümüze ak perdeler durmadan
Tepemize kara kuzgun konmadan
Gel bir sefer eyleyelim
Düşelim yollara yollara*

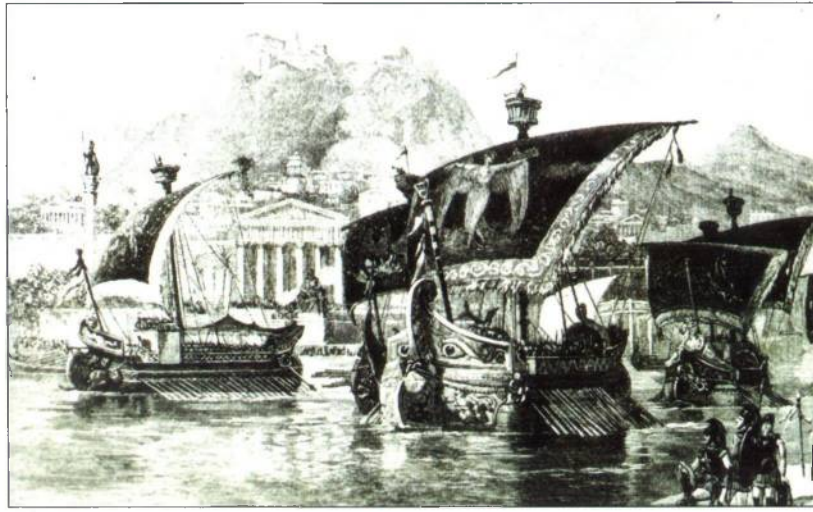
Bedri Rahmi Eyüboğlu

*Göz yumulmakla kor olmaz,
külün altındaki ateş
Ne kadar kalsa bulunmaz hele
bir aç hele eş*

Mehmet Akif Ersoy

*Diriğ itme aman ey nev-nihâlim
meyve-i hüsnün
Bu bir meşhur meseldür göz görür
elbette can ister*

Murad Emri

Jason'un gemisi, Argo

Atasözlerinde göz ve görmek

Türkçe'mizde göz ve görmekle ilgili pek çok atasözü vardır, bunlara ait bazı örnekler verelim:

*Görünen köy kılavuz istemez
Göz bir penceredir, gönüle bakar
Göz var görmek için, akıl var bilmek için
Gözden irak olan gönülden de irak olur
Gözünü tanede olan kuşun ayağı tuzaktan kurtulmaz
Gözün üstünde kaşın var demedim
Görünüşe aldanma
Göz yumulunca kıymeti bilinir
Kör ölür, badem gözlü olur.*

KAYNAKÇA:

- Tesviye, Sayı: 18 - İsmail İşmen • Ana Yazım Kılavuzu, İstanbul 1993
- Türkçe Sözlük. Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu, Milliyet Yayını İstanbul 1992 • E. Kemal Eyüboğlu. Onüçüncü Yüzyıldan Günümüze Kadar Şiirde ve Halk Dilinde Atasözleri ve Deyimler, İstanbul 1975
- All Seeing Eye. New Encyclopedia • All Seeing Eye. Mackey's Encyclopedia • Man Myth and Magic Encyclopedia

Nedim Atilla

Nedim Atilla Kardeşimiz, 1958 yılında İzmir'in Dikili İlçesi'nde doğdu. Ege Üniversitesi Gazetecilik ve Halkla İlişkiler Yüksek Okulu'ndan mezun olduktan sonra, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi'nde sosyoloji yüksek lisansı yaptı. 1979 yılında Milliyet Gazetesi'nde başlayan gazetecilik hayatı, sırasıyla Gazete İzmir ve Günaydın Gazetesi'nde Haber Müdürlüğü olarak devam etti. Daha sonra on yıl Yeni Asır Gazetesi Haber Müdürü ve Yazı İşleri Müdürlüğü yapan Nedim Atilla, halen Akşam Yayın Grubu Ege Koordinatörü ve İzmir Temsilciliği görevlerini yürütmektedir.

Nedim Atilla İzmir Kent Kültürüyle yakından ilgilenmiş, bu konuda muhtelif kitaplar yayınlamıştır.

ESERLERİ

- Tarihten Günümüze İzmir Mutfağı
- Gelişen İzmir (1927-1928 İzmir Fotoğraf Albümü)
- İzmir Posta Tarihi
- İzmir Demiryolları
- Batı Anadolu Zeytinyağı Kültürü
- Vourla
- Urla'da Zamana Tanıklık
- İlkçağdan Günümüze Rakı
- Parşömen
- Gravürler ve Fotoğraflarla Bergama'da Değişim
- Mobolla Karia'dan Cumhuriyete Muğla
- Adabeyi - Ayvalık
- Alaçatı
- İzmir Seferad Mutfağı

Nedim Atilla ayrıca, Bir Varmış Urla, Bornova Anadolu Lisesi'nin 50. Yılı adlı kitapların yayın koordinatörlüğünü yaptı.

“Bir kent ona sahip çıkanlarındır”

• Röportaj: Bülent Şenocak

Bülent Şenocak:

Nedim Atilla Kardeşim, İzmir Kültürüyle ilgilenen ve bu konuda birçok eserler veren bir Kardeşimiz olarak çalışmalarınızı takdirle karşılıyoruz. Kent kültürüne ilginiz ne zaman başladı? Bu konudaki ilk eseriniz ne zaman yayınlandı?

Nedim Atilla:

Bu konuda iki insanın üzerimdeki emeğini anmadan bu soruya karşılık veremem. İlki Prof. Dr. Bilge Umar, diğeri ise Prof. Dr. Şadan Gökovalı Kardeşim. Bu iki hocam yerel kültürlerle olan ilgimi doğru yönlendirdiler. Bir de İzmir ve Ege sevgisi tabii ki. Bir kent ona sahip çıkanlarındır diye düşünenlerdenim ve bu düşüncemi bilen İzmir'in unutulmaz Belediye Başkanı Ahmet Piristina'nın önerisi ile yazmaya başladım bölge-mize ait kitapları. 1977-78 yıllarında Prof. Umar ve Prof. Gökovalı ile tanışmamızdan sonra başlayan ve biriken bilgiler son 6 yılda bu kitaplara dönüştü.

Bülent Şenocak:

Bazı eserlerinizin İzmirli bir işadamların desteğiyle yayınlandığını biliyoruz. Son kitaplarınızdan biri olan Batı Anadolu Zeytinyağı Kültürü de İzmir'in en eski kuruluşlarından biri olan Tariş'in desteğiyle yayınlandı.

İzmirli işadamlarının İzmir kültürüne yaklaşımı sizce yeterli mi? Veya genelleştirerek soracak olursak, İzmirli'lerin Kent Kültürü'ne yaklaşımı nasıl?

Nedim Atilla:

Bu sorunuza olumlu bir cevap vermeyi çok isterdim. Ama ne yazık ki, bu girişimler çok sınırlı. İzmir'de Yaşar ve Akgerman Aileleri ne yazık ki bu alanda da yalnız kalıyorlar. Son dönemde 5 kitabımızı birlikte yayımladığımız Sayın Nezi Öztüre de örnek alınması gerekenlerden. Aslında İzmirli kentlerinin kültürüne en çok sahip çıkanlar belki de. İzmir Büyükşehir Belediyesi Kent Kütüphanesi'nden yayımlanan 50'ye yakın kitabın hemen tükenmesi bunun göstergesi. Ama İzmirli'lerin kent kültürüne sahip çıkışları ne yazık ki işadamları arasında aynı ölçüde değil. Belki de işadamların örgütlerinin sahip çıkmasını beklemek gerek.

Bülent Şenocak:

Kitaplarınıza bakıldığında İzmir ve Ege Kültürü altında üç kategori görünüyor; İzmir tarihi ile ilgili olanlar, İzmir'in çevre ilçeleri ile ilgili olanlar ve yeme içme kültürü ile ilgili olanlar. Sorularına ilk olarak İzmir Tarihi ile ilgili olanlardan başlayacağım. İzmir Demiryolları Tarihi

ve İzmir Posta Tarihi adlı iki eseriniz yayınlandı. İzmir Demiryolları Tarihi ve İzmir Posta Tarihi adlı eserlerinizde yer alan konular için den okurlarımıza çarpıcı gelecek bazı şeyler söyleyebilir misiniz?

Nedim Atilla:

Bu iki kitap da kendi alanlarında yazılmış ilk kitaplar olma özelliği taşıyorlar. Hem demiryolları, hem de posta tarihi açısından İzmir önceliklere sahip ve bir ilkler kenti. Osmanlı İmparatorluğu'ndaki tüm demiryolu hareketleri (Hicaz, Rumeli, Anadolu-Bağdat) incelenmiş, önemli araştırmalara konu olmuştur da, ilk demiryolu hattı olan İzmir-Aydın Temdidi Demiryolu Hattı üzerine çalışmalar derli toplu yayınlanmamıştır. İzmir Demiryolları adlı kitabımız, Osmanlı'nın son dönemlerinden, Cumhuriyet'in gerçekleşti-receği devletleştirmelere kadar olan yaklaşık 80 yıllık bir döneme ışık tutuyor. İzmir Posta Tarihi (1841-

2001) ise Batılı gezginlerin İpek Yolu'nun bittiği limanlardan birisi olarak niteleyip, "esrarlı şark"ı tanımak için yola çıktıkları kent olan İzmir'e posta ve filateli penceresinden bir bakış içeriyor.

Bülent Şenocak:

Gerçekten de yayımladığınız eserlere bakıldığında hepsi, türünde ilk denilebilecek kitaplar. "Batı Anadolu Zeytinyağı Kültürü-Ege'den Yemek Tarifleriyle" adlı kitabınız da bunlardan biri. Kitabınızda, "Nuh Tufanını anlatan kutsal kitaplardan beri var zeytin ağacı... İnsanoğlunun, Akdeniz çanağında yarattığı uygarlığın temelinde ise zeytinyağı var öncelikle..." diyorsunuz. Zeytin ve zeytinyağının tarihteki yerinden söz edebilir misiniz?

Nedim Atilla:

Bu cevabı ben değil de, İzmirli hemşerimiz Homeros versin isterse-

niz. "Ne zaman ki tüm insanlar arasında mutluluk vardır; ne zaman ki evlerde sıra sıra oturan konuklar, yanı başlarındaki masalar ekmek ve et doluyken bir ozanı dinleyebilir ve bir saki ağzına kadar dolu kâselerden şarap getirip onların kadehini doldurur, bu benim gönlüme göre en iyisidir..." Homeros Melesigenes (İzmirli Homeros)- Odysseia-9... Antik çağın önemli ürünleri sayılırken, "Yunanistan, ekmek için arpa, yeri doldurulamaz zeytinyağı için zeytin, bol şarap için de üzüm ürettiyordu" deniliyordu. Melesigenes Homeros, yani İzmirli Homeros, Odysseia'nın birinci cildinde, bir şölen sofrasını şöyle anlatıyordu: "Bir hizmetçi kız, güzel bir altın sürahidin gümüş bir tasın içine, konukların ellerine su döktü, önlerine oymalı bir masa çekti. Yaşlı bir kâhya kadın ekmeği uzattı, birçok meze ekledi ve evde ne varsa tatmaları için teşvik etti. Bir hizmetçi, şarap doldurmak için sık sık yanlarına uğruyordu..." "Çiftçilik" adlı kitabı ile tanıdığımız Romalı Cato ise, (ki asıl işi askerlik ve politikacılıktır) kitabının 5. cildini neredeyse tamamen bir "Aşçıbaşı Cato ustanın reçeteleri" diye adlandırabileceğimiz yemek tariflerine ayırmıştır. Bu cildin ilk yemek tarifi zeytin ve zeytinyağı ile ilgiliydi. Homeros, İlyada'yı yazarken, zeytin tarımı bin yaşını aşmıştı. Klasik antik çağ ziyafetlerinde salamura içinde servis edilen zeytinler, bazen de buradaki ne benzeyen mezeler olarak sunulurdu. Dört kişilik bir zeytin mezesi tarifinde 60 ml. zeytinyağı, 60 ml. kırmızı şarap sirkesi, 120 gr. siyah zeytin, 120 gr. yeşil zeytin, bir tatlı kaşığı tepeleme kıyılmış rezene yaprağı ya da ince küp biçiminde doğranmış rezene kökü, 2 tatlı kaşığı sedef otu, 2 tatlı kaşığı da taze kıyılmış nane bulunuyordu. Mezenin yapımında iri iri doğranan zeytinlerin, üstlerine sirke ve zeytinya-

ğı dökülmesi, otların ise ince ince (bugün Batı Anadolu'da aynen olduğu gibi) kıyılarak karışıma eklenmesi, hazırlanan mezenin de, ağız sıkıca kapanabilen bir kavanoza konulması ve üzerine biraz da zeytinyağı dökülmesi öneriliyordu. Bu aşamada da yenilebilecek durumda olan meze için günümüzün yazarları, "Birkaç gün marine edilirse daha iyi olur, öyle lezzetli ki, bundan daha uzun süre saklayabilmiş değilim. Pita ekmeğiyle veya feta gibi sert bir koyun peyniriyle deneyebilirsiniz" diyorlar. Akdeniz'in en lezzetli balıklarından biri olarak nitelenen köpek balığının pişirildiğinin önerildiği, İ.Ö. 350'den kalma bir tarifte ise, balığın pişirilmesinde zeytinyağının ne kadar önemli olduğu ortaya konuluyor.

Bülent Şenocak:

Zeytinciliğin ülke geleceğindeki önemini, Mustafa Kemal Atatürk'ün çok önceleri kavradığından söz ediyorsunuz. Fakat sonradan aynı önemin gösterildiğine inanıyor musunuz?

Nedim Atilla:

2000'li yıllara artık geçen yüzyıl diyebiliriz. Gerçekten de biz ülke olarak zeytinyağının farkına 21. yüzyılda yeni yeni varabiliyoruz. Küreselleşmeye karşı elimizdeki önemli güçlerden birinin zeytinyağı olduğunu düşünüyorum. Atatürk, Bornova, Edremit ve Gemlik'te birer zeytincilik araştırma enstitüsü kurduracak kadar geleceği görebilmiş bir kahramandı. Ne yazık ki, diğer tarımsal ürünlerde de onun sözünü dinlemedik.

Bülent Şenocak:

"Tarihten Günümüze İzmir Mutfağı" kitabınızda yöre mutfaklarında Girit etkisinden de söz ediyorsunuz. İzmir Mutfağı, Girit Mutfağından bu derece etkilenmiş

midir? Kendine has bir mutfacı yok mudur?

Nedim Atilla:

Anadolu, binlerce yılın uygarlık izlerini taşıyan bir coğrafya. Zengin coğrafyamız çevresinde bulunan ve geçmişleri binlerce yıl öncesine dayanan uygarlıklar yaşamın birçok alanında olduğu gibi, mutfakta da etkili ve belirleyici olmuş. İzmir'in çok renkliliği, çok dilliliği mutfaklarına da yansımıştır. Elbette 1923 Mübadelesi'nden sonra İzmir'e yerleşen Giritliler de, başka yerlerden gelen göçmenler gibi kendi mutfaklarını yaşatmışlardı. Girit'in bugünkü mutfaklarında görülen birçok etli yemek türünün, halen ülkemizin Konya bölgesinde yenilen yemeklere benzemesini rastlantı olarak açıklamak mümkün değil. 17. yüzyıldan itibaren Girit'in Kandiye (bugünkü başkent Heraklion) kentine Osmanlı yönetimi çok sayıda Konyalıyı göndermişti. Doğal beslenmelerinde etin büyük rol oynadığı Konyalıların yanlarında getirdikleri kuzu, keçi ve dana eti yemekleri bugün de adada yaşıyor. Hanyalılar da, Konyalılar gibi "etli ekme" yemeği çok seviyorlar. Girit'ten Anadolu'ya tersine göç 19. yüzyılın sonlarında başlamış, 1923'teki "mübadele" antlaşmasıyla da yüz binlerce Türk ile Rum yer değiştirmişlerdi. Giritliler, başta ot yemekleri olmak üzere çok sayıda özgün yemeği yanlarında getirmişlerdi. İzmir mutfaklarında en etkili bölgenin Girit olduğunu söyleyebilirim.

Bülent Şenocak:

Muğla, Urla, Bergama, Ayvalık derken, son olarak da Alaçatı kitabınız çıktı. Alaçatı kitabınızda, Alaçatı'nın bugün ülke ve hatta dünya çapında bir şöhrete sahip olmasında emeği geçen kişileri de ele almışsınız. Kitabınızda adları geçen, Alaçatı'nın bugünlere gelmesinde büyük rolü olan Alaçatı

Koruma Derneği Başkanı Şevki Figen Kardeşimiz ve rahmetli eşi Leyla Figen Hemşiremiz ile Ersen Tepeci Kardeşimizin yaptıklarından kısaca bahsedebilir misiniz ?

Nedim Atilla:

Bugün Alaçatı korunarak gelişiyorsa Alaçatı Koruma Derneği'nin faaliyetleri çok önemlidir. Derneğin ilk iki başkanı olan Şevki Figen ve Ersen Tepeci Kardeşlerimiz ile rahmetli eşleri Leyla Figen ile Maria Tepeci Hemşirelerimizin rolleri çok büyüktür. Alaçatı kitabını hazırlarken bu insanları anmasak kitabımızda çok büyük eksiklikler olacaktı. Onların yaptıklarının yanında bizim yazmamız sadece kadirbilirlik olarak değerlendirilmeli. Yaptıkları gerçekten de övgüye değer işlerdi ve biz de onların bu başarısına tanıklık etmeye çalıştık.

Bülent Şenocak:

Değerli kardeşim. Size yetişmek çok zor. Bir kitabınızın etkinlikleri henüz sürerken, bir yenisi çıkıyor. Sormamda bir sakınca yoksa şimdi sırada ne, daha doğrusu neler var?

Nedim Atilla:

Bu yıl içinde İzmir'in tanınmış bir ailesinin kitabını yayımlamış olacağız. Sırada başka ailelerin öyküleri de olacak. Elimize yapışan ama tamamlamak için çok uğraştığımız iki işten biri İzmir Levanten Mutfacı, diğeri ise Ver-ye-Karaferye-Kayalar Mübadilleri'nin öyküsü. 2006 sonunda da "Foçateyn" adlı kitabımızı yayımlamış olmayı planlıyoruz. Halen bir gazetenin yöneticiliğini yaptığımız için ancak tatillerde ve geceleri çalışarak sürdürüyoruz çalışmalarımızı. Önemli hayallerimden biri de Şadan Gökovalı kardeşimizin keyifli yaşam öyküsünü bir kitap haline getirebilmek... Teşekkür ederim.

İzmir Vadisi'nde Mason Haftası Etkinlikleri

TESVİYE

“Masonluk ve Sanat”

İzmir Vadisi'nde, yaklaşık 30 yıldır düzenli olarak kutlanmakta olan Mason Haftası, 12-15 Aralık 2005 tarihleri arasında İrfan Locası'nın ev sahipliğinde kutlandı. Etkinliklerinin ana teması “Masonluk ve Sanat” idi.

İrfan Locası Üstadı Muhterem'i Salim Arslanalp ve Loca Kardeşlerinin üstün gayretleriyle hazırlanan programın ilk gününde İzmir Vadisi Hemşireleri Karma Sergisi'nin açılışı vardı.

Sergide satılan eserlerin geliri, İzmir Beyaz Eldiven Derneği'nin burs fonuna bırakıldı. İzmir Vadisi Kardeşleri'nin büyük bir ilgi gösterdiği sergide Amber Haciraifoğlu, Ayla Aydınç, İnci Tarakçıoğlu, Joslyn Benveniste, Matilda Strugo, Mukadder Damargüç, Nazan Zühal, Nihal Gürkaynak, Rabia Çolak, Roza Çikurel, Selda Şenocak, Stella Arditti, Sümer Erdinç, Şeniz Özay, Şükran Öncüer, Yase-min Erkul Hemşirelerimizin ikişer eseri sergilendi.

Serginin bir ilginç yanı da, hemşirelerimizin eserlerinin yanı sıra, Ercüment Tahtakıran Kardeşin, İngiltere'den, sadece masonlukla ilgili müzayede yapan bir internet sitesinden satın aldığı ve İzmir Vadisi'ne hediye ettiği, 9 Haziran 1855 tarihli “Cassell's Illustrated Family Paper” gazetesinin, serginin girişine konulan bir panoda sergilenmesiydi. Gazete ve Yavuz Selim Ağaoğlu Kardeş tarafından düzenlenen açıklama büyük ilgi gördü.

Mason Haftası'nın ikinci günü İzmir Vadi Binası C Mabedi'nde

Önceki Büyük Üstat Demir Şavaşçın, “Mason Haftası” etkinliklerine emek veren Hemşirelerimize ödül verirken.

hemşirelere ve konuklara açık olarak düzenlenen toplantının birinci bölümünde, Nedim Atilla Kardeş tarafından “Batı Anadolu Medeniyetleri ve Sanat” konulu bir konferans verildi.

Daha sonra Ali Cenk Eyitemiz'in organize ettiği, Bariton Altuğ Dilmaç Kardeşimizin, Piyanist Demet Eyitemiz Hemşiremizin, Viyolonsel Simin Saygı ve Soprano Aytül Büyüksaraç'ın sundukları ve balerin Pınar Çatkın ile ballet Gökhan Yüksel'in bale gösterisiyle süsledikleri müzik dinletisi ayakta alkışlandı. Hafta içinde İz-

mir vadi binasında ve Karşıyaka şube binasında yapılan ritüelikle toplantılarda Murat Tuncay, Mustafa Besimzade, Üner Birkan, Serhat Demirel, Ali Cenk Eytemiz, Ümit İşgören Kardeşler haftanın konusuyla ilgili konferanslar sundular.

Mason Haftası, Şevki Figen Kardeşin moderatörlüğünü yaptığı, Avram Ventura, Metin Gözen, Fahri Sever ve Mehmet Daldal Kardeşlerin panelist olarak katıldığı, “Masonluğun Toplumla İletişiminde Sanat Boyutu” konulu bir panelle sona erdi.

ARAŞTIRMA

Nat King Cole

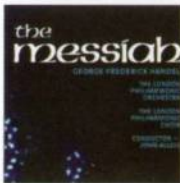
*King Cole Kardeş
ABD'de televizyona şov
yapan ilk Afrika kökenli
Amerikalı olmuştur.*

Sir Robert Gordon Menzies

*Avustralya Genel Valisi Sir
Robert Gordon Menzies Kardeş,
Fransa'da konuşlanmış olup
1940 yılında Alman istilasından
kaçan İngiliz birliklerini Dunkirk
limanından, İngiltere'ye
taşıyarak destan yazan küçük
teknelere vakfedilmiş 681
numaralı "Hearts of Oak"
Locasına, kendi valilik sancağını
hediye etti.*

George Frederick Handel

*George
Frederick Händel
Kardeş'in "Messiah"
oratoryosu ilk defa
Londra'da
23 Mart 1775
tarihinde halka
sunuldu.*

Albert Sax

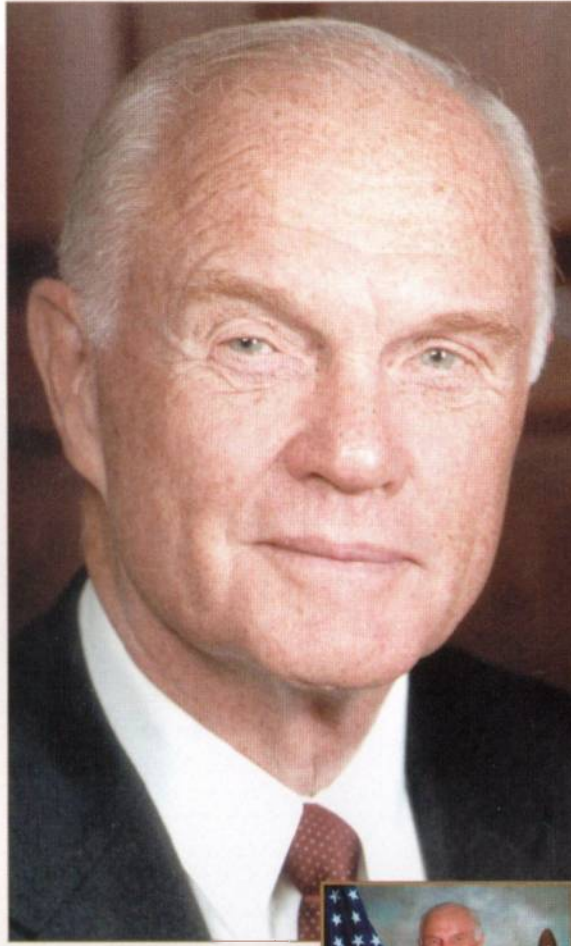
*Müziyen
Albert Sax
Kardeş,
saksafonu
icad etti.*

Masonluğa en uzun hizmet

Charles McCue
Kardeş 14
Haziran
1756'da Kuzey
İrlanda'da
doğdu, 18
yaşında
Masonluğa
kabul edildi.
Kanada'ya
göçmen olarak
giden Charles
Kardeş,
Ontario'da,
68 numaralı St
John's Locasına
katıldı. Ölüm
tarihi olan
5 Mayıs
1870'de,
neredeyse 95
yıllık bir
Masondu.

John Glenn

Astronot John Glenn
Kardeş, 77 yaşında
"Discovery" uzay
mekiği ile ikinci kez
uzaya gitti.

Ünlü kâşifler

Ferdinand
Magellan,
Christopher
Colombus,
Vasco
da Gama ve
Bartholome
w Diaz'ın
dördü de
Portekiz'de,
Yeni
Tampliye
Şövalyeleri
cemiyeti
üyeleriydiler.

Magellan

Colombus

Walter Schirra

Astronot Walter
Schirra Kardeş 7
sayılı Apollo
uzay gemisinin
kumandanyken,
beraberinde
uzaya Locasının
bijularını
götürdü.

Franz Von Liszt

Ünlü
bestekâr ve
piyanist
Franz Liszt
Kardeş ilk
konserini 11
yaşındayken
verdi.

Oscar Wilde

Eşcinsellikle
suçlanarak üç
yıl hapis
yatan Oscar
Wilde Kardeş,
Paris'e
giderek
Sebastian
Melmoth
adıyla yaşadı.

Al Jolson

Sahne sanatçısı, şarkıcı, Al
Jolson Kardeş, ilk sesli film olan
"Jazz Singer" in başrolünde
oynadı.

ABD Başkanları

Bu sayımızda 1938 yılında tedavüle çıkan A.B.D. Başkanları serisinden bahsedeceğiz. Önce bu seriyi inceleyelim.

Birçok kişi tarafından sanıldığı gibi Başkanların hepsi Mason değildir. Hatta 6 cents değerindeki pulda görülen John Quincy ADAMS Mason aleyhtarı bir kişiydi. J.Q.Adams birçok gazetede ve dergide Mason aleyhtarı yazılar yazardı.

Bu pul serisi Başkanlar serisi diye adlandırıldığı halde ilk pulda (1/2 c) Benjamin Franklin'i görüyoruz. O, başkanlık yapmadığı halde Amerika Birleşik Devletlerinin kurulmasında çok çaba sarfettiği, yoğun diplomatik faaliyetlerde bulunduğu, büyük bir bilim adamı olduğu ve A.B.D. Bağımsızlık beyannamesinin hazırlayıcılarından olduğu için bu seride en başta yer almıştır. Bu çok güzel bir vefa örneğidir.

Benjamin Franklin 24 Haziran 1731 de Saint John's Locasında tekris oldu. Pensylvania Büyük Locası Büyük Üstatlığı görevinde bulundu.

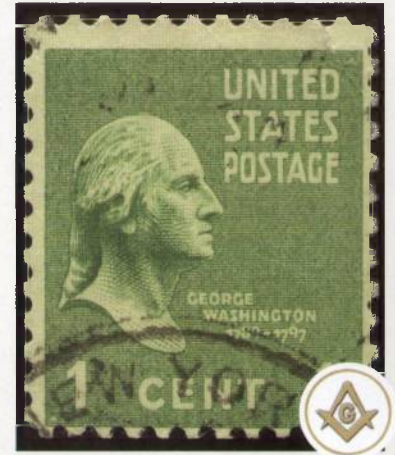
* Serinin 3. pulu ise (1- c) George Washington'un eşi Mrs. Martha Washington'a aittir. Martha Washington eşinin en büyük yardımcısı olması sebebiyle bu seride onurlandırılmıştır.

* Benim koleksiyonumda ki seri damgalı seridir. Ancak bu serinin damgalısı da oldukça değerlidir. Dikkat edilirse seri 32 puldan oluşmaktadır. Uzun damgalı serilerin fiyatları zaman içinde daha fazla yükseliyor. Diğer yandan serinin sonunda 1, 2, 5 \$ lık pullar var. Bu serinin tedavüle çıktığı tarihlerde 1 ons altın 40 \$ civarındadır. Bu gün ise 1 ons altın 540 \$ dır. Serinin çıktığı tarihte altın fiyatı üzerinden hesap yapılırsa serinin son üç, 3 pulu toplamı (8 - \$) 1/5 ons altın değerindedir. Bu günki fiyatlarla bu da 100 \$ lık bir değeri ifade eder.

Seride 1 cent değerli pul George Washington'a aittir. G.WASHINGTON 4 Ağustos 1753 tarihinde Fredericksburg Locasında tekris oldu. Alexandria Locasında Üstad-ı Muhteremlik yaptı. Virginia Locası şeref üyeliğine seçildi.

Benjamin Franklin
Mason'du ama Başkan değildi...

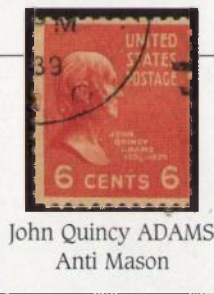

George Washington

Washington'un eşi
Mrs. Martha

1 1/2 - 2 - 3 - 4 - 4 1/2 CENTS

John Quincy ADAMS
Anti Mason

5 - 6 - 7 CENTS

8 - 9 - 10 CENTS

5 cents değerli pul James Monroe'ya aittir. J.Monroe 17 yaşında Williamsburg Locasında tekris oldu.

7 cents değerli pulda Andrew Jackson görülmektedir. A.Jackson'un tekris olduğu tarih ve Loca bilinmemektedir. Ancak Tennessee de Nashville locası üyesi olduğu, 1822-1823 yıllarında hem Başkanlık hem de Tennessee Büyük Locası Büyük Üstatlık görevlerini beraberce yürüttüğü bilinmektedir.

11 cents değerli pulda James K.Polk yer almaktadır. J.K.Polk 4 Eylül 1820 de Tennessee de Columbia Locasında tekris oldu. 1 Mayıs 1847 de Smithsonian Institute'ün temelini atan başkandır.

15 cents değerli pulda James Buchanan'ın resmi görülmektedir. J.Buchanan 24 Ocak 1817 de Pennsylvania da Lancaster locasında tekris oldu. Pennsylvania Büyük Locası Büyük Üstat yardımcılığı görevinde bulundu.

17 cents değerli pul Andrew Johnson'a aittir. A.Johnson Tennessee'de Greenville locasında tekris oldu.

20 cents değerli pulda James Garfield'i görüyoruz. J.Garfield 22 Aralık 1864 te Magnolia Locasında tekris oldu.

25 cents değerli pulda William Mackinley var. W.Mackinley 1865 yılında Virginia da Winchester Locasında tekris oldu. Mason oluşunu şöyle anlatır. " İç savaşta hapisanede görevli bir kişinin her iki tarafın mahkumlarına eşit muamele eden birini tanıdım. Kendisi ile konuştum. Bana BEN HER İNSANI KARDEŞ BİLİRİM. ZOR DURUMDA OLANLARA YARDIM ETMEK GÖREVİMDİR. ÇÜNKÜ BEN MASONUM dedi. Bunu uzun uzun düşündüm ve sonra Winchester Locasına gidip Mason olmak için müraaatt ettim"

30 cents değerli pul Theodor Roosevelt'in resmini taşıyor. T.Roosevelt 24 Nisan 1901 de New York ta Matinecock Locasında tekris oldu.

50 cents değerli pul William Howard Taft'a ayrılmış. W.H.Taft 18 Şubat 1909 da Ohio da Ohio Büyük Locası Büyük Üstadı tarafından tekris edildi.

2 \$ değerli pul Warren Harding için basılmış. W.Harding 28 haziran 1901 de Ohio'da Marion Locasında tekris edildi.

Bu tarihten sonraki Başkanlar

arasında da birçok Mason Kardeşi-miz var. Ancak A.B.D. Posta idaresi henüz 1938 den sonraki Başkanları toplu halde içeren bir Başkanlar serisini tedavüle çıkarmadı.

EL NO.: 1

Kuzey

♠ 542
♥ 2
♦ A1053
♣ 97532

Batı

♠ DV107
♥ AR98
♦ V8
♣ D108

Doğu

♠ 986
♥ DV1065
♦ 5
♣ ARV6

Güney

♠ AR3
♥ 743
♦ RD7642
♣ 4

Her iki taraf zonda,
dağıtan Güney...

Güney	Batı	Kuzey	Doğu
-	-	-	1 ♥
2♦	4♥	5♦	P
P	X	P	P
P			

Çıkış kâğıdı: ♥ A, devamı: ♠ D

Lövelerimizi sayalım: Elde: 6 koz + 2 ♠; yerde: 2 ♥ çakası = 10. 11'ci löveyi ancak üzerine kayıp ♠'imizi atabileceğimiz 5. ♣'i sağlayarak yaratabiliriz, bunun için de yere 4 kere girebilmek gerekli (elden ♣'e 3 kez çakmak ve sonuncu ♣'in üzerine kayıp ♠'imizi atmak için). **Oyun:** 3. lövede elden ♣ oynayarak ♠ dönüşünü alın ve ♦ 10'u geçirmek üzere V'ye empas yapın, ♣ oynayıp elden çakın, ♥ çakarak yere geçin, tekrar ♣'e çakın, ♥'e çakın, 4. ♣'e elden çakın, ♦ As'la rakibin son kozunu alırken yere geçin ve 5 ♣ üzerine kayıp ♠'i atın. Bu oyun tarzı ile ♦ Valesine empas tutmadığı takdirde bir yerine 2 batıyorsunuz, ancak empas tuttuğunda kontratınızı yapıyorsunuz.

EL NO.: 2

Kuzey

♠ V1098
♥ 865
♦ 843
♣ D74

Batı

♠ 5
♥ ARDV109
♦ RV10
♣ AV10

Doğu

♠ 4
♥ 42
♦ 97652
♣ 98632

Güney

♠ ARD7632
♥ 73
♦ AD
♣ R5

Doğu - Batı zonda,
dağıtan: Güney

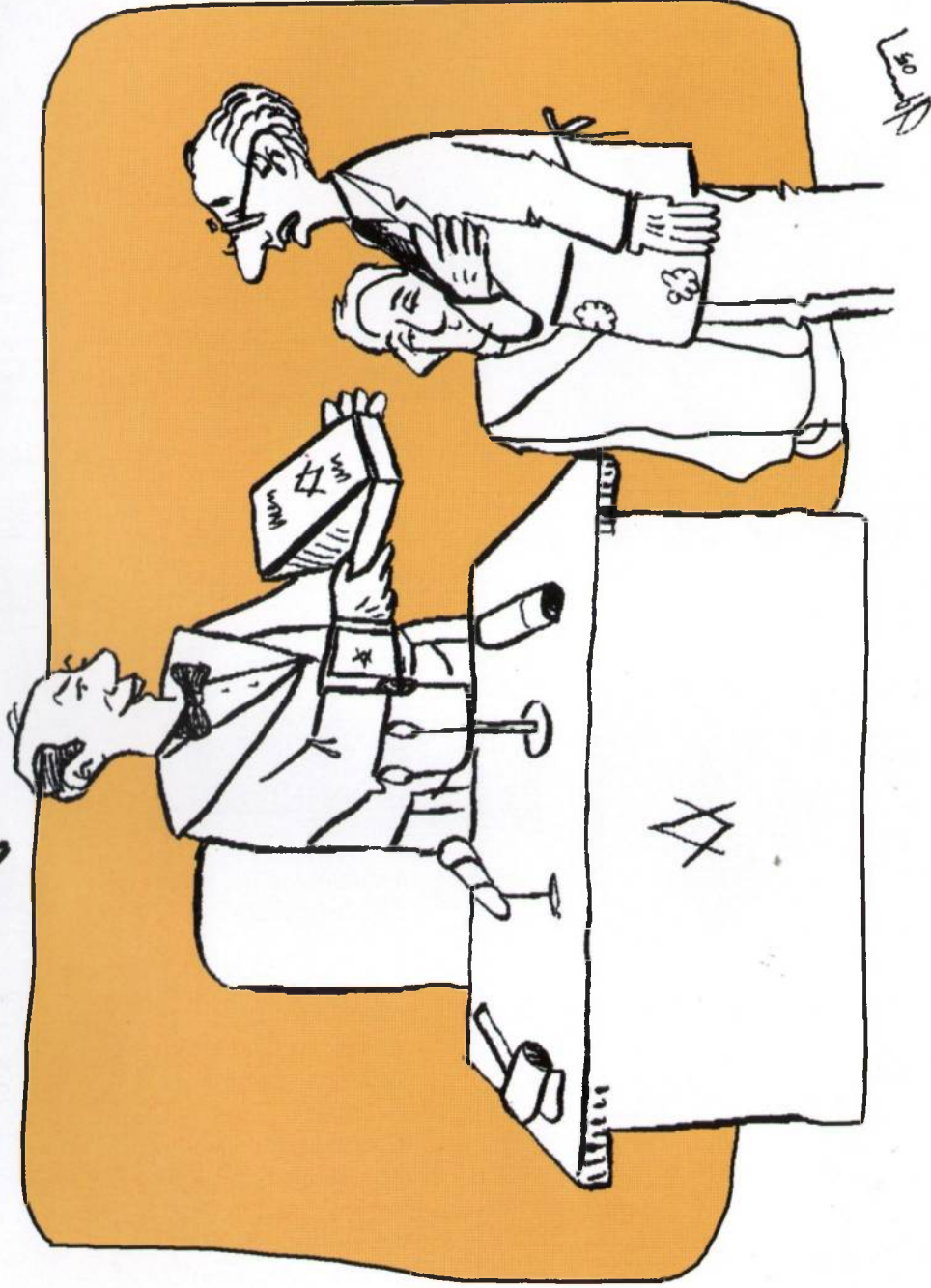
Güney	Batı	Kuzey	Doğu
-	2 ♥	P	2 SA
4 ♠	X	P	P
P			

Çıkış kâğıdı: ♥ D

Kuvvetli 2 ♥ açılışından dolayı ♦ R ve ♣ A'nın Batıda olduğunu biliyorsunuz. 3. ♥'e çakın ve A ♠ ile kozları bitirin. Elden ♣5'i D'a doğru oynayın. Batı A koyarsa 2 ♣ yaparsınız, bu nedenle küçük oynaması gerekir. Şimdi geri kalan kozların tümünü çekin. Son kalan 3 kâğıt şöyle: Elde: ♣ R ve ♦ AD; yerde: ♣ 7 ve ♦ 84. Batı Karo R'sını tek bırakmak için ♣ A'ı tek bırakmak zorunda. (♦ RV - ♣ A) Şimdi ♣ R'yı oynayın. Batı A'la alıp AD'a doğru ♦ oynamaya mecbur. (Strip Squeeze)

SEVGİLİ K.: İN VERDİĞİNİZ
MÜKEMMEL KONFERANS İÇİN
BUGÜNÜN ANISINA LOCAMIZIN
PLAKETİNİ SİZE ARMAĞANI ETMEK
İSTİYORUM

EYVAH! "EVİMİZİN EN GÜZEL KÖŞESİ"
KONUSUNDA GENE HANIMIMLA
BİRBİRİMİZE GİRECEĞİZ.

SYNOPSIS SYNOPSIS

Cover

Grand Master
Asım Akin.

P.6

General Assembly,
Masonic ball, press
releases

P.8

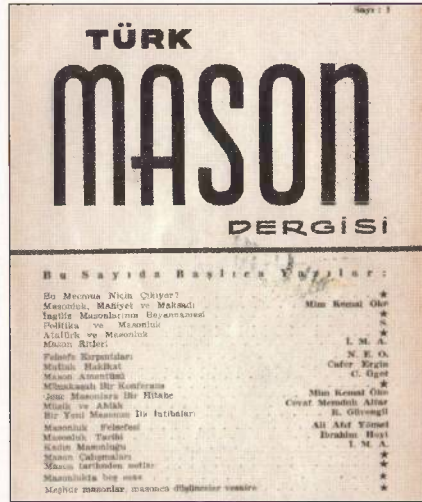
Interview with Grand
Master Asım Akin.

P.12

New musical
album by Bro.
Tuluyhan
Uğurlu:
*Istanbul, Center
of the World..*

P.14

An article from a
Masonic magazine
published 55 years
ago - it could be
adapted to our
today's actuality.

P.16

Houdini's
Masonic Bible.

P.17

News from the
American Canadian
Grand Lodge in
Germany - The
Grand Lodge of New
Zealand is sponsor-
ing a project in
Antarctica - Baden
Powell caravan in
England.

P.18

On Freemasonry,
by Michael Walker,
Grand Secretary of
the Grand Lodge of
Ireland.

P.19

Book review -
Atobiography by
politician Orhan
Birgit (political mis-
conceptions on
Freemasonry).

P.20

Mozart's 250th
anniversary, his life,
music, masonic
pieces, his other
Masonic Opera: *Die
Entführung aus den
Serail* (Kidnapping
from the Seraglio).

P.32

Dervish
Freemasons. From
Cassell's Illustrated
Family Paper
(1855).

P.34

History of the Grand Lodge of Hungary.

P.36

The Schaw Statutes.

P.38

USA President and Grand Master Harry Truman's life had been saved by the sacrifice of another life: that of Bro. Leslie Coffelt, policeman.

P.44

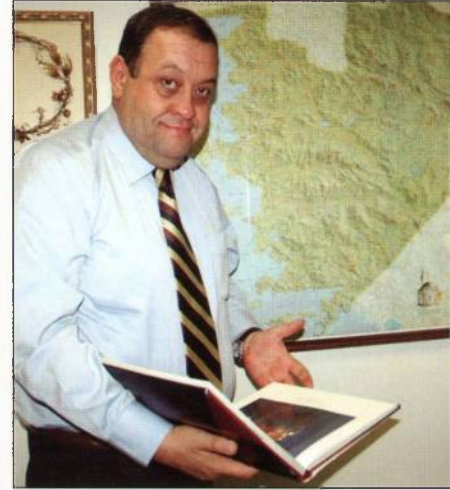
The masonic effort in rebuilding the Dresden Cathedral. Dresden had been fire bombed at the end of World War 2 by the British and American Air Forces. 130000 civilians perished, more than the figures of Hiroshima or Nagasaki. In 1993 restoration works on the Cathedral were started, funds were collected by a Masonic fund headed by Grand Master, the Duke of Kent. A monument had been erected in England for British pilots lost in combat during WW2. The rebuilt Dresden Cathedral is a monument to the civilian lives lost during the bombardments. *Freemasonry Today*, No. 35.

P.46

Two of the secret societies that complot theorists try to link to Freemasonry: Skulls and Bones and Strict Observance.

P.48

Symbolism: The eye, in Masonic and folk symbolism.

P.54

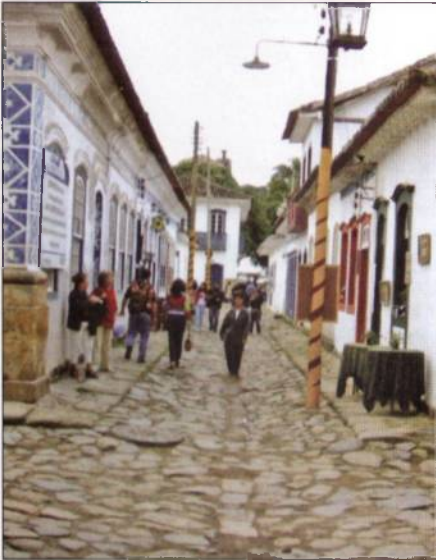
Interview with Bro. Nedim Atilla, writer from Izmir. He writes mainly on the history, customs, cuisine etc. of the Izmir region.

P.57

Masonic week in Izmir (12 - 15 December).

P.58

Some renowned Freemasons.

P.41

A city built by Freemasons for Freemasons in Brasil: Paraty. Article published in *Freemasonry Today*, August 2005, by Michael Baigent.

P.42

A Gothic Chapel or Masonic Lodge? On the Royal Palace grounds in Poushkin (St. Petersburg) - *The Square*, December 2005.

P.60

Philately: American Freemason Presidents.

P.62

The Bridge corner

P.63

Caricature by Bro. Irvin Mandel: No more place at home for Masonic artifacts, resulting with a possible quarrel with the wife.

Bizden Söylemesi...

Değerli Kardeşlerimiz,

Gerek içerik ve gerekse biçim açısından piyasadaki dergileri hiç de aratmayan, 5000 gibi yüksek bir sayıda basılıp, doğrudan "adrese teslim" edilen Tesviye Dergisi, pek çok Kardeşimiz için, muhtemelen aynı zamanda çok önemli de bir reklâm mecrası...

Tesviye Dergisi'nin "kendi aramızda haberleştiğimiz, bilgi paylaştığımız" bir yayın olmasının yanı sıra, aslında çok da önemli bir reklâm mecrası olduğunu hiç düşündünüz mü?

İsterseniz, önce kendi kendimize birkaç soru soralım ve bu soruların cevaplarını bulmaya çalışalım:

- Tesviye kimler tarafından okunuyor?
- Ne tür evlere giriyor?
- Hangi kesimlere hitap ediyor?

Aslında ilk iki sorunun cevabı en baştan belli:

Masonlar tarafından okunuyor,
Masonlar'ın evlerine giriyor.

Peki ya üçüncü sorunun cevabı?

Bu sorunun cevabı, reklâm verme ihtiyacında olan ya da reklâm portföyü yönetmekte olan pek çok Kardeşimizi alabildiğine ilgilendiriyor.

Hepimizin bildiği gibi, Masonlar arasında yüksek okul mezunu olmayan yok denilecek kadar az. Mensuplarımızın büyük bir kısmı üst düzey yönetici ya da iş adamı. Hemşirelerimiz de öyle. Yeğenlerimiz iyi okullarda okuyor.

Kısacası, Tesviye Dergisi Türkiye toplumunun rahatlıkla "elit" diye adlandırabileceğimiz kesimine hitap ediyor.

Tesviye Dergisi'ni hazırlayanlar olarak, Kardeşlerimiz'i bu konuda uyarmak, bu imkânı kendilerine hatırlatmak istedik.

Çünkü, gerek içerik ve gerekse biçim açısından piyasadakileri hiç de aratmayan, 5000 gibi yüksek bir sayıda basılıp, doğrudan "adrese teslim" edilen Tesviye, muhtemelen pek çok Kardeşimiz için, aynı zamanda çok önemli bir reklâm mecrası.

Bizden Söylemesi...

Tesviye

TESVİYE

Hür ve Kabul Edilmiş Masonlar
Büyük Locası Derneği adına
İmtiyaz Sahibi:
Asım AKİN

Sorumlu Yazışleri Müdürü ve Editör:

Celil LAYİKTEZ

celil.layiktez@superonline.com

Yayın Koordinatörü:

Agâh ARAL

Yrd. Editör

Osman BALCIĞİL

Görsel Yönetmen

Tümer ARGİN

Yayın Kurulu:

Ahmet ÖRS

Nezih ONAT

Cevad GÜRER

Yavuz AKSEL

Sedat UYGUR

Sinan GÜRMEN

Mehmet ÖZDEMİR

Şener ŞİRİ

Tamer GEDİZ

Ahmet HAGUR

Onur ÖZSAN

Semih ADIYAMAN

Bülent ŞENOCAK

Karikatür : İrvin MANDEL

ISSN Numarası:1301-2754

Adres: Nuru Ziya Sokağı No:19

Beyoğlu İstanbul

Tel: 0212 251 26 50

Tasarım: **bimus** Tanıtım Ajansı

www.bimus.com

Renk Ayrımı: Eksen Grafik

Baskı: Yenilik Basımevi

Firuzaga, Kasatura Sk. No: 1 Cihangir-İst.

Yayın Türü: Yayın süreli

Para ile satılmaz, Hür ve Kabul Edilmiş

Masonlar Büyük Locası üyelerinin

haberleşmesi için 3 ayda bir yayınlanır.

**MAKSİMUM
HİZMET
SİGORTACILIĞI**

Cok özel

ilgi...

Kardeşler' e ve yakınlarına...

Sağlık Sigortası,

Kasko, Trafik, Seyahat - Vize, İşyeri Yangın, Konut Paket,

Deprem, Ferdi Kaza, Nakliyat, İşveren Sorumluluk, Üçüncü Şahıs Sorumluluk, Ürün Mali Mesuliyet, Makine Kırılması, Elektronik

Cihaz, İnşaat - Montaj, Tekne - Gemi, Emniyet Suistimal, Bireysel Emeklilik, Hayat Sigortası

ANADOLU SİGORTA

ÜNAL SİGORTA
ARACILIK HİZMETLERİ

“Doğruluk
olmadan güven,
güven olmadan
dostluk olmaz.”

Samuel Johnson
(1709 - 1784)

